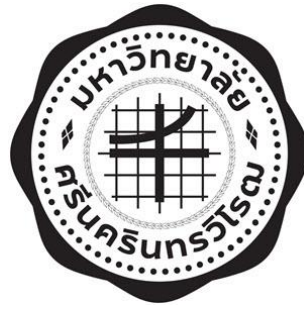

แนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

GUIDELINES FOR PROMOTING MUSIC EDUCATION
FOR SECONDARY SCHOOL UNDER THE OFFICE
OF SAMUT PRAKAN SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA

เจษฎา บุญญาภิชาติกาล

บัณฑิตวิทยาลัย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2566

แนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

GUIDELINES FOR PROMOTING MUSIC EDUCATION
FOR SECONDARY SCHOOL UNDER THE OFFICE
OF SAMUT PRAKAN SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF EDUCATION
(M.Ed.(Educational Administration))
Faculty of Education, Srinakharinwirot University
2023
Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

แนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาสมุทรปราการ

ของ

เจษฎา บุญญาภิชาติกาล

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

ที่ปรึกษาหลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล)

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โยธิน ศรีโสภา)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ศมภ์ ภูติอริยวัฒน์)

ชื่อเรื่อง	แนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ
ผู้วิจัย	เจษฎา บุญญาภิชิตกาล
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2566
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยต้องการศึกษานโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยมี
ความมุ่งหมายของวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาด้านดนตรีในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ 2) เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนวทาง
ส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
สมุทรปราการ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน รวม
8 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ทั้งนี้ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจนกว่าจะได้ข้อมูลที่อิ่มตัว
และเพียงพอคงที่และแน่นอน ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาด้านดนตรีในโรงเรียน
มัธยมศึกษา แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านอาคารสถานที่ แบ่งได้ 3 ประเด็น ได้แก่ ลักษณะของสถานที่ที่ใช้
จัดการศึกษาด้านดนตรี แบ่งได้ 4 ลักษณะ ลักษณะของห้องดนตรี แบ่งได้ 2 ลักษณะ การจัดบรรยากาศของห้อง
ดนตรี แบ่งได้ 2 ประเด็น 2) ด้านครุภัณฑ์ แบ่งได้ 2 ประเด็น ได้แก่ เครื่องดนตรีไทย เครื่องดนตรีสากล 3) ด้าน
ครูผู้สอน แบ่งได้ 2 ประเด็น ได้แก่ บุคลากรทางดนตรีวิทยากรภายนอก 4) ด้านผู้เรียน แบ่งได้ 2 ประเด็น
ได้แก่ การรับเข้าเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางดนตรี 5) ด้านหลักสูตร แบ่งได้ 2 ประเด็น ได้แก่ รูปแบบแผนการเรียน การ
จัดการเรียนการสอน 6) ด้านงบประมาณ แบ่งได้ 2 ประเด็น ได้แก่ เงินในสถานศึกษา เงินจากภายนอก
2. แนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา แบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้ ด้านอาคาร
สถานที่ ด้านครุภัณฑ์ ด้านครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านหลักสูตร ซึ่งควรได้รับการส่งเสริมการจัดการศึกษาทุกด้าน
เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

คำสำคัญ : การจัดการศึกษา, ดนตรี

Title	GUIDELINES FOR PROMOTING MUSIC EDUCATION FOR SECONDARY SCHOOL UNDER THE OFFICE OF SAMUT PRAKAN SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA
Author	JEDSADA BOONYAPICHTTIGAN
Degree	MASTER OF EDUCATION
Academic Year	2023
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr. Theeraphab Phetmalhkul

This research is a qualitative and wants to study the guidelines for promoting music education in secondary schools under the Office of the Secondary Education Service Area, Samut Prakan. The aims of the research are as follows: (1) to study the conditions and problems of music education in secondary schools under the Office of the Secondary Education Service Area in Samut Prakan; (2) to analyze and propose guidelines for promoting music education in secondary schools under the Office of the Secondary Education Service Area, Samut Prakan. The researcher used in-depth interviews with key informants, school administrators and teachers, totaling eight people. The researcher used a purposive sampling method. The researcher interviewed the informants until the data was saturated and stable. The research results found the following: (1) the conditions and problems of music education in secondary schools can be divided into six aspects, as follows: (1) the building aspect, divided into three issues: the characteristics of the place used for music education was divided into four aspects; the characteristics of the music room was divided into two aspects; and arrangement of the music room atmosphere was divided into two types; (2) equipment aspect, divided into two issues: Thai musical instruments and international musical instruments; (3) teacher aspect, divided into two issues: music personnel and external speakers; (4) student side, divided into two issues: admission, musical achievement (5) curriculum side, divided into two issues: lesson plan format and teaching and learning management; (6) budget side, divided into two issues: money in educational institutions and money from outside; (2) guidelines for promoting music education for secondary schools, divided into five areas as follows: building side, equipment side, teachers side, students side, curriculum side, which should be promoted in all aspects of education management so that students can develop their full potential.

Keyword : Educational management, Music

กิตติกรรมประกาศ

กระผมนายเจษฎา บุญญาภิชาติกาล มหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอขอบพระคุณทุกท่านผู้มีรายนามดังต่อไปนี้ที่ทำให้ผมได้สำเร็จการศึกษา

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ผม

ขอขอบพระคุณ ท่าน ผศ. ดร. ชีระภาพ เพชรมาลัยกุล ที่ปรึกษาหลัก ที่คอยให้คำแนะนำคอยช่วยเหลือให้กำลังใจ และคอยชี้แนะแนวทางในการทำปริญญานิพนธ์จนสามารถสำเร็จได้ในวันนี้

ขอขอบพระคุณ ท่าน ผศ. ดร. โยธิน ศรีโสภณ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัยที่กรุณามาเป็นประธานในการสอบปริญญานิพนธ์ และให้คำแนะนำในการทำปริญญานิพนธ์ในสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ ท่าน ผศ. ดร. จันทร์ศม ภูติอริยวัฒน์ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบ และให้คำแนะนำตลอดจนถามไถ่ถึงความคืบหน้าในการทำปริญญานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงได้ในวันนี้

ขอขอบพระคุณ ท่าน อาจารย์ เรือเอก ดร. อภิธีร์ ทรงบัณฑิต ผู้ช่วยปลัดต้น ตั้งคำถามจนสามารถมีหัวข้อในการทำปริญญานิพนธ์ในครั้งนี้ อีกทั้งยังเมตตาคอยให้คำแนะนำเสมอมา

คนสุดท้ายและคนที่สำคัญที่สุดในชีวิตคู่ของผม

คุณอินธุอร เวียงคำ ภรรยาของผม ที่คอยให้กำลังใจ ปลุกดันในการปริญญานิพนธ์เสมอมาจนสำเร็จได้ในวันนี้

ขอขอบคุณ เพื่อน ๆ มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา รุ่นที่ 27 ทุกคน ที่ร่วมทุกข์ ร่วมสุขกันมาจนถึงฝั่งฝัน คอยให้กำลังใจ คอยถามไถ่ ถามความคืบหน้าในการทำปริญญานิพนธ์เสมอมา

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณท่านผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องท่านอื่น ๆ ที่กระผมอาจจะไม่ได้กล่าวถึงที่เป็นส่วนทำให้ผลงานของกระผมสำเร็จไปด้วยดี

เจษฎา บุญญาภิชาติกาล

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	7
ความสำคัญของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ขอบเขตด้านเนื้อหา.....	7
ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม.....	11
1. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ.....	11
1.1 ความเป็นมาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ.....	12
1.2 บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ.....	13

1.3 นโยบายและทิศทางการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สมุทรปราการ	14
1.4 โครงสร้างการบริหารการแบ่งงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สมุทรปราการ	15
2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการศึกษา.....	17
2.1 การจัดการศึกษาด้านดนตรี	17
2.2 การส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี.....	21
3. โครงการห้องเรียนดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา	24
3.1 ความเป็นมาของโครงการ.....	24
3.2 การรับนักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนโครงการห้องเรียนดนตรี.....	29
3.3 เกณฑ์มาตรฐานโครงการห้องเรียนดนตรี.....	30
3.3.1 เกณฑ์มาตรฐานด้านอาคารสถานที่	30
3.3.2 เกณฑ์มาตรฐานด้านครุภัณฑ์.....	32
3.3.3 เกณฑ์มาตรฐานด้านครูผู้สอน	34
3.3.4 เกณฑ์มาตรฐานด้านผู้เรียน.....	35
3.3.5 เกณฑ์มาตรฐานด้านหลักสูตร	37
3.4 โครงสร้างหลักสูตรโครงการห้องเรียนดนตรี.....	38
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	44
4.1 งานวิจัยในประเทศ	44
4.2 งานวิจัยต่างประเทศ	57
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	60
1. การกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	60
บทที่ 4 ผลการศึกษา	65

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ.....	65
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ.....	83
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	90
สรุปผลการวิจัย	90
ตอนที่ 1 สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ	90
ตอนที่ 2 เสนอแนะแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ	94
อภิปรายผลการวิจัย	96
ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้	103
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	104
บรรณานุกรม.....	105
ภาคผนวก.....	111
ภาคผนวก ก หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัย	112
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์เชิงลึก.....	114
ประวัติผู้เขียน.....	119

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงวิชาบังคับตามหลักสูตร 3 รายวิชา.....	37
ตาราง 2 แสดงวิชาบังคับตามหลักสูตร 8 รายวิชา.....	38
ตาราง 3 แสดงวิชาเพิ่มเติมแผนดนตรีไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	39
ตาราง 4 แสดงวิชาเพิ่มเติมแผนดนตรีไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	39
ตาราง 5 แสดงวิชาเพิ่มเติมแผนดนตรีไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	39
ตาราง 6 แสดงวิชาเพิ่มเติมแผนดนตรีไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	40
ตาราง 7 แสดงวิชาเพิ่มเติมแผนดนตรีไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	40
ตาราง 8 แสดงวิชาเพิ่มเติมแผนดนตรีไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	41
ตาราง 9 แสดงวิชาเพิ่มเติมแผนดนตรีสากลระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	41
ตาราง 10 แสดงวิชาเพิ่มเติมแผนดนตรีสากลระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	41
ตาราง 11 แสดงวิชาเพิ่มเติมแผนดนตรีสากลระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	42
ตาราง 12 แสดงวิชาเพิ่มเติมแผนดนตรีสากลระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	42
ตาราง 13 แสดงวิชาเพิ่มเติมแผนดนตรีสากลระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	43
ตาราง 14 แสดงวิชาเพิ่มเติมแผนดนตรีสากลระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	43

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	10
ภาพประกอบ 2 แสดงที่ตั้งโรงเรียน จำนวน 25 โรงเรียน แบ่งตามอำเภอในจังหวัดสมุทรปราการ	13
ภาพประกอบ 3 แสดงโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ.....	16
ภาพประกอบ 4 แสดงแผนภูมิสรุปสภาพการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านอาคารสถานที่.....	68
ภาพประกอบ 5 แสดงแผนภูมิสรุปสภาพการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านครุภัณฑ์	69
ภาพประกอบ 6 แสดงแผนภูมิสรุปสภาพการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านครูผู้สอน.....	70
ภาพประกอบ 7 แสดงแผนภูมิสรุปสภาพการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านผู้เรียน	72
ภาพประกอบ 8 แสดงแผนภูมิสรุปสภาพการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านหลักสูตร.....	75
ภาพประกอบ 9 แสดงแผนภูมิสรุปสภาพการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านงบประมาณ.....	76
ภาพประกอบ 10 แสดงแผนภูมิสรุปปัญหาการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านอาคารสถานที่	78
ภาพประกอบ 11 แสดงแผนภูมิสรุปปัญหาการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านครุภัณฑ์	79
ภาพประกอบ 12 แสดงแผนภูมิสรุปปัญหาการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านครูผู้สอน.....	80
ภาพประกอบ 13 แสดงแผนภูมิสรุปปัญหาการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านผู้เรียน	81
ภาพประกอบ 14 แสดงแผนภูมิสรุปปัญหาการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านหลักสูตร	82
ภาพประกอบ 15 แสดงแผนภูมิสรุปปัญหาการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านงบประมาณ.....	83
ภาพประกอบ 16 แสดงแผนภูมิสรุปแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านอาคารสถานที่.....	85
ภาพประกอบ 17 แสดงแผนภูมิสรุปแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านครุภัณฑ์..	86
ภาพประกอบ 18 แสดงแผนภูมิสรุปแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านครูผู้สอน..	87

ภาพประกอบ 19 แสดงแผนภูมิสรุปแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านผู้เรียน88

ภาพประกอบ 20 แสดงแผนภูมิสรุปแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านหลักสูตร .89

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 วรรคสามกำหนดไว้ว่า “การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ” (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560) มีการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนา และส่งเสริมศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ กำหนดถึงการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต สำหรับในช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ต้องมีการพัฒนาทักษะความสามารถการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 มีความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงทักษะด้านศิลปะ และได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ความถนัดและความสนใจ การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย อาทิ ด้านดนตรี โดยการพัฒนาและรักษากลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษของพหุปัญญาแต่ละประเภท การสร้างสภาพแวดล้อมและระบบสนับสนุนประชากรไทยมีอาชีพบนฐานพหุปัญญา การสร้างเสริมศักยภาพผู้มีความสามารถพิเศษให้มีความสามารถต่อยอดการประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคง (ยุทธศาสตร์ (พ.ศ. 2561-2580), 2561) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 วรรคหนึ่งกำหนดว่า การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และวรรคสี่การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ มาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้ (3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ (1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ (3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ในการจัดทำหลักสูตร มาตรา 28 กล่าวว่าหลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ

รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตามมาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542) ในประเทศไทยมีการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เป็นการจัดการศึกษาที่มีความแตกต่างในด้านเป้าหมาย การจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน รวมทั้งการบริหารจัดการต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามปรัชญา จุดเน้น หรือศักยภาพและความต้องการของผู้เรียนที่แตกต่างกัน การศึกษาจะต้องจัดให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพ ความต้องการและความจำเป็น เพื่อให้ผู้เรียนมีความสุขและเกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพปัจจุบันการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะมีความแตกต่างในมิติที่สำคัญ ได้แก่ การศึกษาเฉพาะทางที่มีจุดเน้นพิเศษ เช่น กีฬานาฏศิลป์ ปรัชญาธรรม รวมไปถึงทางด้านดนตรี การศึกษาที่สนองต่อผู้เรียนที่มีความแตกต่างทางธรรมชาติ ศักยภาพ ฐานะความเป็นอยู่ พื้นเพภูมิลำเนา เช่น เด็กที่มีความสามารถพิเศษมีความถนัดเฉพาะทาง เป็นต้น (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2555) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นในปีงบประมาณ 2567 ไว้ทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความปลอดภัย ด้านโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา ด้านคุณภาพการศึกษาและด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา โดยในด้านของโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา โดยการส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษ ได้รับโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมตามศักยภาพ โดยการจัดการศึกษารูปแบบทางเลือกที่เหมาะสมเฉพาะกลุ่ม และในด้านคุณภาพการศึกษา มีการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาผู้เรียนให้เห็นคุณค่าและรักษาขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และเป็น “ซอฟต์แวร์เวอร์” ในการสื่อสารภาพลักษณ์ของประเทศไทยและนำเสนอความเป็นไทยสู่สากล มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนทุกระดับมีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เต็มศักยภาพของผู้เรียนรายบุคคล นำไปสู่การมีงานทำ มีอาชีพ และส่งเสริมความเป็นเลิศของผู้มีความสามารถพิเศษอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้สู่สมรรถนะของผู้เรียนและตามแนวคิดพหุปัญญา ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ยืดหยุ่น ตามสภาพจริง ตอบสนองต่อความถนัดและความสนใจของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เป็นรายบุคคล (Personalized Learning) ที่เชื่อมโยงสู่การทำงานในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566)

การจัดการศึกษาด้านดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน มีความยืดหยุ่นอยู่กับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 โดยวิชาดนตรีปรากฏอยู่ในสาระการ

เรียนรู้ศิลปะ ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ 3 สาระ คือ สาระทัศนศิลป์ สาระดนตรีและสาระนาฏศิลป์ ด้วยแต่ละวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะนี้ จำเป็นต้องใช้เวลาในการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเป็นอย่างมาก เหตุเพราะเป็นวิชาที่มุ่งเน้นการปฏิบัติเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้และทักษะตามมาตรฐานและตัวชี้วัดที่มีการกำหนดไว้ การจัดสรรเวลาเรียนในปัจจุบันสำหรับรายวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีการจัดเวลาเรียนให้ 240 ชั่วโมงต่อช่วงชั้น และในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการจัดเวลาเรียนให้ 120 ชั่วโมงต่อช่วงชั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ด้วยเวลาเรียนที่ถูกกำหนดมาจากโครงสร้างของหลักสูตรนั้น มีเวลาไม่เพียงพอที่จะสามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งไม่สามารถที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความสามารถที่แฝงอยู่ในแต่ละคนได้ในบางสถานศึกษานั้น ทราบถึงปัญหานี้ดี จึงได้ปรับเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหลักสูตร ในรายวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยจัดเพิ่มรายวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เพิ่มขึ้นในรายวิชาเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เรียนมีเวลาในการศึกษามากขึ้น เมื่อมีเวลาในการศึกษามากขึ้น ย่อมทำให้ผู้สอนสามารถคัดกรองนักเรียนที่มีความสนใจเป็นพิเศษในสาระวิชาต่าง ๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะว่า ผู้เรียนคนใดที่มีความสามารถพิเศษแตกต่างกับผู้เรียนโดยทั่วไปได้ (ธิดารัตน์ ศักดิ์วีระกุล, 2556) โดยธรรมชาติคนทุกคนจะมีความถนัดพิเศษในด้านต่าง ๆ ติดตัวมาแต่กำเนิดในระดับที่ต่างกัน คนเรามีความสามารถพิเศษทางดนตรีติดตัวมาแต่กำเนิดในระดับต่างกันไป กล่าวคือ มีศักยภาพไม่เท่ากัน อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าผู้ใดจะมีศักยภาพสูงแต่ถ้าไม่เคยได้รับโอกาสใด ๆ ทางดนตรีแม้แต่หน่อย ศักยภาพของเขาก็อาจไม่ได้รับการพัฒนาที่เพียงพอ จึงปรากฏแก่สายตาทั่วไปว่าผู้ผู้นั้นมีความถนัดทางดนตรีน้อย ในทำนองเดียวกัน ผู้ใดที่มีศักยภาพทางดนตรีจำกัดเพียงเล็กน้อยนิดถึงจะมีโอกาสทางดนตรีมากเท่าใด ก็มีโอกาสยกระดับศักยภาพของเขาได้ ฉะนั้นความรู้ในเรื่องของความถนัดทางดนตรีจึงนับว่าจำเป็นและสำคัญมาก ครูจำเป็นต้องรู้ความถนัดหรือศักยภาพทางดนตรีของเด็กแต่ละคนเพื่อให้เด็กเหล่านั้นได้รับการศึกษาที่ถูกทางและเหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล (Gordon, 1971) ครูเมื่อทราบว่านักเรียนมีความถนัดและมีความสามารถด้านดนตรีครูผู้สอนควรส่งเสริมพัฒนาเพิ่มพูนศักยภาพให้กับนักเรียนทุกคน ไม่ใช่ขัดขวางพวกเขาหากนักเรียนไม่ได้ถูกทำท่ายในด้านการเรียนการสอน ครูควรเปลี่ยนหลักสูตรให้เหมาะสมกับความสามารถและพรสวรรค์ของนักเรียน (Abramo และ Natale-Abramo, 2020)

กระทรวงวัฒนธรรมร่วมกับสวนดุสิตโพลได้ทำการสำรวจสภาพปัญหาอุปสรรคในการเรียนการสอนดนตรีในโรงเรียน/สถานศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในประเทศไทย พบว่า มีเครื่องดนตรีไม่เพียงพอ เครื่องดนตรีเก่า/ชำรุดทรุดโทรม ครูผู้สอนดนตรีมีจำนวนไม่เพียงพอ ไม่มีห้องเรียน

สำหรับเรียนดนตรีโดยเฉพาะ และครูที่สอนดนตรีในปัจจุบันไม่ได้จบการศึกษาด้านดนตรีโดยตรง และจากการสอบถามในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนดนตรีในสถานศึกษา นักเรียนส่วนใหญ่บอกว่ามีครูผู้สอนที่โรงเรียนที่จบหลักสูตรดนตรีตรงตามเอก รองลงมาคือมีครูผู้สอนที่โรงเรียนที่ไม่ได้จบหลักสูตรดนตรีโดยตรง และมีครูผู้สอนจากที่อื่นมาสอนที่โรงเรียน และได้สอบถามนักเรียนเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนดนตรี พบว่า ส่วนใหญ่เคยเรียนเครื่องดนตรีประเภทเครื่องประกอบจังหวะ เช่น ฉิ่ง ฉาบ กลองยาว เป็นต้น และจากการสำรวจความคิดเห็นเด็กพบว่าปัจจุบันโรงเรียนที่กำลังศึกษาอยู่มีการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยหรือไม่พบว่า ส่วนใหญ่บอกว่ามีและเปิดสอนนักเรียนระดับมัธยมต้น มัธยมปลาย ประถม ทั้งนี้ได้สอบถามความคิดเห็นนักเรียนที่ไม่เคยเล่นดนตรีว่า ถ้ามีโอกาสเรียนสนใจจะเรียนดนตรีหรือไม่ พบว่าร้อยละ 60.08 สนใจต้องการจะเรียนดนตรี และร้อยละ 39.92 ไม่สนใจ รวมทั้งได้สอบถามว่า การเล่นดนตรีมีคุณค่าหรือมีความสำคัญหรือมีประโยชน์อย่างไร พบว่า ร้อยละ 22.97 บอกว่าเป็นการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีไทยให้คงอยู่คู่กับคนรุ่นหลังและตลอดไป ร้อยละ 21.56 ได้ฝึกสมาธิช่วยให้เป็นคนมีความรอบคอบ ร้อยละ 17.79 ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และร้อยละ 15.66 สนุกสนานและผ่อนคลายจากความเครียด(กระทรวงวัฒนธรรม, 2559) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนดนตรียังขาดการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนดนตรี การจัดให้มีห้องเรียนดนตรีอย่างมีคุณภาพและยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียนในปัจจุบันที่ขาดต่อการหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้รับประสบการณ์ด้วยตนเอง การเรียนรู้บางอย่างเกิดขึ้นได้โดยการสังเกตและการเลียนแบบ แต่อย่างไรก็ตามการเรียนรู้เพื่อให้พัฒนาศักยภาพผู้เรียนได้สูงสุด จะขึ้นอยู่กับรูปแบบของการศึกษา ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญในการปลดล็อกและตระหนักถึงผู้มีความสามารถทุกประเภทรวมถึง ผู้มีความสามารถทางด้านดนตรี ได้พัฒนาศักยภาพตนเองได้อย่างเป็นระบบ (Hodges, 2005)

จากสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาด้านดนตรีในปัจจุบันแสดงให้เห็นถึงกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีในประเทศไทยยังไม่ตอบสนองต่อรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อพิจารณากระบวนการบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติโดยใช้โครงการเป็นตัวขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายและจุดเน้นให้สอดคล้องกับการประเมิน การมอบหมายงาน การติดตามความก้าวหน้า และแสดงของเขตของโครงการเป็นการแบ่งย่อยเป้าหมายโครงการในระดับสูงไปสู่งานหลาย ๆ ชิ้นที่จำเป็นสำหรับการบรรลุเป้าหมายนั้นทำให้สามารถประเมินเวลาและต้นทุนที่

จำเป็นสำหรับงานแต่ขึ้นได้ (โรเบิร์ต ดี. อัลสติน, 2556, น. 120-134) เพื่อเป็นการส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี กระทรวงศึกษาธิการจึงจัดทำโครงการห้องเรียนดนตรีขึ้น

โครงการห้องเรียนดนตรี (กระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป.; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) เป็นโครงการที่จัดตั้งขึ้นโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้สถานศึกษาที่มีความพร้อมทั้งด้านอาคาร สถานที่ จำนวนครูดนตรีและสถานศึกษาที่มีประวัติเคยได้รับรางวัลทางด้านดนตรี ได้เข้าร่วมโครงการห้องเรียนดนตรี โดยโครงการห้องเรียนดนตรีนี้มีระยะเวลาในการดำเนินการอยู่ 2 ระยะ ในระยะที่ 1 ปีการศึกษา 2560 กระทรวงศึกษาธิการ ได้คัดเลือกโรงเรียนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ 1) โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี 2) โรงเรียนสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา 3) โรงเรียนคณะราษฎรบำรุง จังหวัดยะลา ต่อมาในปีการศึกษา 2561 ได้ขยายไปสู่โรงเรียนใน 3 ภูมิภาค จำนวน 3 โรงเรียน และในระยะที่ 2 ปีการศึกษา 2562 การจัดการศึกษาโครงการห้องเรียนดนตรี ซึ่งได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีการศึกษา 2560 จนถึงปัจจุบันปีการศึกษา 2566 มีโรงเรียนที่อยู่ในโครงการทั้งหมด 18 โรงเรียน การจัดการเรียนการสอนของโครงการห้องเรียนดนตรีเป็นการจัดแบบห้องเรียนพิเศษ ดำเนินการใน 2 รูปแบบ คือ ห้องเรียนดนตรีไทย และห้องเรียนดนตรีสากล ตามหลักสูตรที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำขึ้น โดยนักเรียนจะได้เรียนรายวิชาดนตรีที่มีความเข้มข้นทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ มีการจัดทำคู่มือการดำเนินโครงการ มีเกณฑ์ที่มีมาตรฐาน โดยวัตถุประสงค์ของโครงการห้องเรียนดนตรีนั้น จัดทำเพื่อส่งเสริม สนับสนุน เปิดโอกาสให้นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีได้เรียนรู้ตามความสนใจและความถนัดและได้รับการพัฒนาให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจ รวมถึงสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนากับหน่วยงานและองค์กรทางการศึกษา ในการพัฒนาและส่งต่อนักเรียน ผู้มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีให้ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น และสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพทางด้านดนตรีต่อไปในอนาคต อีกทั้งในปัจจุบันเป็นยุคดิจิทัลที่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย คำว่า “ศิลปินล้านตลับ” เป็นคำพูดโบราณไปเสียแล้ว และกำลังถูกแทนที่ด้วย “ล้านวิว ลิบล้านวิว ร้อยล้านวิว” ซึ่งเป็นไปตามโลกของเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว แต่การนิยมฟังเพลงของผู้คนไม่ลดลง อุตสาหกรรมเพลงทั่วโลกเติบโตสูงขึ้น ทุกคนมีสิทธิ์สร้างผลงานและเป็นการเปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่สร้างสรรค์ผลงานได้โดยไม่ต้องอาศัยค่ายเพลง(ตติยา แก้วจันทร์, 2564) สอดคล้องกับสมพันธ์ผู้ผลิตสิ่งบันเทิงเสียงระหว่างประเทศ หรือ IFPI (International Federation of the Phonographic Industry, 2023) รายงาน Global Music Report ประจำปี 2023 ว่าแอปพลิเคชันสตรีมมิ่งกำลังเติบโต ผลักดันมูลค่าอุตสาหกรรมเพลง

เกือบ 26,200 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือราว 949,750 ล้านบาท มูลค่าตลาดอุตสาหกรรมเพลงทั่วโลกเพิ่มขึ้น ร้อยละ 9 ในปี 2565 ถือว่าสูงที่สุดตั้งแต่มีการบันทึกมาและอุตสาหกรรมเพลงเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ การประกอบอาชีพทางด้านดนตรีจึงถือว่าเป็นอาชีพอีกอาชีพสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ อยู่ในเขตพื้นที่ปริมณฑลที่มีโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีพื้นที่อยู่เขตเมืองและชนบท มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ที่แสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมความเป็นเลิศและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เพิ่มโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง และเท่าเทียมอย่างมีคุณภาพ มีการระบุอยู่ในกลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับผู้เรียนทุกคน ในเป้าประสงค์กลยุทธ์ข้อที่ 4 ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเต็มศักยภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ, 2565) จากการศึกษาค้นคว้าจังหวัดสมุทรปราการ มีโรงเรียนทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ อีกทั้งในจังหวัดสมุทรปราการยังมีโรงเรียนที่อยู่ในโครงการห้องเรียนดนตรี และยังไม่มีการศึกษาวิจัยถึงสภาพการดำเนินการปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริม การจัดการศึกษาด้านดนตรีตามแนวทางของโครงการห้องเรียนดนตรี

จากการศึกษาค้นคว้า เอกสารงานวิจัย ทำให้เห็นถึงสภาพความสำคัญและปัญหา ซึ่งผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี ตามแนวคิดโครงการห้องเรียนดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา หากมีการศึกษาสภาพและปัญหาของการจัดการศึกษาด้านดนตรีในปัจจุบันของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการแล้ว ย่อมส่งผลให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมความสามารถพิเศษและพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมุ่งหวังที่จะศึกษาแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการในครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีให้กับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ
2. เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงสภาพและปัญหาในปัจจุบันของการจัดการศึกษาด้านดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ
2. ทำให้ทราบแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ได้ข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษา นำมาใช้ในการจัดการศึกษาด้านดนตรีให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพมากยิ่งขึ้น
4. ได้ข้อมูลให้ครูในสถานศึกษานำแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำมาใช้ในการบริหารจัดการชั้นเรียนและพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น
5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบาย และแผนดำเนินงานกิจกรรมด้านการจัดการเรียนการสอนดนตรีได้
6. กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานระดับนโยบายสามารถนำข้อมูลสารสนเทศจากผลการวิจัยไปเป็นฐานข้อมูลสำหรับการกำหนดนโยบายต่าง ๆ

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาตามความมุ่งหมายของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ โดยมีขอบเขตดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาค้นคว้า ข้อมูล จากแหล่งข้อมูล คือ งานวิจัย หนังสือ นโยบาย บทความทางวิชาการ การสืบค้นจากผู้รู้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบไปด้วยประเด็นในด้าน 1) การจัดการศึกษาด้านดนตรี

2) การส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี เพื่อศึกษาให้ได้มาซึ่งสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาด้านดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา นำมาวิเคราะห์และเสนอ แนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

1. กลุ่มเป้าหมายด้านเอกสาร เป็นเอกสารขั้นต้นและเอกสารชั้นรองจากแหล่งข้อมูลที่นำเชื่อถือได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และเป็นเอกสารทั้งแบบรูปเล่มและแบบอิเล็กทรอนิกส์ทั้งนี้ เอกสารขั้นต้น ประกอบด้วย เอกสารสำคัญจากสถานศึกษาภายใต้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ และส่วนงานราชการที่บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น พระราชบัญญัติ ประกาศ ข้อบังคับต่าง ๆ แผนยุทธศาสตร์และนโยบาย ระเบียบวาระ รายงานการประชุม เอกสารประกอบการประชุม เอกสารเผยแพร่ เป็นต้น รวมถึง สื่อวิทัศน์ จากสถานศึกษาภายใต้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ และส่วนงานราชการที่มีข้อมูลสำคัญแต่ไม่มีลายลักษณ์อักษร สำหรับเอกสารชั้นรอง ประกอบด้วย ตำรา หนังสือบทความวิชาการ วารสาร งานวิจัย ปรินต์งานพิมพ์ ข่าวจากสำนักข่าวที่มีชื่อเสียง เว็บไซต์ส่วนงานราชการ หน่วยงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยมีข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาด้านดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา และการส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา

2. กลุ่มเป้าหมายในการให้ข้อมูล เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาด้านดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ และที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์เกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 8 ท่าน

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัยให้ตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดความหมายของคำในนิยามศัพท์เฉพาะไว้ ดังนี้

1. **การจัดการศึกษา** หมายถึง การพัฒนาคนไทยให้เป็นบุคลิกลักษณะที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม โดยมีจริยธรรมและวัฒนธรรมเป็นส่วนสำคัญในการดำรงชีวิต ซึ่งจะทำให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในขณะเดียวกัน การจัดการ

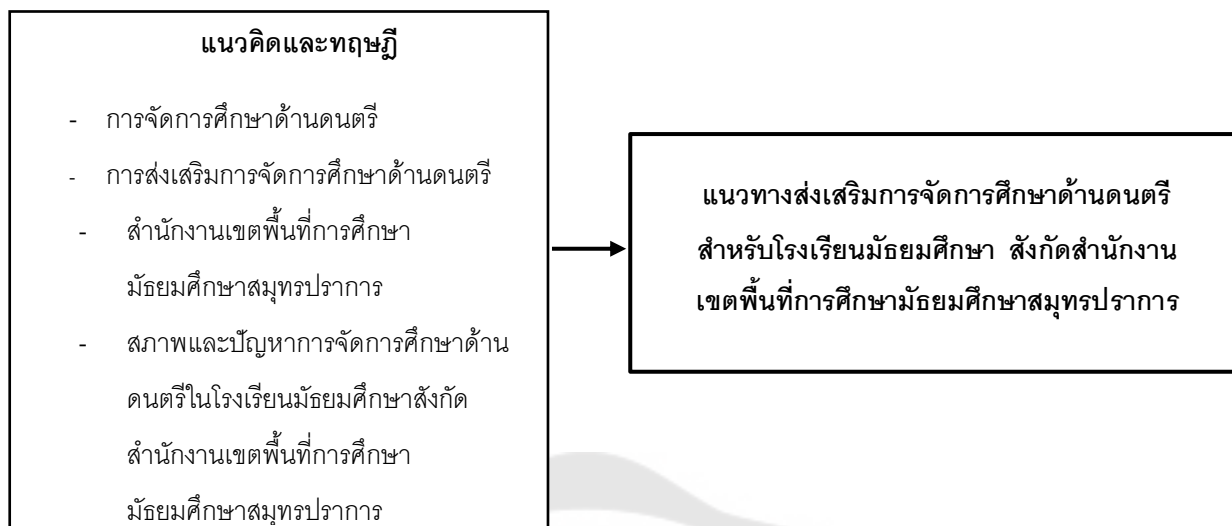
ศึกษาต้องเน้นให้ทุกคนมีสิทธิและโอกาสในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 12 ปี ซึ่งสามารถเป็นไปได้ในรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

2. การจัดการศึกษาด้านดนตรี หมายถึง กระบวนการที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับความรู้และความเข้าใจทางดนตรีอย่างครบถ้วน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะทางดนตรีและเพิ่มคุณค่าทางวัฒนธรรมดนตรีในผู้เรียน การจัดการศึกษาด้านดนตรีประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้ การเรียนรู้และเข้าใจ เน้นให้ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของดนตรี เช่น โน้ตเสียง จังหวะ ระเบียบการเรียนรู้พื้นฐานทางดนตรี การแสดงออกทางดนตรี ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ การฝึกทักษะการเล่นเครื่องดนตรีและการร้องเพลง การวิเคราะห์และวิจารณ์คุณค่าของดนตรี ทั้งในเชิงเทคนิคและเชิงศิลปะ การถ่ายทอดความรู้สู่ทางดนตรีอย่างอิสระผ่านการแสดง การเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณี วัฒนธรรมและเหตุการณ์ประวัติศาสตร์

3. แนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี หมายถึง การเกื้อหนุน สนับสนุน การศึกษาด้านดนตรีจากรัฐ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองในด้านนโยบาย สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องดนตรี งบประมาณ และบุคลากร โดยจัดชั้นเรียนเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะในการคิดริเริ่มจินตนาการ สร้างสรรค์ผลงาน สุนทรียภาพและการเห็นคุณค่าทางดนตรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านดนตรี การส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี และสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาด้านดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการเพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการโดยได้นำเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

1.1 ความเป็นมาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

1.2 บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

1.3 นโยบายและทิศทางการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

1.4 โครงสร้างการบริหารการแบ่งงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการศึกษาด้านดนตรี

3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี

4. โครงการห้องเรียนดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา

4.1 ความเป็นมาของโครงการ

4.2 การรับนักเรียนเข้าเรียนสำหรับโรงเรียนโครงการห้องเรียนดนตรี

4.3 เกณฑ์มาตรฐานโครงการห้องเรียนดนตรี

4.4 โครงสร้างหลักสูตรโครงการห้องเรียนดนตรี

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

จากการศึกษาแผนพัฒนาการศึกษาระดับพื้นฐาน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัด ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

– 2570 ประกอบด้วยสาระสำคัญดังต่อไปนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ, 2565)

1.1 ความเป็นมาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดและแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกาศ ณ วันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2564 ประกอบด้วยท้องที่จังหวัดสมุทรปราการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองสมุทรปราการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ดำเนินการ ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2564 และตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 ข้อ 5 ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ดำเนินการ ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ ดังต่อไปนี้

1. จัดทำนโยบายแผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับ นโยบายมาตรฐานการศึกษาแผนการศึกษาแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น

2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและหน่วยงานในเขตพื้นที่ การศึกษาและแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบรวมทั้งกำกับตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว

3. ประสานส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. กำกับดูแลติดตามและประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา

5. ศึกษาวิเคราะห์วิจัยและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคลเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

7. จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่

8. ประสานส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาารูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. ดำเนินการและประสานส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

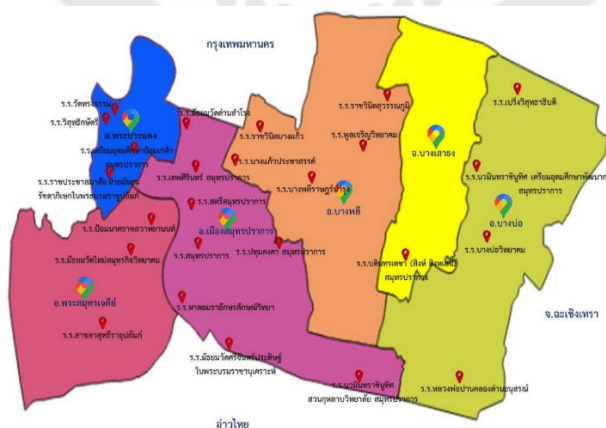
10. ประสานส่งเสริมการดำเนินการของคณะกรรมการและคณะทำงานด้าน

11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชนและ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่ การศึกษา

12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดโดยเฉพาะหรือปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

1.2 บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ตั้งอยู่ ณ เลขที่ 34/6 อาคาร
วีระ รอดเรือง ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ รหัสไปรษณีย์ 10270
บริหารและจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาในท้องที่จังหวัดสมุทรปราการ มีโรงเรียน
ในสังกัด จำนวน 25 โรงเรียน ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แสดงที่ตั้งโรงเรียน จำนวน 25 โรงเรียน แบ่งตามอำเภอในจังหวัดสมุทรปราการ

ที่มา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

1.3 นโยบายและทิศทางการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสมุทรปราการ

ค่านิยมองค์กร

SMUT WELL Core Value

S = Serviced Mind : มีจิตใ้มุ่งบริการ

M = Moral : มีศีลธรรมและความซื่อสัตย์

U = Unity : ทำงานเป็นเอกภาพ

T = Trust : สร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจ

W = Wisdom : เรียนรู้และสั่งสมภูมิปัญญา

E = Effectiveness : ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

L = Loyalty : มีความเคารพ ยึดมั่นและภักดีต่อองค์กร

L = Liveliness : บุคลากรในองค์กรทำงานอย่างมีความสุข

วิสัยทัศน์

“องค์กรที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสู่อนาคต ผู้เรียนและบุคลากรทางการศึกษา
ได้รับการพัฒนาตนเอง เต็มศักยภาพ อย่างมีคุณภาพ”

พันธกิจ

1. ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศของผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามศักยภาพ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตร มีคุณธรรม จริยธรรม และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology)
2. ส่งเสริม ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความเชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองทิศทางการพัฒนาประเทศ
3. สนับสนุนสถานศึกษาและระบบการบริหารจัดการศึกษาให้มีความปลอดภัย และจัดการศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) เสริมสร้างความมั่นคง ของมนุษย์ และพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเพิ่ม โอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง และเท่าเทียมอย่างมีคุณภาพ
4. ส่งเสริมระบบการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาในสังกัด ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามหลักธรรมาภิบาล

เป้าประสงค์

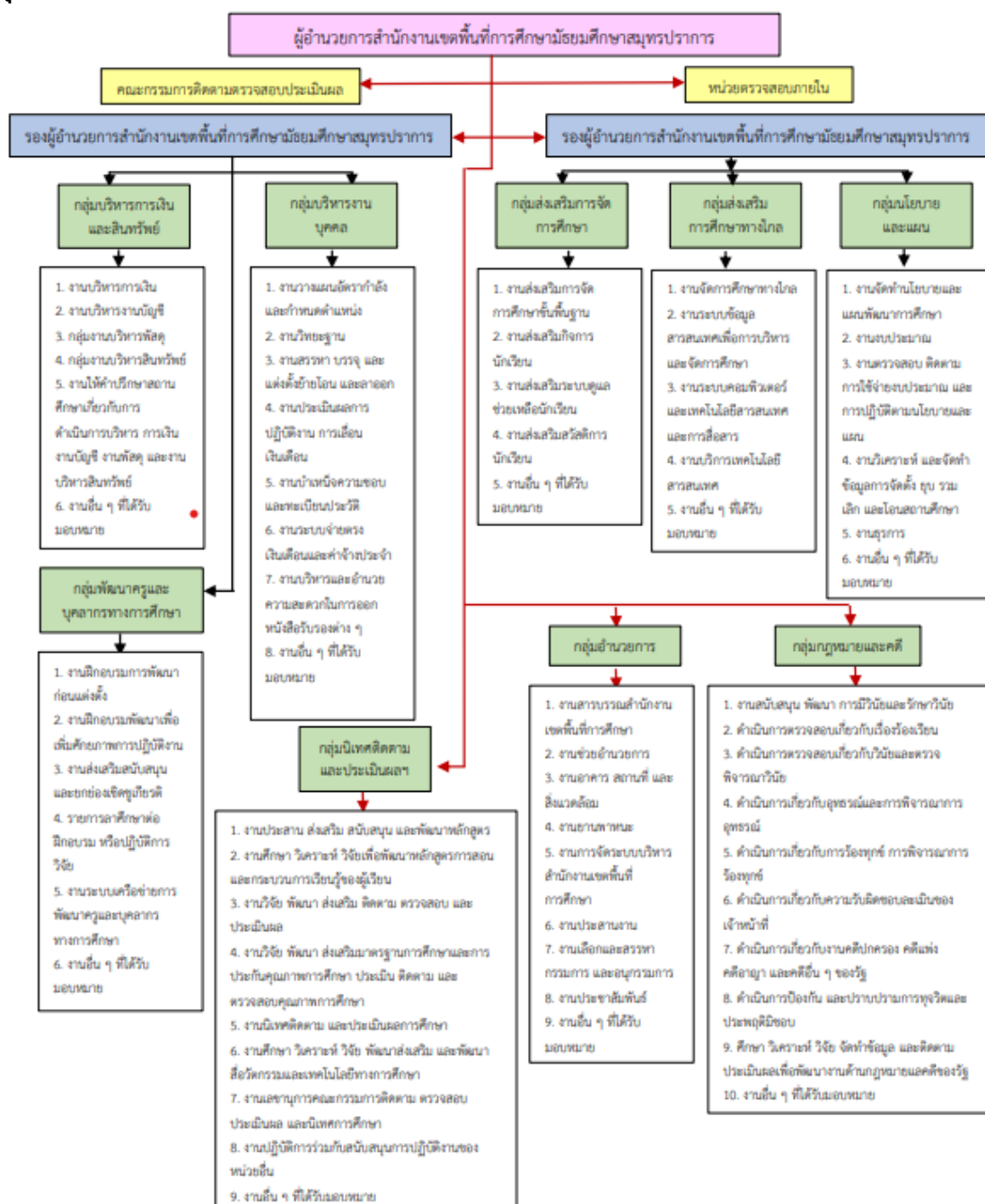
1. ผู้เรียนมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และมีความยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่อย่างมีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ มีความรักและความภูมิใจในความเป็นไทย
2. ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาค อย่างมีคุณภาพ ตามมาตรฐานสู่ความเป็นเลิศ สอดคล้องกับศักยภาพ ให้เป็นผู้มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21
3. เด็กกลุ่มเสี่ยงที่จะออกจากระบบการศึกษา เด็กตกหล่น และเด็กออกกลางคัน ได้รับการช่วยเหลือในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. ผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา ได้รับการดูแลความปลอดภัยจากภัยคุกคาม 9 รูปแบบ ได้แก่ ภัยจากยาเสพติด ภัยจากความรุนแรง ภัยจากพิบัติต่าง ๆ อุบัติเหตุ โรคอุบัติใหม่ ฝุ่น PM 2.5 การค้ามนุษย์ การคุกคามในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงอาชญากรรมไซเบอร์สามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำ และรองรับวิถีชีวิตใหม่ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี
5. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีสมรรถนะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ จรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งจิตวิญญาณ ความเป็นครู
6. สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) และสร้างเสริม คุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีการนำระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยี ดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบการบริหารจัดการที่ได้มาตรฐาน มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล

1.4 โครงสร้างการบริหารการแบ่งงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาสมุทรปราการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ แบ่งส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วย การกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พุทธศักราช 2546 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 ข้อ 6 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา พ.ศ. 2560 แบ่งเพิ่มเป็น 10 กลุ่มงาน

โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สมุทรปราการ

ภาพประกอบ 3 แสดงโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
สมุทรปราการ

ที่มา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

จากการศึกษาเอกสารข้างต้น สรุปได้ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ อยู่ในเขตพื้นที่ปริมณฑลที่มีโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีพื้นที่อยู่เขตเมืองและชนบท มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ที่แสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมความเป็นเลิศและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เพิ่มโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมอย่างมีคุณภาพ มีการระบุอยู่ในกลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับผู้เรียนทุกคน ในเป้าประสงค์กลยุทธ์ข้อที่ 4 ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเต็มศักยภาพ มีทั้งสถานศึกษาที่อยู่ในโครงการห้องเรียนดนตรี สถานศึกษาศึกษาที่เปิดเป็นแผนการเรียน และจัดการศึกษาด้านดนตรีในรูปแบบปกติ มีโรงเรียนครบทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ

2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

2.1 การจัดการศึกษาด้านดนตรี

ความหมายของการจัดการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542) ได้ให้ความหมายของ การจัดการศึกษา ไว้ว่ามีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาคนไทยให้เป็นบุคลิกลักษณะที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม โดยมีจริยธรรมและวัฒนธรรมเป็นส่วนสำคัญในการดำรงชีวิต ซึ่งจะทำให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในขณะเดียวกัน การจัดการศึกษาต้องเน้นให้ทุกบุคคลมีสิทธิและโอกาสในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 12 ปี โดยที่รัฐต้องเป็นผู้จัดให้การศึกษาเป็นทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ส่วนการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการต้องมีการจัดตั้งตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย หลักการในการจัดการศึกษาควรเน้นที่การจัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน สังคมส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งสามารถเป็นไปได้ในรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

ปรัชญา เวสารัชช์ (2545) ได้ให้ความหมายของ การจัดการศึกษา ไว้ว่าเป็นกระบวนการที่อยู่ในรูปแบบของระบบที่มีเป้าหมายหลายประการ เพื่อพัฒนาคุณภาพมนุษย์ทั้ง

ทางร่างกาย จิตใจ สติ ปัญญา ค่านิยม ความคิด การประพฤติปฏิบัติ และอื่น ๆ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการผลิตบุคลากรที่มีความสามารถที่สามารถช่วยส่งเสริมสังคมให้คงทน สงบ และเจริญเติบโตต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในทุกๆ ด้าน การจัดการศึกษามีหลายรูปแบบ เช่น การจัดการศึกษาในสถานศึกษา การจัดการศึกษานอกสถานศึกษา, และการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้งนี้ เพื่อให้กระบวนการจัดการศึกษาดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีความรับผิดชอบ หน่วยงานที่มีความพร้อม และทรัพยากรที่เพียงพอเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องพิจารณาให้เป็นอันดับแรกด้วยเหตุนี้ การจัดการศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาบุคลากรที่สามารถทำหน้าที่และแข่งขันในสังคมโลกขณะนี้

ฉันท ชาติทอง (2559) ได้ให้ความหมายของ การจัดการศึกษา ไว้ว่า การจัดการศึกษา คือ กระบวนการดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา ซึ่งการจัดการศึกษาอย่างเป็นทางการหรือในระบบ ส่วนใหญ่จัดขึ้นในโรงเรียน ซึ่งเป็นหน่วยงานเฉพาะด้านที่ตั้งขึ้นมาทำหน้าที่ปลูกฝังทักษะ ความรู้และค่านิยมแก่ผู้เรียน แต่โรงเรียนหรือสถานศึกษาก็ไม่ใช่เป็นช่องทางเดียว ซึ่งในโลกที่พัฒนาการด้านสื่อและเทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างรวดเร็วนั้น การจัดการศึกษาสามารถทำได้อย่างหลากหลายเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเจาะจงในแต่ละกลุ่ม เช่น การจัดการศึกษานอกโรงเรียน การจัดการศึกษาในครัวเรือน การจัดการศึกษาโดยชุมชน การจัดการศึกษาทางไกลผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ เป็นต้น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) ได้กำหนดแนวคิดการจัดการศึกษาของประเทศในแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560-2579 โดยยึด 4 หลักการ ได้แก่

- (1) หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All)
- (2) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education)
- (3) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy)
- (4) หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education)

อีกทั้งยังนำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goal : SDG) และการตกลึกประเด็นภายในประเทศที่กระทบต่อการจัดการศึกษา และแผนยุทธศาสตร์ชาติมาพิจารณาเป็นกรอบการจัดทำแผนการศึกษา นอกจากนี้ยังได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา 4 ประการได้แก่

- (1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

(2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณลักษณะ ทักษะ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และแผนยุทธศาสตร์ชาติ

(3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ พัฒนาประเทศร่วมกันตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(4) เพื่อก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ลดความเหลื่อมล้ำภายในประเทศ

จากการศึกษาเอกสารข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การจัดการศึกษา คือ การพัฒนาคนไทยให้เป็นบุคลิกที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม โดยมีจริยธรรมและวัฒนธรรมเป็นส่วนสำคัญในการดำรงชีวิต ซึ่งจะทำให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในขณะเดียวกัน การจัดการศึกษาต้องเน้นให้ทุกคนมีสิทธิและโอกาสในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 12 ปี ซึ่งสามารถเป็นไปได้ในรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

การจัดการศึกษาด้านดนตรี

สมนัท ธาตุทอง (2552) กล่าวว่า การจัดการศึกษาด้านดนตรี ต้องมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระ ประกอบด้วยสาระสำคัญคือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบพื้นฐานของดนตรี เช่น โน้ตเสียงสูงต่ำ จังหวะ และโครงสร้างของเพลง สอนทักษะทางศิลปะที่เกี่ยวกับการแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างผลงานดนตรีเพื่อแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนเอง ประเมินและวิเคราะห์คุณค่าของดนตรีในแง่มุมต่าง ๆ เช่น เชิงสุนทรียภาพ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น เชื่อมโยงความรู้สึกทางดนตรีกับประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีวัฒนธรรม ส่งเสริมให้ผู้เรียนร้องเพลงและเล่นดนตรีในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเปิดพัฒนาทักษะทางดนตรีและความคิดสร้างสรรค์อำนวยความสะดวกในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรีและความรู้สึกที่มีต่อดนตรีในเชิงสุนทรียภาพ

ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์ (2555) กล่าวว่า ในระดับมัธยมศึกษา ปัจจุบันนับได้ว่าผู้เรียนที่มีความสนใจดนตรีสามารถศึกษาหาความรู้ได้มากกว่าแต่ก่อน หลายโรงเรียนมีการเรียนการสอนและกิจกรรมดนตรีที่ดีมีมาตรฐาน นอกจากนั้นสถาบันดนตรีเอกชนที่มีอยู่ทั่วไปเป็นอีกสถานที่หนึ่งที่สามารถตอบสนองความต้องการในการเรียนดนตรีของนักเรียนที่สนใจได้เป็นอย่างดี ซึ่งหมายถึง

การที่นักเรียนจำเป็นต้องมีทุนทรัพย์มากพอในการเล่าเรียนด้วย อย่างไรก็ตาม หลายโรงเรียนยังมุ่งไปที่กิจกรรมดนตรีเพื่อการประกวดมิได้มุ่งเน้นในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างครบถ้วนเพื่อใช้ในการศึกษาต่ออย่างแท้จริง ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ การจัดตั้งวงโยธวาทิตเพื่อการประกวดแข่งขันระดับชาติและระดับนานาชาติ นักเรียนมักจะได้รับการสอนในเรื่องของการบรรเลงเครื่องดนตรีเพียงอย่างเดียว มิได้มีการสอนทฤษฎีดนตรีสากล นอกจากนี้มิได้มีการสร้างวงดนตรีประเภทอื่นที่สำคัญ ได้แก่ วงออร์เคสตรา เนื่องจากเหตุผลสำคัญคือไม่มีการแข่งขัน จึงทำให้วงออร์เคสตราในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจึงมีจำนวนน้อยมาก ซึ่งแตกต่างจากโรงเรียนในต่างประเทศที่ให้ความสนใจในการจัดตั้งวงออร์เคสตราและพัฒนาคุณภาพอย่างมาก ในส่วนของดนตรีไทย หลายโรงเรียนให้ความสนใจ มีการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมดนตรีอย่างต่อเนื่อง และมีการส่งนักเรียนเข้าแข่งขันเพื่อชิงรางวัลอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นสิ่งที่จรรโลงดนตรีไทยได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม มีโรงเรียนประเภทนี้ไม่มากนัก

ยุทธนา ฉัพพรรณวรรต (2561) กล่าวว่า การศึกษาทางดนตรีมีผลกระทบที่สำคัญต่อการพัฒนาทั้งด้านสมองและพฤติกรรมของเด็กและวัยรุ่นในช่วงต่าง ๆ ของชีวิต พัฒนาการ ดนตรีไม่เพียงแต่เป็นกิจกรรมที่สนุกสนานและบันเทิง แต่ยังเป็นเครื่องมือที่สามารถกระตุ้นการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของเด็กอย่างมีประสิทธิภาพด้วย ในช่วงวัยเด็กการเรียนรู้ความสามารถในดนตรีช่วยให้เด็กพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีและความสามารถทางการเรียนรู้อื่น ๆ อีกด้วย เช่น การจดจำ การคิดวิเคราะห์ และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ในช่วงมัธยมตอนปลายเป็นช่วงที่เยาวชนเริ่มมีความสนใจและตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของตนเองมากขึ้น ดนตรีเป็นช่องทางที่ช่วยให้พวกเขารับมือกับความสับสนและความกังวลในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้เสียงเพลงและเนื้อเพลงที่พบในดนตรียังสามารถเป็นกำลังใจและแรงบันดาลใจในการตัดสินใจที่สำคัญของวัยรุ่น การเรียนรู้และเล่นดนตรียังสามารถสร้างสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวและชุมชนได้ โดยเฉพาะการฝึกฝนทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในการแสดงดนตรี ดนตรีเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือที่มีอิทธิพลมากในการพัฒนานุคลิกภาพและความสามารถในการเรียนรู้ของเยาวชน การสนับสนุนให้เด็ก ๆ และวัยรุ่นมีโอกาสที่จะมีประสบการณ์กับดนตรีในชีวิตประจำวันจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรสนับสนุนและส่งเสริมต่อไป

ณิรดา เวชญาลักษณ์ (2562) กล่าวว่า การจัดการศึกษาด้านดนตรี ต้องคำนึงถึงคุณภาพผู้เรียนในแต่ละช่วงวัยเป็นสำคัญ โดยการจัดห้องปฏิบัติการ ได้แก่ ห้องปฏิบัติการดนตรีไทย ห้องปฏิบัติการดนตรีสากล ซึ่งการจัดการศึกษาด้านดนตรี เป็นวิชาที่สามารถพัฒนาผู้เรียนเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการ มีสุนทรียภาพส่งผลต่อคุณภาพชีวิต กิจกรรมทาง

ดนตรีช่วยพัฒนาผู้เรียน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ซึ่งการเรียนดนตรียังเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพ

Leming (1987) กล่าวว่า การจัดการศึกษาด้านดนตรีมีบทบาทสำคัญตลอดชีวิตของเรา และมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นในช่วงมัธยมปลาย เด็กในช่วงนี้มักจะค้นพบความสำคัญของตัวเองผ่านการฟังดนตรีตามตัวอย่างของผู้อื่น แต่เมื่อพวกเขาเจอกับความยากลำบากของชีวิตจริง พวกเขาจะใช้ดนตรีเพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกของตัวเอง ดนตรีให้พื้นที่ในการปลดปล่อยความโกรธและสร้างความสงบในจิตใจ เช่นเดียวกับการกระตุ้นสมองทางการเรียนรู้ผ่าน "Mozart Effect" ดนตรีช่วยเพิ่มความตั้งใจในการเรียนและช่วยลดความเครียด การเลือกฟังดนตรีชนิดต่าง ๆ ยังมีผลกระทบต่อสมาธิและอารมณ์ของนักเรียน การดูแลและเลือกดนตรีที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ปกครองและครูควรทำเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและความปลอดภัยของเด็กในแง่ต่าง ๆ

จากการศึกษาเอกสารข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาด้านดนตรีหมายถึง กระบวนการที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับความรู้และความเข้าใจทางดนตรีอย่างครบถ้วน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะทางดนตรีและเพิ่มคุณค่าทางวัฒนธรรมดนตรีในผู้เรียน การจัดการศึกษาด้านดนตรีประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้ การเรียนรู้และเข้าใจ เน้นให้ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของดนตรี เช่น โน้ตเสียง จังหวะ ระเบียบการเรียนรู้พื้นฐานทางดนตรี การแสดงออกทางดนตรี ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ การฝึกทักษะการเล่นเครื่องดนตรีและการร้องเพลง การวิเคราะห์และวิจารณ์คุณค่าของดนตรี ทั้งในเชิงเทคนิคและเชิงศิลปะ การถ่ายทอดความรู้สึกลงทางดนตรีอย่างอิสระผ่านการแสดง การเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีวัฒนธรรมและเหตุการณ์ประวัติศาสตร์

2.2 การส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2554) ส่งเสริม หมายถึง เกื้อหนุนช่วยเหลือ สนับสนุนให้ดีขึ้น เช่น ส่งเสริมการลงทุน ส่งเสริมการศึกษา

พนิต ฐาตุทอง (2559) กล่าวว่า การส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีไว้ในระบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สอดคล้องกันอย่างลงตัวของทั้ง 7 ระบบ ได้แก่ ระบบของรัฐ ระบบของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระบบของสถานศึกษา ระบบของชุมชน ระบบกระบวนการจัดการศึกษา ระบบของกิจกรรมการเรียนการสอนและระบบสาระความรู้

ซึ่งดนตรีนั้น ถูกส่งเสริมในระบบต่าง ๆ ทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระบบของรัฐ เช่น กีฬาและนันทนาการ คือการเล่นเพื่อความสนุกสนานตามเทศกาลและเล่นตามฤดูกาลและการละเล่นเพื่อการแข่งขัน หรือกิจกรรมที่ทำตามความสมัครใจในยามว่าง เพื่อการพัฒนาร่างกาย สมองและ

จิตใจตามวัย การละเล่นพื้นเมืองเป็นวัฒนธรรมประจำชาติ การละเล่นเกือบทุกชนิดมักจะมีอุปกรณ์ที่เกื้อกูลกัน 3 อย่าง คือ ดนตรี บทเพลง และการฟ้อนรำ หรือในระบบคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านเพื่อความเป็นไทยนั้น ดนตรีไทย แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย และด้านการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพนั้น ต้องรู้จักตนเอง กล่าวคือ ตามความชอบหรือสนใจ ความถนัดและความสามารถของตนเองด้วย ตลอดจนการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระบบสถานศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่นในระบบชุมชนและการจัดการการเรียนการสอนดนตรีในชั้นเรียนก็ตาม

สิขณันต์เศก ย่านเดิม (2560, น. 3-10) ได้เสนอแนวทางการสนับสนุนการเรียนดนตรีที่มีประสิทธิภาพโดยมีการร่วมมือกันระหว่างครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง มีแนวทาง 7 ข้อ ดังนี้

- 1) ครูมีเป้าหมายในการสอนร่วมกับผู้เรียนครูต้องมีจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนร่วมกับนักเรียน และครูควรเสริมสร้างความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ดนตรีของนักเรียน
- 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนกับครู และการสร้างความร่วมมือระหว่างครูและผู้ปกครองสามารถช่วยเสริมสร้างการสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพในการเรียนดนตรี
- 3) มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม ครูควรใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมเพื่อช่วยในการพัฒนาทักษะดนตรีของนักเรียน และการเลือกสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมจะช่วยให้การเรียนรู้ดนตรีมีคุณภาพ
- 4) การใช้บทเพลงนอกบทเรียน ครูควรใช้บทเพลงนอกบทเรียนที่สอดคล้องกับบทเรียนเพื่อเสริมสร้างความสนใจในการเรียนดนตรี และการผสมผสานเพลงและการเรียนรู้ดนตรีที่มีประสิทธิภาพสามารถกระตุ้นความกระตือรือร้นในการเรียนรู้
- 5) การสอนให้นักเรียนฝึกซ้อมดนตรีอย่างมีคุณภาพ ครูควรสอนวิธีการฝึกซ้อมดนตรีอย่างเป็นขั้นตอน และการมีการแนะนำและการสอนทฤษฎีและเทคนิคการซ้อมดนตรีให้ถูกต้องช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 6) เป็นครูที่ส่งเสริมนักเรียน ครูควรมีลักษณะที่พึงประสงค์ต่อความเจริญก้าวหน้าของนักเรียน และการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่มีสมรรถนะและความรับผิดชอบสามารถช่วยให้นักเรียนเติบโตทั้งด้านดนตรีและบุคลิกภาพ
- 7) มีกิจกรรมเสริมจากครูและผู้ปกครอง ครูและผู้ปกครองควรจัดกิจกรรมดนตรีนอกห้องเรียนที่ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วม และกิจกรรมเสริมดนตรีนอกห้องเรียนสามารถสร้าง

โอกาสให้นักเรียนซ้อมและแสดงทักษะดนตรีของพวกเขาในสภาพแวดล้อมที่เป็นกันเองและสนุกสนาน

ณิรดา เวชญาลักษณ์ (2562) กล่าวว่า สถานศึกษาควรส่งเสริมและจัดชั้นเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ การจัดการศึกษาด้านดนตรีมุ่งให้ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะในการคิดริเริ่มจินตนาการ สร้างสรรค์ผลงาน สุนทรียภาพและการเห็นคุณค่าศิลปะ

อภิรักษ์ พงกษะศรี (2563) กล่าวว่า การจัดการวงดนตรี จำเป็นต้องมีการส่งเสริมสนับสนุน ดังนี้

1. ผู้บริหาร

- 1.1 ด้านนโยบายในการสนับสนุน
- 1.2 การสนับสนุนด้านงบประมาณ
- 1.3 การสนับสนุนด้านสถานที่
- 1.4 การสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องดนตรี
- 1.5 การสนับสนุนด้านบุคลากร

2. ผู้ควบคุมวงดนตรี

- 2.1 มีโครงสร้างการบริหารจัดการวงดนตรีที่ชัดเจน
- 2.2 การรับสมัครนักเรียน
 - 2.2.1 การสอบความสามารถพิเศษ
 - 2.2.2 รับสมัครนักเรียนผู้ที่สนใจทั่วไป
- 2.3 มีหลักการบรรเลงและการขับร้อง
- 2.4 มีหลักการปรับวง
 - ขั้นที่ 1 การคัดเลือกนักดนตรี
 - ขั้นที่ 2 การต่อเพลง
 - ขั้นที่ 3 การบรรเลงฝึกซ้อม
 - ขั้นที่ 4 การปรับวง
- 2.5 การเทียบเสียง
- 2.6 การฝึกซ้อมดนตรี
- 2.7 กิจกรรมพัฒนาทักษะ
 - 2.7.1 กิจกรรมการประกวดดนตรีไทย
 - 2.7.2 กิจกรรมค่ายพัฒนาทักษะ

2.8 การบริหารจัดการงบประมาณ

3. ผู้สนับสนุนจากภายนอก

3.1 สนับสนุนด้านงบประมาณ

3.2 สนับสนุนด้านอื่น ๆ เช่น การอนุญาตให้นักเรียนเข้าฝึกซ้อม มีความเข้าใจและไว้วางใจ เป็นต้น

พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 (2566) กล่าวถึงการส่งเสริมไว้ว่า การส่งเสริมการเรียนรู้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย รู้จักสิทธิควบคู่กับหน้าที่และความรับผิดชอบ ภูมิใจและตระหนักในความสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รู้จักความพอเพียง มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ใฝ่เรียนรู้ มีความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง มีคุณธรรม และมีความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งมีสำนึกในความรับผิดชอบต่อตัวเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ มีความเป็นพลเมืองที่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมไทย และสังคมโลกได้อย่างผาสุก กับเพื่อให้บุคคลมีทักษะการเรียนรู้ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต ที่สอดคล้องและเท่าทันพัฒนาการของโลกและมีโอกาสพัฒนาหรือเพิ่มพูนทักษะของตนให้สูงขึ้น หรือ ปรับเปลี่ยนทักษะของตนตามความถนัดหรือความจำเป็น

จากการศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี หมายถึง การเกื้อหนุน สนับสนุนการศึกษาด้านดนตรีจากรัฐ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองในดำนนโยบาย สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องดนตรีงบประมาณ และบุคลากร โดยจัดชั้นเรียนเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะในการคิดริเริ่มจินตนาการ สร้างสรรค์ผลงาน สุนทรีภาพและการเห็นคุณค่าทางดนตรี

3. โครงการห้องเรียนดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา

3.1 ความเป็นมาของโครงการ

ความเป็นมา

การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษเป็นบทบาทหน้าที่ที่รัฐบาลของนานาประเทศให้ความสำคัญ และดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ยาวนาน สำหรับประเทศไทยได้ระบุไว้ชัดเจนในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 10 (วรรค 4) การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของ บุคคลนั้น

มาตรา 24 (วรรค 1) การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานจัดเนื้อหาสาระและ กิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง บุคคลเป็นสำคัญกระทรวงศึกษาธิการโดยรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ(พลเอก สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์) ตระหนักดีว่าการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษเป็น บทบาทหน้าที่ที่รัฐบาลของนานาประเทศให้ความสำคัญ และดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน สำหรับประเทศไทยได้ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษในรูปแบบที่ เหมาะสม โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง บุคคล สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของ ผู้เรียน จึงมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำโครงการห้องเรียน ดนตรีขึ้นในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในปีการศึกษา 2560 ประกอบด้วย 3 โรงเรียนในเวลา ต่อมาเพื่อให้การพัฒนานักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย ได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพตามความสนใจ และความถนัด กระทรวงศึกษาธิการจึง มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานคัดเลือกโรงเรียนที่มีความพร้อมที่จะ เปิดห้องเรียนดนตรีเพิ่มเติมอีก จาก 3 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉยเหนือและ ภาคเหนือจำนวน 3 โรงเรียน และได้กำหนดแผนการพัฒนาต่อเนื่องภายในระยะเวลา 3 ปี (ปี 2560 - 2563) โดยดำเนินการคัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการในปีการศึกษา 2562 อีก 14 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 20 โรงเรียนได้แก่

1) พื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในปีการศึกษา 2560 ประกอบด้วย

- (1) โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี จังหวัดปัตตานี
- (2) โรงเรียนคณะราษฎรบำรุง จังหวัดยะลา จังหวัดยะลา
- (3) โรงเรียนสุไหงโกลลก จังหวัดนราธิวาส

2) ขยายผลเพิ่มเติมโรงเรียนในระยะแรกจำนวน 3 โรงเรียน ใน 3 ภูมิภาค

ได้แก่

- (1) โรงเรียนอัมพวันวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสงคราม
- (2) โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์
- (3) โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน จังหวัดลำพูน

3) แผนการพัฒนาต่อเนื่องภายในระยะเวลา 3 ปี โดยดำเนินการคัดเลือก โรงเรียนเข้าร่วมโครงการในปีการศึกษา 2562 จำนวน 14 โรงเรียน ได้แก่

(1) โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี (ออกจากโครงการในปี การศึกษา 2563)

- (2) โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว จังหวัดสมุทรปราการ
- (3) โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม จังหวัดพิจิตร
- (4) โรงเรียนเชียงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา
- (5) โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย จังหวัดศรีสะเกษ
- (6) โรงเรียนมัธยมวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร
- (7) โรงเรียนสภาราชินี จังหวัดตรัง
- (8) โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ จังหวัดสงขลา
- (9) โรงเรียนทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- (10) โรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร
- (11) โรงเรียนอุทัยวิทยาคม จังหวัดอุทัยธานี
- (12) โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี
- (13) โรงเรียนลำปางกัลยาณี จังหวัดลำปาง
- (14) โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา

ปัจจุบันมีโรงเรียนในโครงการห้องเรียนดนตรี จำนวนทั้งสิ้น 19 โรงเรียน การจัดการเรียนการสอนของโครงการห้องเรียนดนตรีถือเป็นการจัดแบบห้องเรียนพิเศษ ดำเนินการใน 2 รูปแบบ คือห้องเรียนดนตรีไทย และห้องเรียนดนตรีสากล ตามหลักสูตรที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำขึ้นให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน โดยนักเรียนจะได้เรียนรายวิชาดนตรีที่มีความเข้มข้นทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ในอนาคต จึงกล่าวได้ว่าการจัดการเรียนการสอนของโครงการห้องเรียนดนตรีนอกจากจะเป็นการกล่อมเกลาจิตใจเด็กให้มีความอ่อนโยนส่งผลให้สังคมสงบสุขแล้วยังเป็นเส้นทางในการส่งเสริมให้ประเทศไทยมีนักดนตรีที่มีฝีมือเทียบเท่ามาตรฐานสากล ขณะเดียวกันยังสามารถสืบสานวัฒนธรรมทางดนตรีของชาติให้ดำรงอยู่อย่างต่อเนื่องยาวนาน สอดคล้องกับพระราชโองบายในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ทรงให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิตด้วยการมีอาชีพสุจริต มีความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของชาติ อันจะนำมาซึ่งรายได้และความเจริญมั่งคั่งของประเทศ และเนื่องจากประเทศไทยมีเด็กที่มีศักยภาพทางดนตรีอยู่จำนวนมากกระจายอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศ จึงถือเป็นภาระหน้าที่อันสำคัญที่กระทรวงศึกษาธิการจะต้องค้นหาเด็กเหล่านี้ให้พบ และดำเนินการพัฒนาด้วยรูปแบบที่เหมาะสมตรงตามความสนใจและความถนัด

เปิดโอกาสให้ได้แสดงออกซึ่งศักยภาพอย่างทั่วถึง ทุกมิติ เพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคม สร้างความเสมอภาค และเพื่อวางรากฐานความเป็นไทยภายใต้การปลูกฝังวัฒนธรรมทางดนตรี ซึ่งนำไปสู่การดำเนินโครงการห้องเรียนดนตรี

วัตถุประสงค์ของโครงการห้องเรียนดนตรี

1 เพื่อส่งเสริมสนับสนุน ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับ ผู้มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีได้ศึกษาเล่าเรียนตามความสนใจและความถนัด เช่นเดียวกับผู้มีความสามารถพิเศษด้านอื่น ๆ อย่างทั่วถึงในทุกภูมิภาคของประเทศ

2 เพื่อให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ จัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองนโยบายของรัฐเรื่องการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษด้านดนตรี โดยมีหลักสูตรที่เพิ่มความเข้มข้นด้านดนตรีทั้งทฤษฎี และปฏิบัติ มีคุณภาพเทียบเท่า มาตรฐานสากล

3 เพื่อสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนากับหน่วยงาน และองค์กรทางการศึกษาในการ พัฒนาและส่งต่อนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีให้ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น และมี แนวทางในการประกอบอาชีพทางด้านดนตรีในอนาคต

เป้าหมาย

1. เชิงปริมาณ

1.1 โรงเรียนในโครงการห้องเรียนดนตรีจำนวน 19 โรงเรียน มีห้องปฏิบัติการ ทางดนตรีและครุภัณฑ์ดนตรี และมีครูผู้สอนเพียงพอกับการจัดการเรียนการสอน

1.2 นักเรียนในโครงการห้องเรียนดนตรี ทั้ง 19 โรงเรียน

2. เชิงคุณภาพ

2.1 โรงเรียนในโครงการห้องเรียนดนตรีจำนวน 19 โรงเรียน มีห้องปฏิบัติการ ทางดนตรี และครุภัณฑ์ดนตรีที่มีคุณภาพ มาตรฐานเทียบเท่ามาตรฐานสากล มีจำนวนเพียงพอ ต่อการจัดการเรียนการสอน มีครูผู้สอนที่มีคุณวุฒิทางด้านดนตรีและเพียงพอกับการจัดการเรียน การสอน

2.2 นักเรียนในโครงการห้องเรียนดนตรีได้รับการพัฒนาตามแนวทางพหุ ปัญญา มีความรู้ และทักษะทางดนตรีเทียบเท่ามาตรฐานชาติ และมาตรฐานสากล สามารถศึกษา ต่อในระดับอุดมศึกษาด้านดนตรี

การดำเนินงาน

1. คัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการตามจำนวนที่กำหนดในแผนพัฒนา

2. สนับสนุนงบประมาณเป็นค่าปรับปรุงห้องเรียนให้เป็นห้องปฏิบัติการทางดนตรีที่มีคุณภาพและมาตรฐาน จัดซื้อครุภัณฑ์ดนตรีที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน และค่าจ้างครูผู้สอนที่มีคุณวุฒิทางดนตรี

3. ส่งเสริมให้นักเรียนได้รับความรู้และพัฒนาทักษะทางดนตรีจากผู้ทรงคุณวุฒิ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถทางดนตรีในเวทีต่าง ๆ และร่วมประกวดแข่งขันอย่างสม่ำเสมอ

4. นิเทศติดตามการดำเนินโครงการห้องเรียนดนตรี

5. สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยเพื่อส่งต่อนักเรียนสู่ระดับอุดมศึกษา

6. ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่กิจกรรมรวมถึงผลงาน และความสำเร็จของนักเรียนสู่ผู้ปกครอง และชุมชน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เชิงปริมาณ

1.1 นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีของโรงเรียนในโครงการห้องเรียนดนตรีจำนวน 19 โรงเรียน ได้รับการพัฒนาตามความสนใจและความถนัด ร้อยละ 80

1.2 นักเรียนในโครงการห้องเรียนดนตรี 19 โรงเรียน ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านดนตรีให้มีคุณภาพและมาตรฐานเทียบเท่ามาตรฐานสากล สามารถศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้ร้อยละ 80

2. เชิงคุณภาพ

2.1 โรงเรียนในโครงการห้องเรียนดนตรีมีห้องปฏิบัติการทางดนตรีที่มีคุณภาพมาตรฐานเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน

2.2 โรงเรียนในโครงการห้องเรียนดนตรีมีครุภัณฑ์ดนตรีที่มีคุณภาพมาตรฐานเทียบเท่ามาตรฐานชาติ และมาตรฐานสากล เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน

2.3 นักเรียนในโครงการห้องเรียนดนตรี จำนวน 19 โรงเรียน ได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะทางดนตรีตามแนวทางพหุปัญญา อย่างมีคุณภาพมาตรฐานเทียบเท่ามาตรฐานชาติและมาตรฐานสากล ได้รับการปลูกฝังค่านิยม และทัศนคติที่ดีต่อวัฒนธรรมทางดนตรีของชาติ

2.4 นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เกิดความรัก ความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมของชาติ

3.2 การรับนักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนโครงการห้องเรียนดนตรี

1. พื้นที่บริการของโรงเรียน

- 1.1 รับนักเรียนตามระเบียบและแนวปฏิบัติที่คณะกรรมการรับนักเรียนกำหนด
- 1.2 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย กาฬสินธุ์และโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี รับนักเรียนตามประกาศการรับนักเรียนของโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย

2. จำนวนนักเรียนที่จะรับ

- 2.1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวนห้องละ 35 คน
- 2.2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวนห้องละ 35 คน

3. คุณสมบัติของนักเรียน

- 3.1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
 - 3.1.1 จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือเทียบเท่าหรือกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 - 3.1.2 มีความประพฤติเรียบร้อย มีระเบียบวินัย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี
 - 3.1.3 มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์แข็งแรง
 - 3.1.4 มีความรัก ความสนใจ และมีความสามารถขั้นพื้นฐานด้านดนตรีไทย หรือดนตรีสากล
 - 3.1.5 สามารถอ่านโน้ตดนตรีไทย หรือโน้ตดนตรีสากลขั้นพื้นฐานได้
 - 3.1.6 สามารถปฏิบัติดนตรีไทย หรือดนตรีสากลได้อย่างน้อย 1 เครื่องมือ ดังนี้ 1) ระนาดเอก 2) ระนาดทุ้ม 3) ซอวงใหญ่ 4) ซอวงเล็ก 5) จะเข้ 6) ซิม 7) ซอด้วง 8) ซออู้ 9) ซอสามสาย 10) ขลุ่ย 11) ปี่ 12) ขลุ่ยไทย 13) ฟลุท 14) โอโบ 15) คลาริเน็ต 16) แซ็กโซโฟน 17) บาสซูน 18) ฮอว์น 19) ทรัมเปต 20) ทรอมโบน 21) ยูโฟเนียม 22) ทูบา 23) ไวโอลิน 24) วิโอลล่า 25) เชลโล 26) ดับเบิลเบส 27) กีตาร์ (คลาสสิก) 28) กีตาร์ไฟฟ้า 29) กีตาร์เบส 30) กลองชุด 31) เปียโน 32) ซาโลโฟน 33) คีย์บอร์ด 34) อิเล็กโทรน 35) ขลุ่ยสากล
 - 3.1.7 คุณสมบัติอื่นที่จะส่งผลต่อการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์ของโครงการโรงเรียนดนตรีให้เป็นไปตามที่โรงเรียนกำหนด
 - 3.1.8 ผู้ปกครองสามารถสนับสนุนค่าใช้จ่ายพิเศษเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนในขณะที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียน
- 3.2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

3.2.1 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือเทียบเท่าหรือกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.2.2 มีความประพฤติเรียบร้อย มีระเบียบวินัย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

3.2.3 มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์แข็งแรง

3.2.4 มีความรัก ความสนใจ และมีความสามารถขั้นพื้นฐานด้านดนตรีไทยหรือดนตรีสากล

3.2.5 สามารถอ่านโน้ตดนตรีไทย หรือโน้ตดนตรีสากลขั้นพื้นฐานได้

3.2.6 สามารถปฏิบัติดนตรีไทย หรือดนตรีสากลได้อย่างน้อย 1 เครื่องมือ ดังนี้ 1) ระนาดเอก 2) ระนาดทุ้ม 3) ซอวงใหญ่ 4) ซอวงเล็ก 5) จะเข้ 6) ซิม 7) ซอด้วง 8) ซออู้ 9) ซอสามสาย 10) ขลุ่ย 11) ปี่ 12) ขลุ่ยไทย 13) ฟลุท 14) โอโบ 15) คลาริเน็ต 16) แซกโซโฟน 17) บาสซูน 18) ฮอ른 19) ทรัมเปต 20) ทรอมโบน 21) ยูโฟเนียม 22) ทูบา 23) ไวโอลิน 24) วิโอลล่า 25) เชลโล 26) ดับเบิลเบส 27) กีตาร์ (คลาสสิก) 28) กีตาร์ไฟฟ้า 29) กีตาร์เบส 30) กลองชุด 31) เปียโน 32) ซาโลโฟน 33) คีย์บอร์ด 34) อิเล็กโทรน 35) ขลุ่ยสากล

3.2.7 ผู้ปกครองสามารถสนับสนุนค่าใช้จ่ายพิเศษเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนในขณะที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียน

4. กำหนดวันและเวลารับสมัครนักเรียน

ให้เป็นไปตามนโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.3 เกณฑ์มาตรฐานโครงการห้องเรียนดนตรี

3.3.1 เกณฑ์มาตรฐานด้านอาคารสถานที่

ห้องซ้อมรวมวง

1. การจัดห้องซ้อมรวมวง

1.1 ใช้แบบรูปรายการตามมาตรฐาน หรือตามแบบรูปรายการที่ได้รับอนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 มีการติดตั้งเครื่องเสียงพร้อมไมโครโฟน

1.3 มีการติดตั้งกล่องวงจรปิด

1.4 มีการติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร

1.5 มีการติดตั้งกระดานไวท์บอร์ด

1.6 มีการติดตั้งจอ LCD

- 1.7 มีอุปกรณ์เชื่อมต่อสัญญาณภาพและเสียง
- 1.8 มีเปียโนไฟฟ้า 1 ตัว
- 1.9 มีตู้หรือชั้นวางสำหรับเก็บอุปกรณ์และเครื่องดนตรี

2. การจัดบรรยากาศห้องซ้อมรวมวง

- 2.1 มีแสงสว่างเพียงพอ
- 2.2 มีการตกแต่งที่สวยงามและมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- 2.3 มีเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น พัดลม เครื่องปรับอากาศ คอมพิวเตอร์

ฯลฯ

- 2.4 มีป้ายเตือนเรื่องความปลอดภัย
- 2.5 มีอุปกรณ์รักษาความปลอดภัย

3. การใช้และการดูแลรักษาห้อง

- 3.1 มีแผน ตารางและระเบียบการใช้ห้อง
- 3.2 มีการมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบเป็นลายลักษณ์อักษร
- 3.3 มีการใช้ห้องตามแผน และตารางที่กำหนด
- 3.4 มีการดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดี
- 3.5 มีการจัดงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง
- 3.6 มีการเก็บรวบรวมผลงานเพื่อการประชาสัมพันธ์

ห้องซ้อมย่อย

1. การจัดห้องซ้อมย่อย

- 1.1 ใช้แบบรูปรายการตามมาตรฐาน หรือตามแบบรูปรายการที่ได้รับอนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- 1.2 มีการติดตั้งกล่องวงจรปิดทุกห้อง

2. การจัดบรรยากาศห้องซ้อมย่อย

- 2.1 มีแสงสว่างเพียงพอ
- 2.2 มีการตกแต่งที่สวยงามและมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- 2.3 มีเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น เครื่องปรับอากาศ
- 2.4 มีอากาศถ่ายเทสะดวก ไม่แออัด
- 2.5 มีป้ายเตือนเรื่องความปลอดภัย
- 2.6 มีอุปกรณ์รักษาความปลอดภัย

3. การใช้และการดูแลรักษาห้อง

- 3.1 มีแผน ตารางและระเบียบการใช้ห้อง
- 3.2 มีการมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบเป็นลายลักษณ์อักษร
- 3.3 มีการใช้ห้องตามแผน และตารางที่กำหนด
- 3.4 มีการดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดี
- 3.5 มีการจัดงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดใน

แผนปฏิบัติการ

- 3.6 มีการบันทึกสถิติการใช้ห้อง
- 3.7 มีการติดตามประเมินผลการใช้ห้องอย่างเป็นระบบ
- 3.8 มีการประกวดการดูแลรักษาและพัฒนาเพื่อยกย่องชมเชย
- 3.9 มีการเก็บรวบรวมผลงานเพื่อการประชาสัมพันธ์

3.3.2 เกณฑ์มาตรฐานด้านครุภัณฑ์

เพื่อให้ นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีของโรงเรียนในโครงการ ห้องเรียนดนตรีได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน จึงกำหนดให้โรงเรียนในโครงการ ห้องเรียนดนตรีใช้เครื่องดนตรีตามคุณลักษณะเฉพาะครุภัณฑ์พิเศษ ของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือคุณลักษณะเฉพาะครุภัณฑ์ของโครงการห้องเรียนดนตรี โดยควรมี จำนวนเครื่องดนตรีทั้งที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะทางด้าน ดนตรีของนักเรียนในขั้นต้น ดังนี้

ดนตรีไทย (เครื่องปี่พาทย์)

- 1.ระนาดเอก จำนวน 6 รวง
- 2.ระนาดทุ้ม จำนวน 6 รวง
3. ซ้องวงใหญ่ จำนวน 6 วง
4. ซ้องวงเล็ก จำนวน 6 วง
- 5.ระนาดเอกเหล็ก จำนวน 1 รวง
- 6.ระนาดทุ้มเหล็ก จำนวน 1 รวง
7. กลองแขก จำนวน 3 คู่
8. ตะโพนไทย จำนวน 3 ใบ
9. กลองทัด จำนวน 2 คู่

ดนตรีไทย (เครื่องสาย)

- 1.จะเข้จำนวน 6 ตัว
- 2.ซอด้วงจำนวน 6 คัน

3. ซอคู่จำนวน 6 คัน
4. ซอเพียงออจำนวน 6 เล้า
5. ซอหูลิบ จำนวน 6 เล้า
6. ซอสามสาย จำนวน 3 คัน
7. โทน-รำมะนาจำนวน 3 คัน

ดนตรีสากล

1. PICCOLO จำนวน 1 เครื่อง
2. FLUTE จำนวน 2 เครื่อง
3. CLARINET จำนวน 4 เครื่อง
4. ALTO SAXOPHONE จำนวน 2 เครื่อง
5. TENOR SAXOPHONE จำนวน 2 เครื่อง
6. BARITONE SAXOPHONE จำนวน 1 เครื่อง
7. FRENCH HORN จำนวน 4 เครื่อง
8. TRUMPET จำนวน 4 เครื่อง
9. TROMBONE จำนวน 4 เครื่อง
10. EUPHONIUM จำนวน 2 เครื่อง
11. TUBA จำนวน 2 เครื่อง
12. GLOCKENSPIEL จำนวน 1 เครื่อง
13. XYLOPHONE จำนวน 1 เครื่อง
14. KEYBORAD or DIGITAL PIANO จำนวน 15 เครื่อง
15. MARCHING BASS DRUM จำนวน 1 ใบ
16. CONCERT BASS DRUM จำนวน 1 ใบ
17. MARCHING SNARE จำนวน 2 ใบ
18. CONCERT SNARE จำนวน 1 ใบ
19. MARCHING CYMBAL จำนวน 1 คู่
20. CONCERT CYMBAL จำนวน 1 คู่

การจัดทำทะเบียนและการจำหน่ายครุภัณฑ์

1. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ
2. มีการจัดทำทะเบียนครุภัณฑ์ดนตรีถูกต้องและเป็นปัจจุบัน รวมไปถึงใน

กรณีที่มีกระบวนการการจำหน่ายครุภัณฑ์

3. มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการครุภัณฑ์
4. มีการจัดระบบการจัดเก็บรักษาทะเบียนครุภัณฑ์ ปีละ 1 ครั้ง
5. มีการกำกับ ติดตามประเมินผลและนำผลมาปรับปรุงและพัฒนา ปีละ 1

ครั้ง ตามปีงบประมาณ

3.3.3 เกณฑ์มาตรฐานด้านครูผู้สอน

ด้านปริมาณ

1. มีการวางแผนอัตรากำลัง
 - 1.1 มีการจัดทำแบบรายงานการจัดวางแผนอัตรากำลัง
 - 1.2 บุคลากรมีคุณสมบัติทางการศึกษาตรงตามสาขาที่สอน
 - 1.3 เงินค่าจ้างกับความสอดคล้องของจำนวนบุคลากร
2. มีครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านดนตรีที่เพียงพอกับรายวิชาที่เปิดสอน

ตามหลักสูตรห้องเรียนดนตรี

- 2.1 ครูดนตรีไทย (เป่าพาทย์ เครื่องสายและขับร้อง) ไม่น้อยกว่า 3 คน
- 2.2 ครูดนตรีสากล (Woodwind Brass และ Percussion) ไม่น้อยกว่า

3 คน

3. มีวิทยากร ครูผู้สอนเฉพาะทาง

ด้านคุณภาพ

1. บุคลากรมีคุณสมบัติทางการศึกษาตรงตามสาขาที่สอน จบระดับปริญญาตรี ในสาขาดนตรีตรงตามรายวิชาที่โครงการห้องเรียนดนตรีเปิดสอน

2. มีผลงานทางด้านดนตรีเป็นที่ประจักษ์และมีความสามารถด้านดนตรีเป็นที่ยอมรับ

3. มีผลงานนำนักเรียน หรือวงดนตรีเข้าร่วมประกวด/แข่งขัน
4. มีการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูดนตรีได้เข้าร่วมการอบรม/ประชุม/สัมมนา พัฒนาตนเองด้านดนตรีอย่างน้อย 2 ครั้งต่อปีการศึกษา
5. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร

การวิเคราะห์อัตรากำลังครูและบุคลากรทางการศึกษา

มีครูครอบคลุมในทุกกลุ่มเครื่องดนตรี ได้แก่

1. ครูดนตรีไทย (เป่าพาทย์ เครื่องสายและขับร้อง) ไม่น้อยกว่า 3 คน

2. ครูดนตรีสากล (Woodwind Brass และ Percussion) ไม่น้อยกว่า

3 คน

การจัดทำแผนอัตรากำลัง

1. จำนวนในรายวิชาสาระเพิ่มเติมของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3

จำนวน 24 คาบ

2. จำนวนในรายวิชาสาระเพิ่มเติมของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6

จำนวน 36 คาบ

การประสานความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

มีการประสานกับมหาวิทยาลัยที่อยู่ในพื้นที่ครุภูมิปัญญา วิทยากรทองถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับดนตรีทั้งภาครัฐและเอกชน (มีการจัดทำ MOU)

การส่งครูผู้สอนไปอบรมสัมมนา/ศึกษาเพิ่มเติม/ศึกษาดูงาน

ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูดนตรีได้เข้าร่วมการอบรมพัฒนาด้านดนตรี อย่างน้อย 2 ครั้งต่อปีการศึกษา

เกณฑ์การคัดเลือกครูหรือบุคลากรเข้ามาเป็นผู้สอนในโครงการห้องเรียน

ดนตรี

กรณีการรับย้าย ครูอัตราจ้างและครูภูมิปัญญา ให้พิจารณาคุณสมบัติดังนี้

1. จบระดับปริญญาตรี ในสาขาดนตรีตรงตามรายวิชาที่โครงการ ห้องเรียนดนตรีเปิดสอน

2. มีผลงานทางด้านดนตรีเป็นที่ประจักษ์มีความสามารถด้านดนตรีเป็นที่ยอมรับ

3. มีผลงานนำนักเรียน หรือวงดนตรีเข้าร่วมประกวด/แข่งขัน ในรายการต่าง ๆ ไม่น้อยกวาระดับภาค

4. มีรางวัลยืนยันความสามารถด้านดนตรี/คำรับรองจากผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรี

3.3.4 เกณฑ์มาตรฐานด้านผู้เรียน

คุณสมบัติผู้เรียนที่จะสอบเข้าศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1. นักเรียนมีความรัก และสนใจเรียนดนตรี และมีแฟ้มสะสมผลงาน

รายบุคคล

2. นักเรียนสามารถขับร้องหรือปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย หรือสากล ได้ตามประกาศการรับนักเรียนของแต่ละโรงเรียน

3. นักเรียนมีทักษะในการปฏิบัติการเข้าจังหวะบทเพลงอย่างง่าย

ความรู้ทางดนตรีระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1. สามารถอ่าน - เขียน โน้ตไทย โน้ตสากลได้ตามประกาศการรับนักเรียนของแต่ละโรงเรียนหลักสูตรของโครงการห้องเรียนดนตรี

2. สามารถปฏิบัติเครื่องมือนอก ได้ตามหลักสูตรของโครงการห้องเรียนดนตรี

3. สามารถปฏิบัติดนตรีรวมวง ได้ตามหลักสูตรของโครงการห้องเรียนดนตรี

4. สามารถแสดงดนตรีต่อสาธารณชนได้อย่างน้อย 3 ครั้งต่อปี

5. เข้าร่วมการประกวดแข่งขันดนตรีในระดับเขตพื้นที่ระดับภาคระดับชาติ หรือระดับนานาชาติ

6. สามารถเข้าศึกษาต่อระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือระดับการศึกษาที่สูงขึ้นในสถาบันการศึกษาทางดนตรี

ความรู้พื้นฐานผู้เรียนที่จะสอบเข้าศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. นักเรียนมีความรัก และสนใจเรียนดนตรี และมีแฟ้มสะสมผลงานด้านดนตรี ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2. นักเรียนสามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีได้ตามประกาศการรับนักเรียนของแต่ละโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างถูกต้องตามหลักการบรรเลงดนตรีเช่น

2.1 ดนตรีไทย สามารถบรรเลงเพลงประเภทปรบไก่อัตราจังหวะสองชั้น ความยาว 4 จังหวะได้

2.2 ดนตรีสากล สามารถบรรเลงเพลง ในระดับเกรด 2 ขึ้นไป หรือเทียบเท่า

3. นักเรียนมีทักษะการใช้โสตประสาทการฟังดนตรีได้

4. นักเรียนมีทักษะการอ่านโน้ตไทย โน้ตสากล พื้นฐานได้

ความรู้ทางดนตรีระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. สามารถอ่านโน้ตไทยโน้ตสากล และสามารถร้องหรือปฏิบัติแบบฉบับพลัน (Side Reading)

2. สามารถปฏิบัติเครื่องมือนอก ได้ตามหลักสูตรของโครงการห้องเรียนดนตรี

3. การจัดแสดงเดี่ยว (recital) ในบทเพลงที่มีความยากระดับเกรด 4 ขึ้นไป หรือเทียบเท่า อย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี
4. สามารถปฏิบัติดนตรีรวมวงได้ ตามหลักสูตรของโครงการห้องเรียนดนตรี
5. จัดแสดงดนตรีหรือ concert เพื่อแสดงความสามารถด้านดนตรีออกสู่สาธารณชนอย่างน้อย 5 ครั้งต่อปี
6. เข้าร่วมการประกวดแข่งขันดนตรี และได้รับรางวัลในระดับต่าง ๆ เช่น ระดับเขต ระดับภาค ระดับชาติหรือนานาชาติ
7. มีความสามารถด้านดนตรีในสนามสอบสถาบันอื่นในเกรด 5 ขึ้นไป หรือเทียบเท่า

3.3.5 เกณฑ์มาตรฐานด้านหลักสูตร

1. วิเคราะห์จุดเด่น และโอกาสของนักเรียนที่จะนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรความสามารถพิเศษ
 2. การจัดทำหลักสูตรห้องเรียนดนตรีเพื่อพัฒนาความสามารถพิเศษของนักเรียน แบ่งเป็น 2 หลักสูตร
 - 1) ห้องเรียนดนตรีสากล
 - 2) ห้องเรียนดนตรีไทย
 3. การจัดรายวิชาตามแผนการเรียนห้องเรียนดนตรีแบ่งออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้
 - 1) ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วยรายวิชาบังคับตามหลักสูตร 3 รายวิชา จำนวนไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต เมื่อจบหลักสูตร แสดงตามตาราง 1
- ตาราง 1 แสดงวิชาบังคับตามหลักสูตร 3 รายวิชา

ดนตรีสากล		ดนตรีไทย	
ปฏิบัติดนตรีสากล	12.0 นก.	ปฏิบัติดนตรีไทย	12.0 นก.
พื้นฐานดนตรีสากล	6.0 นก.	พื้นฐานดนตรีไทย	6.0 นก.
รวมวงดนตรีสากล	6.0 นก.	รวมวงดนตรีไทย	6.0 นก.
รวม	24.0 นก.	รวม	24.0 นก.

ที่มา กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.)

2) **ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย** ประกอบด้วยรายวิชาบังคับตามหลักสูตร 8 รายวิชา จำนวนไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต เมื่อจบหลักสูตร แสดงตามตาราง 2

ตาราง 2 แสดงวิชาบังคับตามหลักสูตร 8 รายวิชา

ดนตรีสากล		ดนตรีไทย	
ปฏิบัติดนตรีสากล	12.0 นก.	ปฏิบัติดนตรีไทย	12.0 นก.
รวมวงดนตรีสากล	12.0 นก.	รวมวงดนตรีไทย	12.0 นก.
ทฤษฎีดนตรีสากล	2.0 นก	ทฤษฎีดนตรีไทย	2.0 นก
ประวัติและวรรณคดีดนตรีสากล	2.0 นก	ประวัติและวรรณคดีดนตรีไทย	2.0 นก
คีย์บอร์ด	2.0 นก	คีย์บอร์ด	2.0 นก
ขับร้องประสานเสียง	2.0 นก	ขับร้องประสานเสียง	2.0 นก
เทคโนโลยีดนตรี	2.0 นก	เทคโนโลยีดนตรี	2.0 นก
การจัดการแสดง	2.0 นก	การจัดการแสดง	2.0 นก
รวม	36.0 นก.	รวม	36.0 นก.

ที่มา กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.)

4. มีการนำหลักสูตรไปใช้ โดยมีการกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน

4.1 คำสั่งผู้รับผิดชอบหลักสูตรโครงการห้องเรียนพิเศษ

4.2 คำสั่งแต่งตั้งครูผู้สอนรายวิชาในโครงการห้องเรียนพิเศษ

4.3 จัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการเรียนรู้

5. มีการกำกับ ติดตามและมีการประเมินการใช้หลักสูตรห้องเรียนดนตรี

3.4 โครงสร้างหลักสูตรโครงการห้องเรียนดนตรี

ห้องเรียนดนตรีไทย

เมื่อจบช่วงชั้นในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนักเรียนจะต้องมีจำนวนหน่วยการเรียนรู้ตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต ตามโครงสร้างรายวิชา ดังนี้

ตาราง 3 แสดงวิชาเพิ่มเติมแผนดนตรีไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

มัธยมศึกษาปีที่ 1			
ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2	
ปฏิบัติดนตรีไทย 1	2.0 นก.	ปฏิบัติดนตรีไทย 2	2.0 นก.
พื้นฐานดนตรีไทย 1	1.0 นก.	พื้นฐานดนตรีไทย 2	1.0 นก.
รวมวงดนตรีไทย 1	1.0 นก.	รวมวงดนตรีไทย 2	1.0 นก.
รวม	4.0 นก.	รวม	4.0 นก.

ที่มา กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.)

ตาราง 4 แสดงวิชาเพิ่มเติมแผนดนตรีไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

มัธยมศึกษาปีที่ 2			
ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2	
ปฏิบัติดนตรีไทย 3	2.0 นก.	ปฏิบัติดนตรีไทย 4	2.0 นก.
พื้นฐานดนตรีไทย 3	1.0 นก.	พื้นฐานดนตรีไทย 4	1.0 นก.
รวมวงดนตรีไทย 3	1.0 นก.	รวมวงดนตรีไทย 4	1.0 นก.
รวม	4.0 นก.	รวม	4.0 นก.

ที่มา กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.)

ตาราง 5 แสดงวิชาเพิ่มเติมแผนดนตรีไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

มัธยมศึกษาปีที่ 2			
ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2	
ปฏิบัติดนตรีไทย 5	2.0 นก.	ปฏิบัติดนตรีไทย 6	2.0 นก.
พื้นฐานดนตรีไทย 5	1.0 นก.	พื้นฐานดนตรีไทย 6	1.0 นก.
รวมวงดนตรีไทย 5	1.0 นก.	รวมวงดนตรีไทย 6	1.0 นก.
รวม	4.0 นก.	รวม	4.0 นก.

ที่มา กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.)

เมื่อจบช่วงชั้นในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนักเรียนจะต้องมีจำนวนหน่วยการเรียนรู้ตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต ตามโครงสร้างรายวิชา ดังนี้

ตาราง 6 แสดงวิชาเพิ่มเติมแผนดนตรีไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

มัธยมศึกษาปีที่ 4			
ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2	
ปฏิบัติดนตรีไทย 1	2.0 นก.	ปฏิบัติดนตรีไทย 2	2.0 นก.
รวมวงดนตรีไทย 1	2.0 นก.	รวมวงดนตรีไทย 2	2.0 นก.
ทฤษฎีดนตรีไทย 1	1.0 นก.	ทฤษฎีดนตรีไทย 2	1.0 นก.
คีย์บอร์ด 1	1.0 นก.	คีย์บอร์ด 1	1.0 นก.
รวม	6.0 นก.	รวม	6.0 นก.

ที่มา กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.)

ตาราง 7 แสดงวิชาเพิ่มเติมแผนดนตรีไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

มัธยมศึกษาปีที่ 5			
ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2	
ปฏิบัติดนตรีไทย 3	2.0 นก.	ปฏิบัติดนตรีไทย 4	2.0 นก.
รวมวงดนตรีไทย 3	2.0 นก.	รวมวงดนตรีไทย 4	2.0 นก.

ตาราง 7 (ต่อ)

มัธยมศึกษาปีที่ 5			
ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2	
ประวัติและวรรณคดีดนตรีไทย 1	1.0 นก.	ประวัติและวรรณคดีดนตรีไทย 2	1.0 นก.
ขับร้องประสานเสียง 1	1.0 นก.	ขับร้องประสานเสียง 2	1.0 นก.
รวม	6.0 นก.	รวม	6.0 นก.

ที่มา กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.)

ตาราง 8 แสดงวิชาเพิ่มเติมแผนดนตรีไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

มัธยมศึกษาปีที่ 6			
ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2	
ปฏิบัติดนตรีไทย 5	2.0 นก.	ปฏิบัติดนตรีไทย 6	2.0 นก.
รวมวงดนตรีไทย 5	2.0 นก.	รวมวงดนตรีไทย 6	2.0 นก.
เทคโนโลยีดนตรี 1	1.0 นก.	เทคโนโลยีดนตรี 2	1.0 นก.
การจัดการแสดงดนตรีไทย 1	1.0 นก.	การจัดการแสดงดนตรีไทย 2	1.0 นก.
รวม	6.0 นก.	รวม	6.0 นก.

ที่มา กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.)

ห้องเรียนดนตรีสากล

เมื่อจบช่วงชั้นในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนักเรียนจะต้องมีจำนวนหน่วยการเรียนรู้ตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต ตามโครงสร้างรายวิชา ดังนี้

ตาราง 9 แสดงวิชาเพิ่มเติมแผนดนตรีสากลระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

มัธยมศึกษาปีที่ 1			
ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2	
ปฏิบัติดนตรีสากล 1	2.0 นก.	ปฏิบัติดนตรีสากล 2	2.0 นก.
พื้นฐานดนตรีสากล 1	1.0 นก.	พื้นฐานดนตรีสากล 2	1.0 นก.
รวมวงดนตรีสากล 1	1.0 นก.	รวมวงดนตรีสากล 2	1.0 นก.
รวม	4.0 นก.	รวม	4.0 นก.

ที่มา กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.)

ตาราง 10 แสดงวิชาเพิ่มเติมแผนดนตรีสากลระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

มัธยมศึกษาปีที่ 2			
ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2	
ปฏิบัติดนตรีสากล 3	2.0 นก.	ปฏิบัติดนตรีสากล 4	2.0 นก.

ตาราง 10 (ต่อ)

มัธยมศึกษาปีที่ 2			
ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2	
พื้นฐานดนตรีสากล 3	1.0 นก.	พื้นฐานดนตรีสากล 4	1.0 นก.
รวมวงดนตรีสากล 3	1.0 นก.	รวมวงดนตรีสากล 4	1.0 นก.
รวม	4.0 นก.	รวม	4.0 นก.

ที่มา กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.)

ตาราง 11 แสดงวิชาเพิ่มเติมแผนดนตรีสากลระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

มัธยมศึกษาปีที่ 2			
ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2	
ปฏิบัติดนตรีสากล 5	2.0 นก.	ปฏิบัติดนตรีสากล 6	2.0 นก.
พื้นฐานดนตรีสากล 5	1.0 นก.	พื้นฐานดนตรีสากล 6	1.0 นก.
รวมวงดนตรีสากล 5	1.0 นก.	รวมวงดนตรีสากล 6	1.0 นก.
รวม	4.0 นก.	รวม	4.0 นก.

ที่มา กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.)

เมื่อจบช่วงชั้นในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนักเรียนจะต้องมีจำนวนหน่วยการเรียนรู้ตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต ตามโครงสร้างรายวิชา ดังนี้

ตาราง 12 แสดงวิชาเพิ่มเติมแผนดนตรีสากลระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

มัธยมศึกษาปีที่ 4			
ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2	
ปฏิบัติดนตรีสากล 1	2.0 นก.	ปฏิบัติดนตรีสากล 2	2.0 นก.
รวมวงดนตรีสากล 1	2.0 นก.	รวมวงดนตรีสากล 2	2.0 นก.
ทฤษฎีดนตรีสากล 1	1.0 นก.	ทฤษฎีดนตรีสากล 2	1.0 นก.
คีย์บอร์ด 1	1.0 นก.	คีย์บอร์ด 1	1.0 นก.

ตาราง 12 (ต่อ)

มัธยมศึกษาปีที่ 4			
ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2	
รวม	6.0 นก.	รวม	6.0 นก.

ที่มา กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.)

ตาราง 13 แสดงวิชาเพิ่มเติมแผนดนตรีสากลระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

มัธยมศึกษาปีที่ 5			
ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2	
ปฏิบัติดนตรีสากล 3	2.0 นก.	ปฏิบัติดนตรีไทย 4	2.0 นก.
รวมวงดนตรีสากล 3	2.0 นก.	รวมวงดนตรีไทย 4	2.0 นก.
ประวัติและวรรณคดีดนตรีสากล 1	1.0 นก.	ประวัติและวรรณคดีดนตรีสากล 2	1.0 นก.
ขับร้องประสานเสียง 1	1.0 นก.	ขับร้องประสานเสียง 2	1.0 นก.
รวม	6.0 นก.	รวม	6.0 นก.

ที่มา กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.)

ตาราง 14 แสดงวิชาเพิ่มเติมแผนดนตรีสากลระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

มัธยมศึกษาปีที่ 6			
ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2	
ปฏิบัติดนตรีสากล 5	2.0 นก.	ปฏิบัติดนตรีสากล 6	2.0 นก.
รวมวงดนตรีสากล 5	2.0 นก.	รวมวงดนตรีสากล 6	2.0 นก.
เทคโนโลยีดนตรี 1	1.0 นก.	เทคโนโลยีดนตรี 2	1.0 นก.
การจัดการแสดงดนตรีสากล 1	1.0 นก.	การจัดการแสดงดนตรีสากล 2	1.0 นก.
รวม	6.0 นก.	รวม	6.0 นก.

ที่มา กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.)

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้นำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนี้

4.1 งานวิจัยในประเทศ

ผู้วิจัยได้นำเสนองานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ดังนี้

หัสดี นันทวรรณ (2557, น. 46-68) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการอาคารสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนดนตรีของครูโครงการโรงเรียนหลักสูตรการดนตรีกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการอาคารสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนดนตรีของครูดนตรีโครงการโรงเรียนหลักสูตรการดนตรีกรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านห้อง 2) ด้านลักษณะทางกายภาพ 3) ครูภัณฑ์และอุปกรณ์ โดยสอบถามความต้องการจากครูดนตรีโครงการโรงเรียนหลักสูตรการดนตรีกรุงเทพมหานคร จำนวน 26 คน ในปีการศึกษา 2555 โดยประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายในการเก็บข้อมูล จำนวน 3 รอบ ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ 1) ด้านห้อง ครูเห็นพ้องตรงกันในเรื่องความต้องการห้อง ดังนี้ ห้องสำหรับการสอนดนตรีปฏิบัติรายบุคคลและกลุ่ม ห้องฝึกซ้อมดนตรีปฏิบัติเดี่ยว วงดนตรีกลุ่มย่อยและวงใหญ่ ห้องปฏิบัติการสำหรับการฟังดนตรี และชมวีดิทัศน์ ห้องบรรยายวิชาดนตรีและโสตทัศนศึกษา ห้องเดี่ยวครูห้องเก็บเครื่องดนตรี อุปกรณ์ โน้ตและสื่อการเรียน ห้องสมุดดนตรี ห้องประชุม สำนักงาน ห้องบันทึกเสียง หอแสดงดนตรี และส่วนประกอบต่าง ๆ ภายในหอแสดงดนตรี 2) ด้านลักษณะทางกายภาพ ครูมีฉันทามติความต้องการลักษณะทางกายภาพ ดังนี้ อาคารเรียนดนตรีมีทัศนียภาพที่ดีและสวยงาม ในส่วนของห้องสำหรับการสอนดนตรีปฏิบัติและห้องฝึกซ้อมดนตรีเป็นห้องเก็บเสียงได้ มีระบบปรับอากาศ ประตูห้องมีช่องกระจกใสขนาดเล็ก มีการวางระบบและติดตั้งอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ ขนาดพื้นที่ห้องมีความเหมาะสมสามารถรองรับจำนวนผู้เรียนและอุปกรณ์ ต่าง ๆ ห้องสมุดมีการแบ่งพื้นที่การใช้งานเป็นสัดส่วน หอแสดงดนตรีจุผู้ชมจำนวน 300 - 500 ที่นั่ง มีการจัดแบ่งพื้นที่ส่วนต่าง ๆ ภายในหอแสดงดนตรีอย่างเหมาะสม 3) ด้านครูภัณฑ์และอุปกรณ์ ครูมีฉันทามติความต้องการครูภัณฑ์และอุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอนดนตรี ดังนี้ มีเครื่องดนตรีไทยและเครื่องดนตรีสากลสำหรับวงประเภทต่าง ๆ ครบชุด อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ประเภทต่าง ๆ อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนดนตรี ตู้และชั้นสำหรับเก็บเครื่องดนตรีและอุปกรณ์ 4) สิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติมที่ครูมีฉันทามติความต้องการดังนี้ พื้นที่สำหรับนักเรียนนั่งพักผ่อน ลานกีฬา

สวนหย่อม ลานแสดงดนตรีกลางแจ้ง ตู้ลิ้นชักเกอร์ ลิฟต์ ห้องเอนกประสงค์ ห้องทานอาหาร ห้องรับแขกและห้องพัสดุ

อดิศร ศรีอรุณ (2558) ได้ทำการศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านดนตรีของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ ประถมศึกษา ขอนแก่น การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริม กิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านดนตรีและหาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอน ทางด้านดนตรีของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารจำนวน 30 คน และครูผู้สอนจำนวน 80 คนรวมจำนวน 110 คน ได้รับ แบบสอบถามคืนทั้งหมดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็น แบบสอบถาม แบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูลได้แก่ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารในการ ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านดนตรีของ กลุ่มโรงเรียนไตรมิตรสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน รองลงมา ได้แก่ด้าน การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามการเรียนการสอน ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ด้านการสร้างบรรยากาศการเรียน การสอน 2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมกิจกรรมการเรียน การสอนทางด้านดนตรีของ กลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 4 พบว่า ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน ควรจัดทำแผน การดำเนินการเรียนการสอนโดยจัดทำคู่มือการ ปฏิบัติงานของครูและบุคลากรให้ ชัดเจน และให้ครูที่สอนดนตรีได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการ จัดการเรียนการสอน ทุกครั้ง ด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนผู้บริหารควรสนับสนุน งบประมาณใน การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยส่งบุคลากรเข้าร่วมอบรมเพื่อพัฒนาการเรียน การสอนดนตรี และครูควรให้เด็กได้แสดงจริงเน้นการปฏิบัติเป็นสำคัญ ด้านการสร้าง บรรยากาศการเรียนการสอนผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีห้องเรียนดนตรี สถานที่สำหรับ จัดการแสดง ดนตรีในโรงเรียนและครูสอนดนตรีโดยตรง ด้านการนิเทศกำกับ ติดตาม การเรียนการสอน ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการติดตามผลกำกับดูแลอย่างน้อย ภาคเรียนละ 2 ครั้งอย่างต่อเนื่องเพื่อ นำผลมาปรับปรุงแก้ไขครั้งต่อไป ด้านการประเมินผล การเรียนการสอนผู้บริหารควรให้คำปรึกษา เกี่ยวกับการวัดประเมินผลผู้เรียนโดย ประเมินทุกคนทุกชั้นเรียน ทั้งภาคความรู้และปฏิบัติและ กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ เป็นคะแนน เกียรติบัตร โล่ห์

นฤภพ ชันทับไทย (2559) ได้ทำการศึกษากลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนส่งเสริมความเป็นเลิศทางดนตรี การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนส่งเสริมความเป็นเลิศทางดนตรี 2) สร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนส่งเสริมความเป็นเลิศทางดนตรี และ 3) ศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนส่งเสริมความเป็นเลิศทางดนตรี วิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนส่งเสริมความเป็นเลิศทางดนตรี โดยการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 24 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ที่มีค่า CVI เท่ากับ 0.95 ตอนที่ 2 สร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนส่งเสริมความเป็นเลิศทางดนตรี โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และการทำ SWOT Matrix Analysis การกำหนดทิศทางสถานศึกษา และการสร้างกลยุทธ์ ตรวจสอบกลยุทธ์โดยจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 14 คน และเก็บข้อมูลกับครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนส่งเสริมความเป็นเลิศทางดนตรี จำนวน 63 คน แล้วหาค่าเฉลี่ยและวิเคราะห์องค์ประกอบ ตอนที่ 3 ศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนส่งเสริมความเป็นเลิศทางดนตรี โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.70 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสม คือผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 21 คนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นไปได้ คือครูที่สอนวิชาดนตรี จำนวน 42 คน จากโรงเรียนที่มีผลงานปรากฏในตัวผู้เรียนด้านดนตรีเป็นที่ประจักษ์และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าเฉลี่ยการทดสอบไคสแควร์ และการทดสอบทีแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

- 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการโรงเรียนส่งเสริมความเป็นเลิศทางดนตรี จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม พบว่ามีจุดแข็ง 34 ข้อ จุดอ่อน 36 ข้อ โอกาส 20 ข้อ อุปสรรค 26 ข้อ
- 2) กลยุทธ์ที่สร้างขึ้นประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และได้กลยุทธ์ 6 กลยุทธ์ เพื่อนำไปบริหารจัดการโรงเรียนส่งเสริมความเป็นเลิศทางดนตรี
- 3) กลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนส่งเสริมความเป็นเลิศทางดนตรี ที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความเหมาะสมของกลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนส่งเสริมความเป็นเลิศทางดนตรี พบว่ากลยุทธ์ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 ปรับเปลี่ยนระบบการจัดสรรงบประมาณตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน โดยให้ความสำคัญกับโครงการกิจกรรม ที่ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศทางดนตรี และกลยุทธ์ที่ 5 สร้างภาคีเครือข่ายจากทุกภาคส่วน ทุกระดับ เพื่อการศึกษาต่อเพื่อการทำงาน และเพื่อความเป็นเลิศทางดนตรี กลยุทธ์ที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาลัทธิสูตรสถานศึกษา กระบวน การจัดการเรียนการ

สอน การวัดประเมินผลให้มีคุณภาพสู่มาตรฐานสากลบนพื้นฐานความเป็นไทย ทั้งนี้กลยุทธ์ทั้ง 6 กลยุทธ์ มีความเหมาะสมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนส่งเสริมความเป็นเลิศทางดนตรี พบว่า กลยุทธ์ที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผลให้มีคุณภาพ สู่มาตรฐานสากลบนพื้นฐานความเป็นไทย กลยุทธ์ที่มีความเป็นไปได้ น้อยที่สุด ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 6 กำหนดรูปแบบวิธีการพัฒนานุเคราะห์ใหม่ ทั้งการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกประเภท ให้เข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียนและธรรมชาติ ของผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีทั้งนี้กลยุทธ์ทั้ง 6 กลยุทธ์ มีความเป็นไปได้อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิรากร ธนะกิตติภูมิ และ พงษ์พิทยา สัมไพ (2559, น. 187-192) ได้ทำการศึกษา สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรีระดับมัธยม โรงเรียนสาธิตสังกัด มหาวิทยาลัย ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจุดประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพปัญหาในการเรียน การสอนดนตรี และศึกษาแนวทางการพัฒนา การเรียนการสอนดนตรีระดับมัธยม โรงเรียนสาธิตสังกัด มหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือวิธีการศึกษาในครั้งนี้เป็นการใช้แบบสอบถามและแบบ สัมภาษณ์ ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาการเรียนการสอนดนตรี โดยภาพรวมมีปัญหายอยู่ใน ระดับ มีปัญหาค่อนข้างน้อย สรุปได้ดังนี้ 1) ปัญหาในด้านหลักสูตร ผู้สอนขาดความรู้และความ เข้าใจในการเขียนแผนการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตร ซึ่งอาจส่งผลให้นักเรียนไม่ได้รับการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพเพียงพอในด้านดนตรี 2) ปัญหาในด้านเนื้อหา มีปัญหาในการทำให้นักเรียนเข้าใจ ดนตรีพื้นเมืองอย่างเพียงพอ อาจเป็นผลมาจากขาดความรู้หรือเครื่องมือที่ไม่เพียงพอในการสอน 3) ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติดนตรีอย่างเพียงพอ ส่งผลให้การเรียนรู้ขาดความเป็นมาตรฐานและไม่น่าสนใจ 4) ปัญหาในด้านสื่อการสอน มีปัญหา เกี่ยวกับวัสดุและอุปกรณ์ที่ไม่เพียงพอในการสนับสนุนการเรียนการสอนดนตรี อาจส่งผลให้การ สอนไม่มีคุณภาพเพียงพอ 5) ปัญหาในการวัดและประเมินผล มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการวัด และประเมินผลที่ไม่เหมาะสม อาจทำให้ไม่สามารถวัดผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างแม่นยำ แนวทางการพัฒนา สามารถสรุปได้ดังนี้ 1) ปรับปรุงหลักสูตร ปรับหลักสูตรใหม่ให้ครอบคลุม เนื้อหาดนตรีที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและคุณภาพการเรียนรู้ 2) จัด เชิญวิทยากร ชวนผู้เชี่ยวชาญท้องถิ่นหรือผู้ที่มีความรู้ด้านดนตรีพื้นเมืองให้มาสอนเนื้อหาและ ปฏิบัติดนตรีในโรงเรียน เพื่อเพิ่มคุณภาพของการสอน 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียน ให้

นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตนดีและการเลือกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความสนใจของพวกเขา

4) สนับสนุนการจัดงบประมาณ งบประมาณการศึกษาดนตรีให้เพียงพอสำหรับการซื้อวัสดุอุปกรณ์

อาทิตย์ โพธิ์ศรีทอง (2559, น. 112-114) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตร ผูกอบรวมครู เพื่อการส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรี ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ด้านคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูดนตรี พบว่าผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัย ระบุว่าคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทางดนตรีของครูผู้ทำหน้าที่สอนยังขาดคุณภาพอยู่เป็นจำนวนมาก นี่เป็นผลที่มาจากขาดการส่งเสริมตนเองในด้านที่มีปัญหา ทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ปฏิบัติ ซึ่งส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ขาดคุณภาพและไม่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ด้านปัญหาและความต้องการของครูดนตรี พบว่าครูดนตรีมีปัญหาหลาย ด้าน รวมถึงการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ทางดนตรีและการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการกิจกรรม การเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ทางดนตรี ด้านความสนใจ ในการฝึกอบรม พบว่าครูดนตรีมีความสนใจเข้าร่วมการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการ เรียนรู้ทางดนตรี โดยเห็นสมควรให้การฝึกอบรมมีระยะเวลาประมาณ 3-4 วัน และควรจัดในช่วงเวลาราชการ (จันทร์-ศุกร์) เพื่อประสิทธิภาพ ด้านเนื้อหาสาระในการฝึกอบรม พบว่า ครูดนตรี ต้องการเนื้อหาสาระในการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับความต้องการของตำแหน่งงานทางวิชาการ ของพวกเขา และเนื้อหาสาระที่ต้องการมากที่สุดคือทักษะการขับร้องเบื้องต้น การวัดและการ ประเมินผลการเรียนรู้ทางดนตรี การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีที่สอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และการสอนกิจกรรมเข้าจังหวะและการเคลื่อนไหว ข้อเสนอแนะ ครูดนตรีมีข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมครูดนตรี ได้แก่การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการมากกว่าการบรรยาย การติดตามผลหลังการฝึกอบรม สอดคล้องกับตำแหน่ง

สิขิณันต์เศก ย่านเดิม (2560, น. 3-10) ได้ศึกษาแนวทางการสนับสนุนการเรียนดนตรี ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การสนับสนุนการเรียนดนตรีที่มีประสิทธิภาพโดยมีการร่วมมือกันระหว่าง ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง มีแนวทาง 7 ข้อดังนี้ 1) ครูมีเป้าหมายในการสอนร่วมกับผู้เรียน ครูต้องมีจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนร่วมกับนักเรียน และครูควรเสริมสร้างความกระตือรือร้น ในการเรียนรู้ดนตรีของนักเรียน 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการ เรียนการสอนกับครู และการสร้างความร่วมมือระหว่างครูและผู้ปกครองสามารถช่วยเสริมสร้าง การสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพในการเรียนดนตรี 3) มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม ครูควรใช้สื่อ การเรียนการสอนที่เหมาะสมเพื่อช่วยในการพัฒนาทักษะดนตรีของนักเรียน และการเลือกสื่อการ

เรียนการสอนที่เหมาะสมจะช่วยให้การเรียนรู้ดนตรีมีคุณภาพ 4) การใช้บทเพลงนอกบทเรียน ครูควรใช้บทเพลงนอกบทเรียนที่สอดคล้องกับบทเรียนเพื่อเสริมสร้างความสนใจในการเรียนดนตรี และการผสมผสานเพลงและการเรียนรู้ดนตรีที่ประสิทธิภาพสามารถกระตุ้นความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ 5) การสอนให้นักเรียนฝึกซ้อมดนตรีอย่างมีประสิทธิภาพ ครูควรสอนวิธีการฝึกซ้อมดนตรีอย่างเป็นขั้นตอน และการมีการแนะนำและการสอนทฤษฎีและเทคนิคการซ้อมดนตรีให้ถูกต้อง ช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ 6) เป็นครูที่ส่งเสริมนักเรียน ครูควรมีลักษณะที่พึงประสงค์ต่อความเจริญก้าวหน้าของนักเรียน และการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่มีสมรรถนะและความรับผิดชอบสามารถช่วยให้นักเรียนเติบโตทั้งด้านดนตรีและบุคลิกภาพ 7) มีกิจกรรมเสริมจากครูและผู้ปกครอง ครูและผู้ปกครองควรจัดกิจกรรมดนตรีนอกห้องเรียนที่ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วม และกิจกรรมเสริมดนตรีนอกห้องเรียนสามารถสร้างโอกาสให้นักเรียนซ้อมและแสดงทักษะดนตรีของพวกเขาในสภาพแวดล้อมที่เป็นกันเองและสนุกสนาน.

เจษฎา สุขสนิท (2561, น. 27-30) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาดนตรีตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนนอกระบบ กรณีศึกษาโรงเรียนดนตรีพาเพลิน (สถาบันดนตรีเคพีเอ็น สาขาเซนต์หลุยส์สาขาลาซา) มีจุดประสงค์เพื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาดนตรีของโรงเรียนดนตรีพาเพลิน ตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพที่คาดหวังและสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับการจัดการศึกษาดนตรี โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประกอบไปด้วย ผู้บริหาร ครูพนักงาน ผู้ปกครอง และนักเรียน ของโรงเรียนดนตรีพาเพลิน รวมทั้งสิ้นจำนวน 110 คน ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนดนตรีพาเพลินมีความต้องการจำเป็นด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและด้านผู้บริหารเท่ากันสูงที่สุดเป็นลำดับที่หนึ่ง (0.39) รองลงมาได้แก่ ด้านเจตคติของผู้เรียน (0.34) ด้านบริการและสวัสดิการ (0.29) ด้านระบบการบริหารจัดการ (0.25) ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน (0.25) ด้านปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียนและด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ เท่ากันเป็น (0.19) ด้านสภาพแวดล้อม (0.17) ด้านการวัดผลและประเมินผล (0.13) ด้านครู/ผู้สอน (0.12) ด้านหลักสูตร (0.07) นอกจากนี้ พบว่า ผู้มาตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นกลุ่มที่ได้รับการศึกษา เมื่อพิจารณาแล้วเป็นผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มใหญ่ ซึ่งเป็นนำไปสู่การพิจารณาได้ว่า การที่ผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้าเรียนดนตรี มาจากความมีรสนิยมในด้านดนตรี ทั้งด้านการฟังและการเล่นเครื่องดนตรี ด้วยความเชื่อว่าดนตรีจะช่วยส่งเสริมระเบียบวินัยและการพัฒนาการทางสติปัญญา จึงนับว่าเป็นผลดีต่อเด็กผู้

ซึ่งจะเติบโตเป็นกำลังหลักในการพัฒนาประเทศในอนาคต การตอบข้อเสนอแนะ พบว่า ต้องการให้โรงเรียนจัดจำหน่ายเครื่องดนตรีที่หลากหลายคุณภาพและราคา เนื่องด้วยผู้มาสมัครเรียนดนตรีมักเป็นผู้ที่ยังไม่มีพื้นฐานทางด้านดนตรีจึงยังไม่มีเครื่องดนตรีเป็นของตนเอง และมีความคาดหวังให้โรงเรียนสามารถแนะนำเครื่องดนตรีที่เหมาะสมกับนักเรียน และเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน แสดงออกถึงการให้บริการอย่างครบวงจรสามารถสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจต่อโรงเรียน

ยุทธนา จัฟพวรรณรัตน์ (2561) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางในการจัดการทรัพยากรดนตรีศึกษาในสถานศึกษาของประเทศไทย : มิติการกำหนดและขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า 1) ในปีการศึกษา 2561 มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมด 30,112 โรงเรียน และมีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 6,781,125 คน ครูดนตรีส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับดนตรี/ดนตรีศึกษาเป็นร้อยละ 68.8 โดยครูดนตรีที่มีวุฒิการศึกษาอื่น ๆ อยู่ที่ร้อยละ 22.7 และครูดนตรีที่มีวุฒิการศึกษาทางนาฏศิลป์เป็นร้อยละ 8.5 2) โรงเรียนทุกขนาดมีแนวโน้มขาดแคลนเครื่องดนตรีไทย เครื่องดนตรีสากล และเครื่องดนตรีพื้นบ้าน มีการจ้างครูภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวน 133 คน อัตราการสอบบรรจุเท่ากับ 21.1 ต่อ 1 สำหรับวิชาเอกดนตรีศึกษา และ 13.4 ต่อ 1 สำหรับวิชาเอกดนตรีไทยและดนตรีสากล 3) การวิเคราะห์นโยบายทางด้านดนตรีพบว่ามีปัญหาหลายประการ เช่น การขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญทางดนตรี ปัญหาทางหลักสูตร และขาดแคลนอุปกรณ์ทางดนตรี รวมถึงปัญหาในระบบการบริหารจัดการและขาดแคลนงบประมาณสนับสนุน 4) วิธีการเรียนการสอนดนตรีสากลและดนตรีไทยที่ประสบความสำเร็จมีแนวทางคือการประยุกต์ใช้วิธีการสอนตามแนวทางนักวิชาการดนตรีศึกษาต่างประเทศและการพัฒนาวิธีการให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน 5) ความต้องการจำเป็นของครูผู้สอนดนตรีในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและนักการจัดการหลักสูตรดนตรีศึกษาของไทย รวมถึงข้อเสนอแนะในการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพด้านดนตรีศึกษาในประเทศไทย 6) แนวนโยบายการส่งเสริมวัฒนธรรมในมิติดนตรีศึกษาของประเทศไทยภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 3 ของกระทรวงวัฒนธรรม มีการเสนอแนะที่เน้นการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพในด้านหลักสูตร บุคลากร อุปกรณ์เครื่องดนตรี กิจกรรมดนตรีและผู้บริหารสถานศึกษา

เฟื่องวุฒิ ฅนภัทร (2561) ได้ศึกษาความต้องการของนักเรียนและครูต่อการจัดการการเรียนการสอน วิชาดนตรี กลุ่มสาระศิลปะ ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตภาษีเจริญ งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการของ

นักเรียนประถมศึกษาตอนปลายต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรี 2) เปรียบเทียบความต้องการของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับชั้น และ 3) ศึกษาความต้องการของครู ปัญหา และข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตภาษีเจริญ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียน จำนวน 348 คน และครูผู้สอนดนตรีจำนวน 12 คน เครื่องมือในการเก็บข้อมูล ได้แก่ 1) แบบสอบถามความต้องการของนักเรียน 2) แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนดนตรี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบรายคู่ของ Scheffe ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในด้านหลักสูตรต้องการให้มีเนื้อหาสาระของ วิชาดนตรีมีรายละเอียดเพียงพอและสามารถเข้าใจง่ายด้านกิจกรรมการเรียนการสอนต้องการให้วิชาดนตรีมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายจากง่ายไปหายาก ด้านสภาพแวดล้อม สื่อและอุปกรณ์ ต้องการให้ห้องดนตรีมีแสงสว่างเพียงพอด้านการวัดและประเมินผล ต้องการให้มีการสอบโดยใช้ข้อสอบที่เหมาะสมกับระดับชั้น 2) นักเรียนที่มีอายุและระดับชั้นแตกต่างกัน มีความต้องการในการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน 3) ความต้องการต่อการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาดนตรี พบว่า ด้านหลักสูตรต้องปรับเนื้อหาบางส่วน โดยคำนึงถึงพื้นฐานของเด็กที่มีความแตกต่างกัน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน การสอนโดยให้เด็กเป็นศูนย์กลางการเรียนนั้นทำได้เฉพาะเด็กบางกลุ่มที่มีพื้นฐานดนตรีอยู่แล้ว ด้านสภาพแวดล้อม สื่อ อุปกรณ์ มีไม่เพียงพอขาด ด้านการวัดและประเมินผล วัดแบบปฏิบัติทักษะดนตรีจะสามารถวัดพัฒนาการของเด็กได้ชัดเจนปัญหาพบว่า ครูดนตรีขาดแคลน ข้อเสนอแนะ ต้องการให้มีการจัดอบรมดนตรี คำสำคัญ ความต้องการต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาดนตรี ประถมศึกษาตอนปลาย

ถาวร วัฒนบุญญา (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการโรงเรียนดนตรีแบบการศึกษาอิสระระบบตามมาตรา 15 (2) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 : กรณีศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนดนตรีระยอง จังหวัดระยอง การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนดนตรีระยอง จังหวัดระยอง และ 2) ศึกษาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนดนตรีระยอง จังหวัดระยอง โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน เจ้าหน้าที่ผู้ปกครอง และนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 4 คน เจ้าหน้าที่ จำนวน 1 คน ผู้ปกครอง จำนวน 4 คน และนักเรียน จำนวน 4 คน โดยคัดเลือกแต่ละกลุ่มแบบเจาะจงเพื่อสัมภาษณ์ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง แนวคำถาม

สำหรับการสัมภาษณ์มีลักษณะแบบปลายเปิด และมีลักษณะตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานจัดการของโรงเรียนดนตรีระยอง จังหวัดระยอง เป็นการบริหารในรูปแบบการศึกษาตามอัธยาศัยในลักษณะระบบครอบครัวโดยแบ่งหน้าที่การบริหารจัดการ ดังนี้ 1) ด้านผู้บริหาร 2) งานด้านวิชาการ 3) งานด้านธุรการ 4) งานด้านการเงิน 5) งานด้านกิจกรรม 6)งานบริการชุมชน 7) อาคารสถานที่ และ8) วัสดุอุปกรณ์ 2) หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนดนตรีระยอง จังหวัดระยองมีหลักสูตรที่เปิดสอน 8 หลักสูตร คือ 1) หลักสูตรดนตรีชั้นพื้นฐานสำหรับเด็กใช้หลักสูตร Music for Little Mozart หรือที่เรียกว่า “MLM” 2) หลักสูตรเปียโน 3) หลักสูตรอิเล็กทรอนิกส์ 4) หลักสูตรกีตาร์ 5) หลักสูตรกีตาร์เบส 6) หลักสูตรกลองชุด 7) หลักสูตรไวโอลิน และ 8) หลักสูตรขับร้อง โดยทุกหลักสูตรที่โรงเรียนดนตรีระยอง จังหวัดระยองเปิดสอนจะจัดการเรียนการสอนสัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 1 ชั่วโมง

ธัญยาภรณ์ โพธิกาวิณ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรี สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมวิชาดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม การวิจัยนี้เป็นการวิจัยคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า ในการสภาพการเรียนการสอนวิชาดนตรีทั้งดนตรีไทยและดนตรีสากล ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ในปัจจัยทางการบริหารประกอบด้วย 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านวัสดุครุภัณฑ์ 4) ด้านการจัดการและปัจจัยด้านการเรียนการสอน ประกอบด้วย 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการเรียนการสอนดนตรี 3) ด้านการวัดและประเมินผล 4) ด้านกิจกรรมทางดนตรีควรมีการพัฒนาในทุกด้าน เพื่อให้การเรียนการสอนดนตรีเกิดประโยชน์ และมีประสิทธิภาพต่อผู้เรียนมากที่สุด แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม จากผลการวิจัยพบว่าในปัจจุบันการบริหาร 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านวัสดุครุภัณฑ์ อาคาร สถานที่ และเครื่องดนตรี 4) ด้านการจัดการเป็นปัจจัยที่สำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรเพื่อการพัฒนา และในด้านปัจจัยด้านการเรียนการสอน ควรมีแนวทางการในการพัฒนาการเรียนการสอน ใน 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการเรียนการสอนดนตรี 3) ด้านการวัดและประเมินผล 5) ด้านกิจกรรมทางดนตรี เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน และการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วรรณะ ศาลางาม (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สมรรถนะและความต้องการพัฒนาตนเองของครูดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อ

ศึกษาสมรรถนะของครูดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ 2) เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของครูดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนรายวิชาดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 66 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วน ขประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.91 ผลการวิจัย พบว่า ครูดนตรีที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ มีผลการศึกษาสมรรถนะของครูดนตรี ทั้ง 2 ด้าน คือ 1) สมรรถนะด้านดนตรี ประกอบด้วย ด้านการปฏิบัติด้านการฟังและการวิเคราะห์ ด้านการประพันธ์และด้นสด ด้านเทคโนโลยีดนตรีโดยภาพรวมสมรรถนะของครูดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ สมรรถนะด้านดนตรี ระดับสมรรถนะอยู่ในระดับ “มาก” มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.72 โดยด้านทักษะการฟัง และการวิเคราะห์ อยู่ในระดับ “มาก” มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.90 และด้านการประพันธ์และการด้นสด อยู่ในระดับ “ปานกลาง” ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.461 2) สมรรถนะด้านการสอน ประกอบด้วย ด้านหลักสูตรดนตรี ด้านการจัดการเรียนรู้ดนตรี ด้านสื่อและนวัตกรรมดนตรี ด้านการวัดประเมินผลดนตรี ด้านบริหารจัดการชั้นเรียนดนตรีโดยภาพรวมสมรรถนะของครูดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ สมรรถนะด้านการสอน ระดับสมรรถนะอยู่ในระดับ “มาก” มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.96 โดยด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน อยู่ในระดับ “มาก” มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.02 และด้านการวัดประเมินผลอยู่ในระดับ “มาก” ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.87 มีผลการศึกษาความต้องการของครูดนตรีในการพัฒนาสมรรถนะของครูดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ทั้ง 2 ด้าน คือ 1) ความต้องการพัฒนาตนเองด้านดนตรี ประกอบด้วย ด้านการปฏิบัติด้านการฟังและการวิเคราะห์ ด้านการประพันธ์และด้นสด ด้านเทคโนโลยีดนตรี โดยภาพรวม พบว่า ความต้องการพัฒนาตนเองของครูดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ต้องการพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับ “มาก” มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.30 โดยด้านการประพันธ์และการด้นสด อยู่ในระดับ “มาก” มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.36 และด้านทักษะการฟังและการวิเคราะห์อยู่ในระดับ “มาก” มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 4.25 2) ความต้องการพัฒนาตนเองด้านการสอน ประกอบด้วย ด้านหลักสูตรดนตรีด้านการจัดการเรียนรู้ดนตรี ด้านด้านสื่อและนวัตกรรมดนตรี ด้านการวัดประเมินผลดนตรี ด้านบริหารจัดการชั้นเรียนดนตรีโดยภาพรวม พบว่า ความต้องการพัฒนาตนเองของครูดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ต้องการพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับ “มาก” มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.28 โดยด้านการวัดประเมินผลอยู่ในระดับ “มาก” มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.34 และด้านหลักสูตรดนตรีอยู่ในระดับ “มาก” มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 4.22

อภิรักษ์ พุกษะศรี (2563, น. 16-30) ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการบริหารจัดการวงดนตรีไทยเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากระบวนการการบริหารจัดการและสังเคราะห์แนวทางการพัฒนางวงดนตรีไทยเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยจำแนกเป็น 3 ขั้นตอน คือขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้บริหารโรงเรียนและครูสอนดนตรีไทยที่ประสบผลสำเร็จระดับชาติ จำนวน 25 คน จาก 5 โรงเรียน ขั้นตอนที่ 2 การสนทนากลุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านดนตรีไทยจำนวน 9 คน และขั้นตอนที่ 3 สัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ปฏิบัติจริงด้านดนตรีไทยที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารโรงเรียน และครูสอนดนตรีไทย จำนวน 21 คน ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการการบริหารจัดการวงดนตรีไทยเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้น คือ 1) การเตรียม คือ การแต่งตั้งคณะดำเนินงาน การจัดสรรเงินงบประมาณ และการก่อสร้างห้องปฏิบัติการดนตรี 2) การสร้างสรรค์ คือ การจัดหาเครื่องดนตรีและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง การอำนวยความสะดวก การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ และการหาผู้เรียนผู้สอน 3) การทบทวน คือ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร เครื่องดนตรีที่มีคุณภาพและมีเพียงพอ ผลงานด้านดนตรีที่ยอมรับ และความสนใจความเอาใจใส่ของผู้เรียนผู้สอน 4) การปรับปรุงคือ การจัดการเรียนการสอน การฝึกซ้อม การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองชุมชน และความยอมรับในความรู้ความสามารถของนักเรียน

ณัฐพงษ์ เกรียงไกรวงษ์ (2563, น. 159-180) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเลย ตามแนวคิดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมศักยภาพเฉพาะบุคคล การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเลย ตามแนวคิดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมศักยภาพเฉพาะบุคคลและ 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเลย ตามแนวคิดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมศักยภาพเฉพาะบุคคล ใช้วิธีการวิจัยเชิงบรรยาย ประชากร คือโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ขึ้นไปของจังหวัดเลย ประกอบด้วย 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเลยพิทยาคม โรงเรียนเชียงคาน โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัย เลย และโรงเรียนศรีสงครามวิทยา ผู้ให้ข้อมูล คือผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนรวม จำนวน 124 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามและแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างแนวทางฯ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น ฐานนิยมและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ลำดับดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเลย ตามแนวคิดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมศักยภาพเฉพาะบุคคล ในภาพรวม พบว่า ขอบข่ายการบริหารวิชาการที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดคือการวัดและประเมินผล รองลงมาคือการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา ตามลำดับ ในภาพรวมขององค์ประกอบของการเรียนรู้ที่ส่งเสริมศักยภาพเฉพาะบุคคล พบว่า องค์ประกอบของการเรียนรู้ที่ส่งเสริมศักยภาพเฉพาะบุคคล ที่มีลำดับดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือการกำหนดเส้นทางการเรียนรู้ของตนเอง รองลงมา คือการกำหนดวิธีการเรียนรู้ และการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น ตามลำดับ 2) แนวทาง พัฒนาการบริหารวิชาการมีทั้งหมด 4 แนวทาง ดังนี้ (1) การพัฒนาการวัดและประเมินผลการ เรียนรู้ที่ส่งเสริมศักยภาพเฉพาะบุคคลด้านการกำหนดเส้นทางการเรียนรู้ของตนเอง (2) การ พัฒนาระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมศักยภาพเฉพาะบุคคลด้านการกำหนดเส้นทางการเรียนรู้ของ ตนเอง (3) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมศักยภาพเฉพาะบุคคลด้านการกำหนด เส้นทางการเรียนรู้ของตนเอง (4) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ส่งเสริม ศักยภาพเฉพาะบุคคลด้านการกำหนดเส้นทางการเรียนรู้ของตนเอง

พิริยพงศ์ ธัมมาพิชยา (2565, น. 91-94) ได้ศึกษาการบริหารหลักสูตรโครงการ ห้องเรียนดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การ วิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารหลักสูตรโครงการห้องเรียนดนตรีในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เปรียบเทียบการบริหาร หลักสูตรโครงการห้องเรียนดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้มาจากการสุ่มกลุ่ม ตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จากประชากรในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 20 โรงเรียน จำนวน 300 คนเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามรูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบ ของลิเคิร์ท ผลการวิจัย พบว่า 1. การบริหารหลักสูตรโครงการห้องเรียนดนตรีในโรงเรียน มัธยมศึกษา ทั้ง 5 ด้าน พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสู่การปฏิบัติด้านการประเมินผลการ บริหารหลักสูตร ด้านการสร้างความสะดวกคล่องของหลักสูตร ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ที่สุด คือ ด้านการนิเทศหลักสูตร 2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรโครงการ ห้องเรียนดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนขนาด

ใหญ่พิเศษกับโรงเรียนขนาดใหญ่มีการบริหารหลักสูตรในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อนุชาติ อยู่สุข (2565) ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนดนตรีในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดศรีสะเกษ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านสื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ในการสนทนากลุ่ม จำนวน 8 คน เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการจัดประชุมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อพิจารณาและสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนดนตรี สรุปผลการวิจัยไว้ดังนี้ 1) หลักสูตรการเรียนการสอนดนตรี ควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพบริบทสังคมและวัฒนธรรมในท้องถิ่น โดยนำวัฒนธรรมดนตรีอีสานได้ เจริญ กันตรึม เครื่องดนตรีสโน เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเชื่อมั่นในวัฒนธรรมดนตรีท้องถิ่น มีการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนเฉพาะสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษในดนตรี โดยเน้นความเป็นเลิศทางดนตรี และต้องมีความสอดคล้องกับวัยของผู้เรียน และมีความต่อเนื่องจากง่ายไปยาก 2) การจัดการเรียนการสอน ควรส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมดนตรีในท้องถิ่นและเป็นที่เจ้าของโครงสร้างดนตรีท้องถิ่นโดยใช้เสียงเป็นสื่อในการเรียนรู้ดนตรี มีการเน้นการสร้างสุนทรีภาพด้านดนตรีและเพิ่มความสุขในการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนใช้หลักทฤษฎีเพื่อประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างความรู้ ทักษะ เจตคติ และสุนทรีภาพให้กับผู้เรียน ใช้กระบวนการกลุ่มเรียนรู้และส่งเสริมการลงมือปฏิบัติก่อนจากการสอนหลักการทฤษฎี. 3) การจัดสภาพแวดล้อม จัดห้องเรียนดนตรีให้เหมาะสมและเป็นเอกเทศ มีอากาศถ่ายเทสะดวก และสามารถเก็บเสียงได้ดีโดยไม่รบกวนผู้อื่น ติดตั้งเครื่องปรับอากาศให้เหมาะสมในห้องเรียนดนตรี มีความพร้อมในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ และแยกพื้นที่ภายในห้องเรียนให้ชัดเจน โดยแยกห้องเก็บวัสดุอุปกรณ์และห้องปฏิบัติการดนตรี จัดหางบประมาณในการบำรุงดูแลห้องเรียนและซ่อมแซมให้พร้อมในการจัดการเรียนการสอน

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านดนตรี ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองมีส่วนในการส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี ซึ่งสอดคล้องกับความสนใจที่ผู้วิจัยได้ให้ความสนใจในการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสมุทรปราการ

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ผู้วิจัยได้นำเสนองานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ดังนี้

Yu (2021) ได้ศึกษาสถานะปัจจุบันและสภาพจริงของห้องดนตรีระดับประถมศึกษาและครูสอนดนตรีในเมืองกุชาน การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจสภาพที่แท้จริงของห้องดนตรีของโรงเรียนประถมศึกษาและครูสอนดนตรีในเมืองกุชาน และเพื่อสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมการศึกษาด้านดนตรี ด้วยเหตุนี้ เราจึงเข้าใจสถานการณ์ที่แท้จริงของโรงเรียนประถมศึกษาและครูสอนดนตรี 58 แห่งในเมืองกุชาน และได้สัมภาษณ์เชิงลึกกับครูโรงเรียนประถมศึกษา 5 คนที่ทำงานในโรงเรียนสองแห่งขึ้นไปโดยมีอาชีพห้าปีหรือมากกว่านั้น เมืองกุชานมีอัตราการเป็นเจ้าของห้องดนตรีและครูสอนดนตรีน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง และมีปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมด้านดนตรีไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับกรุงโซล จากผลลัพธ์เหล่านี้ ควรจัดให้มีห้องดนตรีของโรงเรียนประถมศึกษา การมอบหมายครูสอนดนตรีโดยเฉพาะ การฝึกอบรมดนตรีเชิงปฏิบัติสำหรับครู และการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับสถานะของวิชาดนตรี

Parker (2023) ได้ศึกษากรณียศึกษานักพัฒนาการจัดการห้องเรียนของนักศึกษาดนตรีโรงเรียนของรัฐจำนวน 6 คน โดยจุดประสงค์ของกรณียศึกษานี้คือเพื่อสำรวจการพัฒนากิจการห้องเรียนของนักการศึกษาดนตรีในโรงเรียนรัฐบาลระดับกลางและปลายจำนวน 6 คน จากทางตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกา ประเด็นที่สอบถาม ได้แก่ วิธีที่นักการศึกษากล่าวถึงการพัฒนาการจัดการชั้นเรียน ความท้าทายและความสำเร็จในการจัดการและการพัฒนาการจัดการห้องเรียนมีอิทธิพลต่ออาชีพการสอนของผู้เข้าร่วมอย่างไร ผู้เข้าร่วมมาจากบริบทการสอนที่หลากหลาย รวมถึงดนตรีทั่วไป การร้องประสานเสียง และดนตรีบรรเลงในสภาพแวดล้อมของโรงเรียนต่าง ๆ การเก็บข้อมูลได้มาจากการสัมภาษณ์ บันทึกภาคสนาม และวิเคราะห์เพื่อทำความเข้าใจประสบการณ์ของผู้เข้าร่วม กลุ่มคำที่ได้จากการสัมภาษณ์ต่าง ๆ เผยให้เห็นเส้นทางการเติบโตของผู้เข้าร่วมที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองในฐานะครูไปจนถึงการมุ่งเน้นที่แนวคิด การวางแผน และการสร้างความสัมพันธ์กับนักเรียนมากขึ้น เมื่อเวลาผ่านไป ผู้เข้าร่วมได้บูรณาการรูปแบบการสอนและกิจวัตรของตนเข้ากับกลยุทธ์การจัดการห้องเรียนที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่ออาชีพการสอนของพวกเขา ข้อเสนอแนะสำหรับนักศึกษาด้านดนตรีและครูผู้สอน ได้แก่ 1) การพัฒนาการให้คำปรึกษาสำหรับครูนิเทศและครูเตรียมอนุบาล 2) กล่าวถึงการพัฒนาการจัดการห้องเรียนเป็นหัวข้อที่ไม่ต่อเนื่องของการศึกษาคูดนตรีก่อนวัยเรียน และผ่านประสบการณ์

ภาคสนามที่สอดคล้องกับนักเรียนกลุ่มเดียวกัน 3) การผสมผสานทางสังคม และความสามารถทางอารมณ์ในหลักสูตรครูก่อนวัยเรียน และ 4) การสร้างการสนับสนุนโดยเจตนาสำหรับนักศึกษาในด้านดนตรีระดับกลางและปลาย

Liu (2023) ได้ศึกษาการจัดฝึกอบรมผู้มีความสามารถพิเศษของครูสอนดนตรีและการสร้างรูปแบบการฝึกอบรมผู้มีความสามารถเป็นประเด็นหลักที่น่ากังวลสำหรับการปฏิรูปสาขาวิชาเอกการศึกษาด้านดนตรี เปรียบเทียบกับข้อกำหนดใหม่ของสังคมสำหรับการฝึกอบรมผู้มีความสามารถพิเศษด้านการศึกษาดนตรีในยุคใหม่ บทความนี้เสนอรูปแบบการฝึกอบรมผู้มีความสามารถพิเศษที่ได้รับการปรับปรุงโดยใช้ ADDIE Model โดยศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันของการฝึกอบรมผู้มีความสามารถพิเศษด้านการศึกษาดนตรีจากมุมมองของการปรับตัวให้เข้ากับความต้องการในการพัฒนาการปฏิรูปหลักสูตรดนตรีในการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการประเมินการประเมินและการยอมรับแบบจำลองของนักเรียนและครู พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมินของนักเรียนเพิ่มขึ้นจาก 64.7 เป็น 75.7 เมื่อเทียบกับรูปแบบการฝึกอบรมเดิม เพิ่มขึ้น 17.00% คะแนนเฉลี่ยประเมินครูเพิ่มขึ้นจาก 67.0 เป็น 72.7 เพิ่มขึ้น 8.51% เห็นได้ชัดว่ารูปแบบการพัฒนาความสามารถได้รับการปรับปรุงและเป็นที่ยอมรับของนักเรียนและครู ในแง่ของการยอมรับรูปแบบการฝึกอบรมที่เสนอในบทความนี้ เปอร์เซ็นต์ของนักเรียนที่เห็นด้วยอย่างยิ่งเพิ่มขึ้น 19.8% เปอร์เซ็นต์ของนักเรียนที่สามารถยอมรับได้เพิ่มขึ้น 20.2% และเปอร์เซ็นต์ของนักเรียนที่ไม่สามารถทำได้ การปรับตัวเข้ากับรูปแบบการสอนลดลงร้อยละ 6.1 เทียบกับการลดลงร้อยละ 20.3 นอกจากนี้ ครูยังยอมรับรูปแบบการฝึกอบรมใหม่มากขึ้น และเปอร์เซ็นต์ของผู้ที่สามารถยอมรับรูปแบบการฝึกอบรมนี้เพิ่มขึ้น 5.3 เปอร์เซ็นต์ และ 7.17% เมื่อเปรียบเทียบกัน โดยสรุป รูปแบบการปลูกฝังความสามารถของการศึกษาด้านดนตรีตามรูปแบบ ADDIE สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับห้องเรียนการสอนของวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี และยังคงตอบสนองความต้องการของประเทศและสังคมสำหรับครูสอนดนตรียุคใหม่ซึ่งเอื้อต่อการ การฝึกฝนความสามารถแบบผสมผสานซึ่งมีการศึกษาสูงและมีรากฐานทางทฤษฎีที่มั่นคงและความสามารถในการปฏิบัติที่ยอดเยี่ยม

Gong และ Wang (2023) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบโต้ตอบเพื่อการเรียนรู้ดนตรีอย่างมีประสิทธิภาพในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของจีน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบโต้ตอบเพื่อการศึกษาดนตรีในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของจีนอย่างมีประสิทธิภาพ ในขั้นต้น การศึกษาระบุว่านักเรียนส่วนใหญ่ได้เรียนรู้ระดับความรู้โดยเฉลี่ยก่อนที่จะมีการทดลอง โปรแกรม

สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษามุ่งเน้นไปที่การศึกษาแง่มุมต่าง ๆ ของไนต์ดนตรีและความสามารถในการระบุไนต์ดนตรี (27%) การศึกษาครั้งนี้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรดัดแปลง โปรแกรมอย่างละเอียดประกอบด้วยเทคโนโลยีเชิงโต้ตอบที่หลากหลาย การศึกษาข้อมูลอย่างสนุกสนาน และการโต้ตอบโดยตรงจากนักเรียน การศึกษานี้ต่อยอดจากแนวทางเชิงประจักษ์ผ่านการสำรวจทางสังคมวิทยา วิธีการนี้มีส่วนช่วยในการกำหนดการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับโปรแกรมการฝึกอบรมที่ปรับเปลี่ยน ผลการวิจัยพบว่า 88% ของนักเรียนระดับประถมศึกษาและ 86% ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษามีการรับรู้เชิงบวกต่อกระบวนการศึกษาของผู้เขียนงานวิจัยนี้

Breeze และคณะ (2023) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ครูสอนดนตรีระดับมัธยมศึกษา : กรณีศึกษาในช่วงเวลาของการปฏิรูปการศึกษาในเวลส์ พบว่า แนวโน้มการออกแบบหลักสูตรระหว่างประเทศในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะสนับสนุนแนวทางที่กำหนด 'ความสามารถ' ในวงกว้างมากกว่าเนื้อหาหรือทักษะตามแบบแผน ซึ่งสนับสนุนให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างสาขาวิชาต่าง ๆ บทความนี้กล่าวถึงผลการสำรวจครูสอนดนตรีระดับมัธยมศึกษา 75 คนในเวลส์ ซึ่งเป็นประเทศที่ยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นของการนำกรอบหลักสูตรใหม่ไปใช้ การสำรวจพยายามที่จะสร้างความประทับใจเกี่ยวกับภูมิหลังทางดนตรีและการฝึกอบรมของครู ความเชื่อในการสอนเกี่ยวกับดนตรีในชั้นเรียน และทัศนคติของพวกเขาต่อค่านิยมที่รวมอยู่ในหลักสูตรระดับชาติใหม่ของพวกเขา คำตอบจากครูสอนดนตรีชี้ให้เห็นว่าคนส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาด้านดนตรีตามประเพณี 'คลาสสิก' ตะวันตกที่มหาวิทยาลัย แต่ความเชื่อของพวกเขาเกี่ยวกับการสอนดนตรีในห้องเรียนบ่งชี้ว่าพวกเขาได้ก้าวไปไกลกว่าแนวคิดเรื่องวิชาที่รวมอยู่ในการศึกษาระดับอุดมศึกษาของพวกเขาเอง ไปสู่แนวคิดแบบองค์รวมและการปฏิบัติมากขึ้นซึ่งนักเรียนเรียนรู้จากการลงมือทำ ในขณะที่เนื้อหาที่สำคัญชี้ให้เห็นถึงการมีอยู่ของช่องว่างระหว่างคุณค่าทางดนตรีของครูดนตรีในชั้นเรียนและของนักเรียน ครูที่สำรวจในการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าพวกเขามีแนวโน้มที่จะจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ที่ถ่ายทอดได้มากกว่าการผลิตนักดนตรีที่ยอดเยี่ยม

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านดนตรี ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนในต่างประเทศ ให้ความสำคัญกับการจัดการหลักสูตรให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ และมีความต้องการวัสดุอุปกรณ์และการฝึกอบรมครูเช่นเดียวกันในประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับความสนใจที่ผู้วิจัยได้ให้ความสนใจในการศึกษาแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี ทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัย รวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึก (Key Informants) โดยมีความมุ่งหมายของวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสมุทรปราการ 2) เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 8 คน ระยะเวลาเก็บข้อมูล เดือนมิถุนายน โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การตรวจสอบความไว้วางใจได้ของข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Performance) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม โดยมีคุณสมบัติเฉพาะ ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 ท่าน โดยใช้หลักเกณฑ์ คือ มีประสบการณ์การบริหารในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษามาเป็นระยะเวลา 3 ปีขึ้นไป เป็นสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนในลักษณะแผนการเรียนดนตรี
2. ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 ท่าน โดยใช้หลักเกณฑ์ คือ มีประสบการณ์การบริหารในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษามาเป็นระยะเวลา 3 ปีขึ้นไป เป็นสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนในลักษณะแผนการเรียนทั่วไป

3. ครูผู้สอน จำนวน 3 ท่าน โดยใช้หลักเกณฑ์ คือ เป็นครูผู้สอนในสาระดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นระยะเวลา 3 ปีขึ้นไป เป็นสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนในลักษณะแผนการเรียนดนตรี

4. ครูผู้สอน จำนวน 3 ท่าน โดยใช้หลักเกณฑ์ คือ เป็นครูผู้สอนในสาระดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นระยะเวลา 3 ปีขึ้นไป เป็นสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนในลักษณะแผนการเรียนทั่วไป

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) แบบรายบุคคล ใช้ระยะเวลาต่อคน ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ท่านละประมาณ 1 ชั่วโมง (ประไพพิมพ์ สุธีวสินนท์ และประสพชัย พสุนนท์ 2559) ผ่านทางโปรแกรม ZOOM และโปรแกรมการบันทึกเสียง ทั้งนี้ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจนกว่าจะได้ข้อมูลที่อิ่มตัวและเพียงพอคงที่และแน่นอน (Data saturation) ซึ่งไม่ค้นพบข้อมูลใหม่หรือไม่มีข้อสงสัยเกิดขึ้นที่ส่งผลต่อการวิเคราะห์ข้อมูล

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ประกอบไปด้วยการใช้คำถามแบบปลายเปิดที่ผู้วิจัยได้จัดเตรียมไว้ ให้กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key performance) สามารถแสดงความคิดเห็นได้เป็นอย่างดีอิสระ ซึ่งจะส่งผลทำให้ได้ข้อมูลหลากหลายแง่มุม แบบสัมภาษณ์การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร นโยบาย พระราชบัญญัติการศึกษา แผนการศึกษา ตำราแนวคิด ทฤษฎี ทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี

2. กำหนดประเด็นและหัวข้อหลักในการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview)

3. จัดทำร่างแนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) โดยเป็นคำถามปลายเปิด ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นประเด็นคำถามที่ใช้เป็นแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน เกี่ยวกับการจัดการศึกษาด้านดนตรีตามที่ได้ศึกษามาดังกรอบแนวคิด

4. นำร่างแนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) เสนอให้อาจารย์ ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม

5. ตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขแนวคำถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

6. จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เชิงลึก

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยคำถามที่จะใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้มาซึ่งสภาพและปัญหาของการส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบตามกรอบแนวคิดการศึกษาและมีอิสระในการตอบโดยข้อมูลที่ได้จะเป็นข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ซึ่งจะทำให้ทราบภาพสะท้อนข้อเท็จจริงตามกรอบแนวคิดโดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี ทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านดนตรีในแง่มุมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างกรอบแนวคิดและข้อคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ก่อนลงพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการติดต่อผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) เพื่อบันทึกเวลาและสถานที่สัมภาษณ์ ผู้วิจัยจัดทำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นการแสดงตัวตนและขออนุญาต ทำการนัดหมาย วัน เวลา สถานที่รูปแบบการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาประเด็นคำถาม ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พร้อมเตรียมและศึกษาวิธีใช้เครื่องมือในการบันทึกเสียง โปรแกรม ZOOM สมุดจดบันทึกกล้องบันทึกภาพ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

2. ขั้นตอนการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ผู้วิจัยได้สนทนารวบรวมความคุ้นเคยกับผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก พร้อมแจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์เชิงลึก อธิบายเหตุผลและขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงและกล้องบันทึกภาพในขณะสัมภาษณ์เชิงลึก รวมทั้งแจ้งให้ทราบว่าข้อมูลต่าง ๆ ที่บันทึกเสียงไว้โดยผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ ทั้งนี้หากผู้ให้สัมภาษณ์ ไม่ประสงค์ที่จะให้บันทึกเสียงในช่วงใด ผู้วิจัยก็จะไม่บันทึกเสียง ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) แล้วนำมาวิเคราะห์ แยกแยะและจัดประเด็น เพื่อให้ข้อมูลนั้น เป็นไปตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) รวบรวมข้อมูลเชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญตรวจสอบเพื่อยืนยันความถูกต้อง ความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูล และความเที่ยงตรงของผลการศึกษา ในประเด็นรายละเอียดที่สำคัญและมีเนื้อหาครอบคลุม การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) เป็นการใช้วิธีเป็นการพิสูจน์ความถูกต้องของข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งที่มาต่าง ๆ โดยพิจารณาแหล่งเวลา แหล่งสถานที่และแหล่ง บุคคลที่

แตกต่างกัน ถ้าข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ ถ้าข้อมูลต่างสถานที่จะเหมือนกันหรือไม่ และถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไปข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลการสัมภาษณ์แล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพและปัญหาของการส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ และดำเนินการวิเคราะห์และเสนอแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ของการสัมภาษณ์เชิงลึก การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์และนำเสนอเชิงพรรณนาตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ผ่านโปรแกรม ZOOM และการถอดเทป โปรแกรมถอดเทปสำเร็จรูป โดยนำบทสัมภาษณ์จากผู้ถูกสัมภาษณ์บรรยายเป็นตัวหนังสือเพื่อนำมาเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของแต่ละบุคคล และนำมาจัดลำดับความสำคัญและคุณลักษณะต่าง ๆ ของข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ

2. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ที่จัดลำดับความสำคัญแล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลทางเอกสารต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดทฤษฎีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะทราบถึงลักษณะที่คล้ายคลึงและความแตกต่างไปจากสิ่งที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและทบทวน

3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และจากการศึกษาต่าง ๆ มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันอย่างเป็นระบบและนำไปสู่การเชื่อมโยงหลักการเหตุผลและจัดกลุ่มข้อมูลเข้าด้วยกันเพื่อแสดงความชัดเจนและความสำคัญของข้อมูลจัดกลุ่มข้อมูลเพื่อสร้างเป็นประเด็น (Thematic) เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์และเขียนรายงานข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะไม่ใช้ข้อมูลตัวเลข แต่จะเป็นข้อมูลเชิงพรรณนาที่มี “รายละเอียด” และ “เจาะลึก” ใช้เทคนิคในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสร้างรหัสและลงรหัสข้อมูลนั้นในการแปลความข้อมูลแตกต่างกันเชิงปริมาณและคุณภาพ และสรุปเหตุการณ์แต่ละครั้งเป็นความหมายทางภาษา รวมถึงการตีความหมาย นัยบริบทของภาษา (ประไพพิมพ์ สุวิสินนธ์ และประสพชัย พสุนนท์ 2559)

4. ผู้วิจัยจะเขียนรายงานผลข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์โดยเขียนบรรยายสิ่งที่ค้นพบอย่างละเอียดและชัดเจน อีกทั้งยกตัวอย่างคำพูดประกอบคำหลักสำคัญที่ได้ เพื่อแสดงความชัดเจนของเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์

บทที่ 4

ผลการศึกษา

งานวิจัยเรื่อง แนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ มีความมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ และเพื่อวิเคราะห์และเสนอแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) กับผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ จำนวน 8 คน ระยะเวลา เก็บข้อมูล เดือนมิถุนายน นำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบความเรียงและสรุปเป็นแผนภาพ ตามลำดับของความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 นำเสนอผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

ตอนที่ 2 นำเสนอผลการวิเคราะห์และเสนอแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์โดยผลการศึกษาในตอนที่ 1 แบ่งออกเป็น 2 ส่วนได้ดังนี้

1.1 ผลการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

การนำเสนอผลการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่าด้วยเรื่องสภาพการจัดการศึกษาด้านดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา สามารถสรุปและนำเสนอเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1.1.1 ด้านอาคารสถานที่

ในส่วนของอาคารสถานที่ที่ใช้ในการจัดการศึกษาด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชั้น ผู้วิจัยสามารถสรุปและนำเสนอเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1) ลักษณะของที่ตั้งของสถานที่ที่ใช้จัดการศึกษาด้านดนตรี แบ่งได้เป็น 4 ลักษณะ ได้แก่

- อาคารปฏิบัติดนตรี เป็นสถานที่ที่ใช้จัดการศึกษาด้านดนตรี ที่มีลักษณะเป็นตึกอาคารที่ใช้จัดการเรียนการสอนดนตรีโดยเฉพาะ โดยตัวอาคารแยกออกจากห้องเรียนปกติ มีพื้นที่กว้าง เหมาะสมกับการปฏิบัติดนตรี มักจะตั้งอยู่ไกลจากตัวอาคารเรียนปกติ เพื่อไม่ให้เป็นการรบกวนกับห้องเรียนอื่น ๆ

- ห้องดนตรี เป็นสถานที่ที่ใช้จัดการศึกษาด้านดนตรี ที่มีลักษณะห้องเป็นห้องปฏิบัติการดนตรี โดยตั้งอยู่บนอาคารร่วมกับห้องเรียนปกติ

- ห้องเรียนปกติ เป็นสถานที่ที่ใช้ในการจัดการศึกษาด้านดนตรี ที่มีลักษณะเป็นห้องเรียนปกติที่นักเรียนใช้เรียนวิชาทั่วไป

- ลาน สนาม พื้นที่โล่ง เป็นสถานที่ที่ใช้ในการจัดการศึกษาด้านดนตรี ที่มีลักษณะเป็นพื้นที่กว้าง โล่ง สถานที่ลักษณะนี้จะเป็นการฝึกซ้อมหลังเลิกเรียน

ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ระบุว่า

“...โรงเรียนที่เนี่ยก็คือห้องดนตรีห้องปฏิบัติการมันอยู่ในอาคารเรียน มันจะไม่อยู่แบบอาคารโรงฝึกงานที่แยกออกจากตัวอาคารเรียน” (A02)

“...โดยปกติการซ้อมวงโยช ถ้าเด็กจะซ้อมใครซ้อมมัน ก็แยกซ้อมอาจจะ เป็นระเบียบ ลาน สนาม ห้องว่าง ก็คือเด็กคนอื่นเขาเลิกเรียนไปแล้ว มันไม่สามารถไปซ้อมอัดอยู่ในห้องซ้อมได้เพราะคนมันเยอะ เด็กก็เลยต้องกระจายออกมาซ้อมข้างนอกกัน เป่าไป ตีกลองไป ซ้อมกันไป แต่ยังไงก็ไม่สามารถซ้อมในเวลาเรียนได้แน่นอนเพราะมันเสียงดังมาก” (A03)

2) ลักษณะของห้องดนตรี แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ

- ห้องทั่วไป เป็นห้องเรียนปกติทั่วไปไม่สามารถป้องกันเสียงรบกวนจากภายในและภายนอกได้

- ห้องเก็บเสียง เป็นห้องที่สร้างขึ้นเพื่อป้องกันไม่ให้เสียงรบกวนออกไปข้างนอกหรือเข้ามาให้ห้องซ้อมดนตรี

ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ระบุไว้ว่า

“...ตอนเรียนวิชาเพิ่มเติมที่เรียนปฏิบัติเสียงมันก็ดัง เราก็เรียนได้บ้าง เล็ก ๆ น้อย ๆ ปฏิบัติได้เบา ๆ ปิดประตูเรียนบ้าง เพื่อไม่ให้รบกวนห้องอื่น เวลาเรียนปฏิบัติ โรงเรียนพี่ก็เลยต้องแอบ ๆ ซ้อม เบา ๆ เงียบ ๆ ได้แค่นั้น” (A02)

“...การซ้อมวงดนตรีของพี่ก็จะมี 2 ห้อง เอาไว้ซ้อมวงโยะ กับเอาไว้ซ้อม วงสตริง ห้องซ้อมวงสตริงก็จะเป็นแบบเก็บเสียง” (A03)

3) การจัดบรรยากาศของห้องดนตรี แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

- ประเภทห้อง

ก. ห้องพัสดุ

ข. ห้องปรับอากาศ

- เครื่องอำนวยความสะดวก

ก. โทรทัศน์

ข. ระบบอินเทอร์เน็ต

ค. เครื่องเสียงพร้อมไมโครโฟน

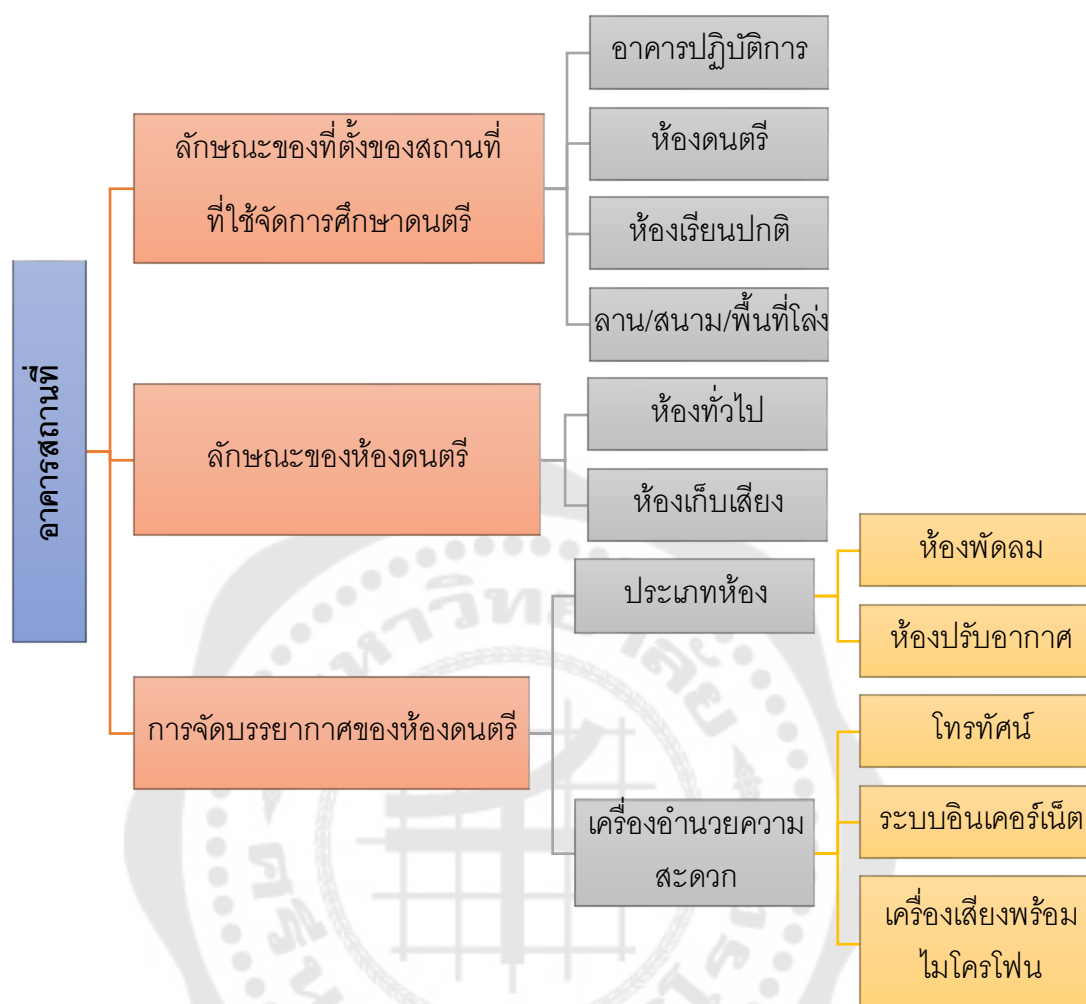
ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ระบุไว้ว่า

“...ห้องดนตรีไทยและห้องวงโยธวาทิต เป็นห้องธรรมดาไม่มีแอร์” (A01)

“...นอกจากเครื่องดนตรีแล้วในห้องเรียนมีเครื่องเสียงทีวีลำโพงครบหมด ค่ะ” (A03)

“...ห้องปฏิบัติการ เด็กมาที่ห้องก็ต้องมีอะไรให้เด็กดู อย่างเช่น เครื่องดนตรี มีโทรทัศน์เปิดตัวอย่างการแสดงให้เห็น ให้เด็กรู้สึกรู้ว่า มาห้องปฏิบัติการทั้งที่มันต้องแตกต่างจากห้องทั่วไป” (A02)

สรุปได้ว่าสภาพการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านอาคารสถานที่ สามารถแบ่งได้ 3 ประเด็น ดังนี้ 1) ลักษณะของที่ตั้งของสถานที่ที่ใช้จัดการศึกษาดนตรี แบ่งได้เป็น 4 ลักษณะ คือ อาคารปฏิบัติการ ห้องดนตรี ห้องเรียนปกติ ลาน/สนาม/พื้นที่โล่ง 2) ลักษณะของห้องดนตรี แบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ ห้องทั่วไปและห้องเก็บเสียง 3) การจัดบรรยากาศของห้องดนตรี แบ่งได้ 2 ประเภท คือ ประเภทห้องได้แก่ ห้องพัสดุและห้องปรับอากาศ และเครื่องอำนวยความสะดวก ได้แก่ โทรทัศน์ ระบบอินเทอร์เน็ต และเครื่องเสียงพร้อมไมโครโฟน ดังที่แสดงในภาพประกอบที่ 4 ดังนี้

ภาพประกอบ 4 แสดงแผนภูมิสรุปสภาพการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านอาคารสถานที่

1.1.2 ด้านครุภัณฑ์

ในส่วนของครุภัณฑ์ที่ใช้ในการจัดการศึกษาด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นั้น ผู้วิจัยสามารถสรุปและนำเสนอเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

- 1) เครื่องดนตรีไทย
- 2) เครื่องดนตรีสากล

ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ระบุไว้ว่า

“...เครื่องดนตรีก็เพียงพอสำหรับการจัดการเรียนการสอน ปีพ.ศ. 2561 ประมาณ 15-16 เครื่อง ขิมอีก 10 เครื่อง ที่เหลือก็ไปขอยืมจากโรงเรียน” (A01)

“...เครื่องดนตรีที่ทยอยซื้อ ปีละชิ้น สองชิ้น สะสมเรื่อย ๆ” (A02)

“...หากนักเรียนยืมขลุ่ย ส่วนกลางก็มีให้ยืมนิดหน่อย แต่ไม่ค่อยอยากให้ยืม เพราะมันไม่ควรใช้ร่วมกัน แต่ก็เตรียมแอลกอฮอล์ไว้ แต่ส่วนใหญ่หลัก ๆ เลยให้เด็กซื้อเอง ทั้งขลุ่ยรีคอร์ดเดอร์และขลุ่ยเพียงออ” (A01)

“...อาจจะประยุกต์สอนพวก Cup Song บ้างเท่าที่พอจะหาอุปกรณ์ได้ง่าย ๆ” (A01)

สรุปได้ว่าสภาพการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านครุภัณฑ์ สามารถแบ่งได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) เครื่องดนตรีไทย 2) เครื่องดนตรีสากล ซึ่งทั้ง 2 ประเภท มักมีราคาแพงจึงไม่สามารถจัดซื้อได้ในครั้งละหลาย ๆ ชิ้น โรงเรียนในหลายโรงเรียนไม่มีงบประมาณเพียงพอจึงสามารถซื้อได้เพียงปีการศึกษาละชิ้นสองชิ้นเท่านั้น และเครื่องดนตรีบางประเภทไม่ควรใช้ร่วมกัน เช่น ขลุ่ย รีคอร์ดเดอร์ เป็นต้น ดังที่แสดงในภาพประกอบที่ 5 ดังนี้

ภาพประกอบ 5 แสดงแผนภูมิสรุปสภาพการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านครุภัณฑ์

1.1.3 ด้านครูผู้สอน

ในส่วน of ครูผู้สอนที่ใช้ในการจัดการศึกษาด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปและนำเสนอประเด็นสำคัญได้ดังนี้

- 1) จำนวนบุคลากรกับสาระวิชาไม่สอดคล้องกัน
- 2) เชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนจากผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเครื่องดนตรีนั้นโดยตรง

ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ระบุไว้ว่า

“...มีครูดนตรีไทย 1 คน ครูดนตรีสากล 2 คน ซึ่งจะสอนวงโยธวาทิต 1 คน และครูสอนวงสตริง 1 คน และจะมีครูศิลป์อีก 2 คน” (A01)

“...การจัดครูลงสอนในรายวิชาศิลปะ ม. ต้น 1 หน่วยกิต ก็จะแบ่งเป็น ศิลปะ 0.5 หน่วยกิต มีครูศิลป์ 2 คน แบ่งกันสอนคนละ 3 ระดับชั้น ทั้ง 2 ภาคเรียน และอีก 0.5

หน่วยกิต จะเป็นครูดนตรีและนาฏศิลป์สอน ซึ่งจะแบ่งเป็นครูดนตรีสากลจับคู่กับครูนาฏศิลป์ แบ่งกันคนละ 1 ภาคเรียน ม. 4 จะเป็นครูดนตรีไทยสอนทั้ง 2 ภาคเรียน และ ม. 5 เป็นครูนาฏศิลป์สอนทั้ง 2 ภาคเรียน” (A03)

“...ครูในกลุ่มสาระมีทั้งหมด 7 คน ครูทัศนศิลป์ 3 คน ครูดนตรี 3 คน เป็นครูดนตรีไทย 1 สาขาสากล 2 คน นาฏศิลป์ 1 คน รวมเป็น 7 คน” (A02)

“...นาฏศิลป์เขาเป็นครูนาฏศิลป์คนเดียวอยู่แล้วเขาก็สอนอยู่แล้ว ในเทอมถัดไปก็ต้องสลับกัน คือเท่ากับว่าในหนึ่งรายวิชาที่เป็นดนตรีนาฏศิลป์จะต้องใช้ครูสองคน ” (A01)

สรุปได้ว่าสภาพการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านครูผู้สอน สามารถแบ่งได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) จำนวนบุคลากร ในสถานศึกษาส่วนใหญ่สัดส่วนไม่สอดคล้องกับจำนวนรายวิชา เนื่องจาก ครูผู้สอนรายวิชาดนตรีนั้น ในการเรียกบรรจุแต่งตั้งในบางครั้ง ไม่สามารถระบุได้ว่า เอกดนตรีที่ได้นั้น จบเอกดนตรีไทย หรือดนตรีสากล ซึ่งอาจไม่ตรงตามความต้องการของสถานศึกษา และบางครั้งครูย้ายหรือเกษียณอายุราชการระหว่างปี ก็เป็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอนให้ตรงตามสาระ 2) วิทยากรภายนอก เนื่องจาก ในสาระดนตรีนั้น มีเครื่องดนตรีหลายชนิด ซึ่งครูผู้สอนบางครั้งไม่สามารถสอนได้ครบทุกเครื่อง เช่น ครูที่จบเครื่องสาย หากต้องไปสอนเครื่องเป่าพาทย์ ก็ไม่สามารถสอนได้เต็มความสามารถ จึงจำเป็นต้องเชิญวิทยากรจากภายนอกมาสอนให้กับนักเรียน ดังที่แสดงในภาพประกอบที่ 6 ดังนี้

ภาพประกอบ 6 แสดงแผนภูมิสรุปสภาพการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านครูผู้สอน

1.1.4 ด้านผู้เรียน

ในส่วนของผู้เรียนที่ใช้ในการจัดการศึกษาด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปและนำเสนอประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1) การรับเข้า

2) ผลสัมฤทธิ์และความคาดหวัง

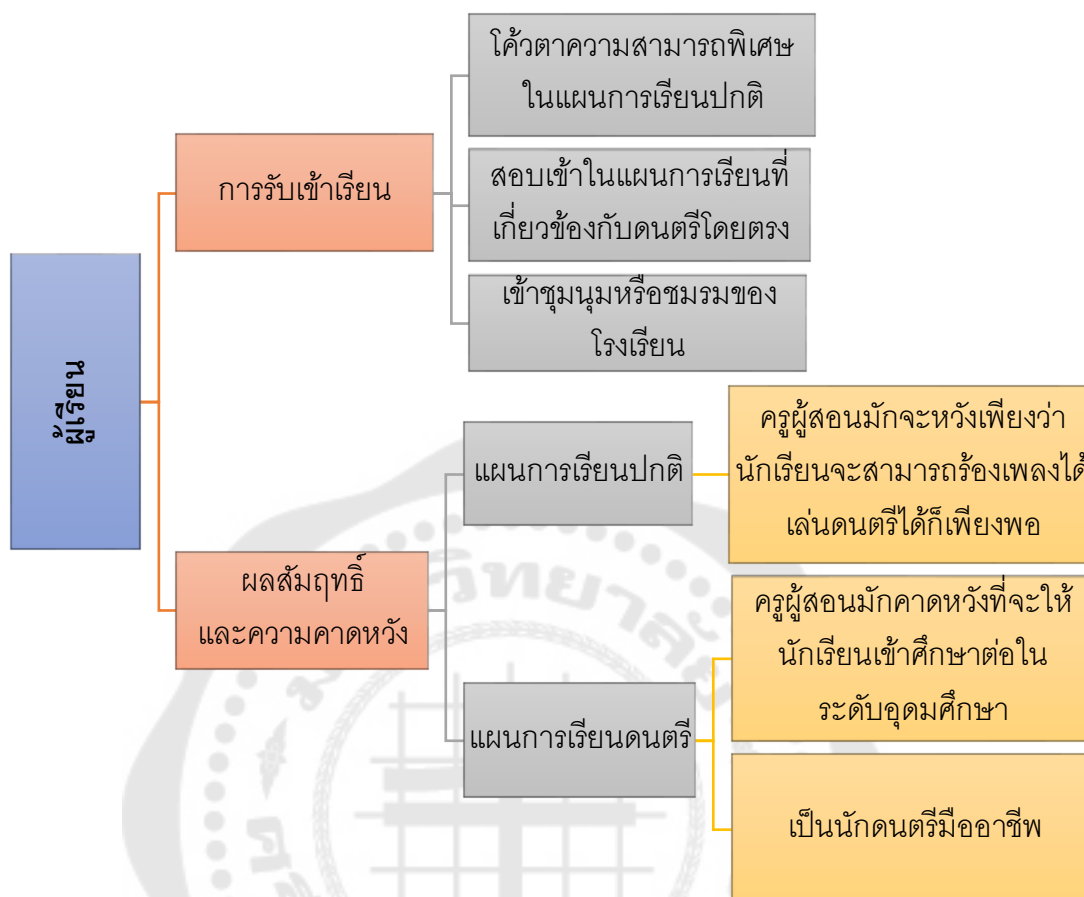
ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ระบุไว้ว่า

“...เด็กที่โรงเรียนมาโดยสมัครใจล้วน ๆ มาด้วยใจอย่างเดียว บางที่พรสวรรค์ก็ไม่มีชุดกันมาตั้งแต่ไม่เป็นอะไรเลยจนกว่าจะเป็น” (A01)

“...ซึ่งจะเห็นได้ว่าเวลาเราไปประกวด เราไม่ค่อยชนะหรอก เราเน้นเข้าร่วมไม่ได้เข้ารอบ เพราะว่าเราชุดกันมาตั้งแต่เด็ก ๆ อยู่กันด้วยใจค่อย ๆ ฝึกไป แต่มันก็จะทำให้แบบเราประกวดได้จริง แต่ว่าคุณภาพเราจะไม่เท่าโรงเรียนใหญ่ ๆ ที่เขารับเด็กที่เก่งมาแล้วเก่งมาจากนู่นเก่งมาจากนี่ เขาเอามาปรับนิดหน่อยเขาก็ไปแข่งได้แล้ว แต่สำหรับเรานี่ต้องมาเริ่มต้นใหม่ตั้งแต่ศูนย์ บางคนติดลบด้วยซ้ำ” (A02)

“...เมื่อจบไปก็ไม่ได้คาดหวังว่านักเรียนจะเรียนต่อทางด้านดนตรีโดยตรง แต่ก็หวังว่านักเรียนจะนำความรู้ไปใช้บ้าง อย่างน้อยก็พวกร้องเพลงได้บ้าง” (A03)

สรุปได้ว่าสภาพการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านผู้เรียน สามารถแบ่งได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) การรับเข้าเรียน แบ่งได้ 3 ประเภท คือ โควตาความสามารถพิเศษ ในแผนการเรียนปกติ สอบเข้าในแผนการเรียนที่เกี่ยวข้องกับดนตรีโดยตรง และเข้าชุมนุมหรือชมรมของโรงเรียน 2) ผลสัมฤทธิ์และความคาดหวัง แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ นักเรียนที่เรียนแผนการเรียนดนตรีโดยตรง ครูผู้สอนมักคาดหวังที่จะให้นักเรียนเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา และเป็นนักดนตรีมืออาชีพ ส่วนนักเรียนที่เข้าชุมนุมหรือชมรม ครูผู้สอนมักจะหวังเพียงว่านักเรียนจะสามารถร้องเพลงได้ เล่นดนตรีได้ก็เพียงพอ ดังที่แสดงในภาพประกอบที่ 7 ดังนี้

ภาพประกอบ 7 แสดงแผนภูมิสรุปสภาพการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านผู้เรียน

1.1.5 ด้านหลักสูตร

ในส่วนของหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการศึกษาด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปและนำเสนอประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1) รูปแบบแผนการจัดการเรียนการสอน

ก. แผนการเรียนทั่วไป โดยยึดโยงหน่วยกิตตามภาคบังคับที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ให้มี 2 ลักษณะ คือ

1. รายวิชาพื้นฐาน เป็นการจัดการเรียนการสอนก็ยึดหลักสูตรแกนกลางเป็นหลัก โดยส่วนใหญ่จะเน้นทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติเนื่องด้วยเนื้อหาตามหลักสูตรมีจำนวนมาก

2. รายวิชาเพิ่มเติม เป็นการจัดการเรียนการสอนตามความต้องการของผู้เรียน และตามความพร้อมของบุคลากร

ข. แผนการเรียนที่เกี่ยวข้องกับดนตรี เป็นแผนการเรียนที่มีการเรียนรายวิชาดนตรีมากกว่าแผนการเรียนทั่วไป มี 2 ลักษณะ

1. แผนศิลปกรรม เป็นการเรียนที่รวมนักเรียนที่มีความสนใจทางด้านทัศนศิลป์ ด้านดนตรี และด้านนาฏศิลป์มาอยู่ห้องเรียนเดียวกัน แต่เวลาเรียนวิชาเฉพาะแยกเรียนตามที่ตนเองสนใจ

2. แผนห้องเรียนดนตรี ซึ่งในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ มีเพียง 1 โรงเรียนเท่านั้น จาก 18 โรงเรียนทั่วประเทศ เป็นแผนการเรียนที่เน้นทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

2) การจัดการเรียนการสอน

ก. กิจกรรมในหลักสูตร

ข. กิจกรรมนอกหลักสูตร

ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ระบุไว้ว่า

“...การจัดการเรียนการสอนดนตรีมีในรายวิชาพื้นฐานและกิจกรรมนอกเหนือรายวิชา” (A01)

“...การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาและกิจกรรมนอกเหนือรายวิชา” (A02)

“...การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาในชั้นเรียนนะคะ ถ้าในชั้นเรียนเนี่ยในส่วนของ ม. ต้นนะคะ ใน 1 ปีการศึกษา จะเรียนวิชาศิลปะ 1 หน่วยกิต คือ ใน 1 ภาคเรียนจะเรียนทั้งหมด 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ แต่ว่าโรงเรียนที่แยกออกมาเป็นศิลปะ 0.5 หน่วยกิต คือสอนทัศนศิลป์ แล้วก็ดนตรีนาฏศิลป์อีก 0.5 หน่วยกิต เพราะฉะนั้นเนี่ยใน 0.5 หน่วยกิต เราจะต้องแบ่งเนื้อหาดนตรีกับนาฏศิลป์ใน 0.5 หน่วยกิต เราต้องแบ่งกัน เพราะฉะนั้นมันอาจจะเท่ากับว่าในหนึ่งปี เด็กอาจจะได้เรียนดนตรีแค่เทอมเดียวใน 1 ปี ในเทอม 2 เรียนนาฏศิลป์ เช่น ม. 1 ก็จะได้เรียนดนตรีเทอมหนึ่ง พอขึ้นไป ม. 2 ก็จะได้เรียนดนตรีอีกเทอมหนึ่งจะไม่ได้เรียนทั้งปี และในดนตรีเนี่ยจะแบ่งแยกเป็นดนตรีไทยดนตรีสากล ซึ่งในหนึ่งเทอมนั้นจะต้องสอนให้ครอบคลุมทั้งดนตรีไทยและดนตรีสากลในส่วนของ ม. ต้น” (A02)

“...เวลาจัดการเรียนการสอน ในระดับ ม.ต้น ก็จะมีจับเป็นคู่ ยกตัวอย่าง ม.1 ศิลปะ 1 หน่วยกิต แบ่งเป็น วิชาทัศนศิลป์ 0.5 หน่วยกิต และวิชาดนตรี 0.5 หน่วยกิต หรือนาฏศิลป์ 0.5 หน่วยกิต เช่น เทอมที่ 1 ครูทัศนศิลป์ 0.5 หน่วยกิต คู่กับ ครูดนตรี 0.5 หน่วยกิต เทอมที่ 2 ครูทัศนศิลป์ 0.5 หน่วยกิต คู่กับ ครูนาฏศิลป์ 0.5 หน่วยกิต เป็นต้น โดยครูทัศนศิลป์จะ

สอนทั้ง 2 เทอม แต่ครูดนตรีและนาฏศิลป์จะสอนชั้นละ 1 เทอม เด็กก็จะเจอครบทุกสาระใน 1 ปีการศึกษา” (A02)

“...ในหน่วยกิตของศิลปะ ม. ปลายมันจะแบ่งไว้เลยว่ารวมกัน 3 ปีค่ะ เราก็แบ่งเลยว่าปีแรกเราเรียนดนตรี ม. 4 เรียนดนตรี ม. 5 เนียนาฏศิลป์ แล้วก็ ม. 6 เรียนศิลปะ เราก็จะแบ่งได้เลย เพราะฉะนั้นเด็กเราก็จะได้แบบเรียนค่อนข้างแบบเต็มทีทีเดียว แบบเรียนดนตรีไทยเทอมหนึ่งเรียนดนตรีสากลเทอมหนึ่งก็ไม่ค่อยมีปัญหาสำหรับ ม. ปลายเท่าไหร่นะคะ” (A01)

“...เด็กอาจจะได้ปฏิบัติแค่นี้ หน่อย หน่อย ตรงนี้ก็เป็นปัญหาของการเรียนดนตรี ดังนั้นเนื้อหาส่วนใหญ่อาจจะเน้นไปทางทฤษฎีมากกว่า” (A01)

“...วิชาพื้นฐานหลัก ๆ ก็คือเป่าขลุ่ยกับร้องเพลง มันก็น่าจะเป็นอะไรที่ทำได้พื้นฐานทั่วไปอยู่แล้ว ถ้าขลุ่ยก็ต้องให้เด็กซื้อเอง” (A01)

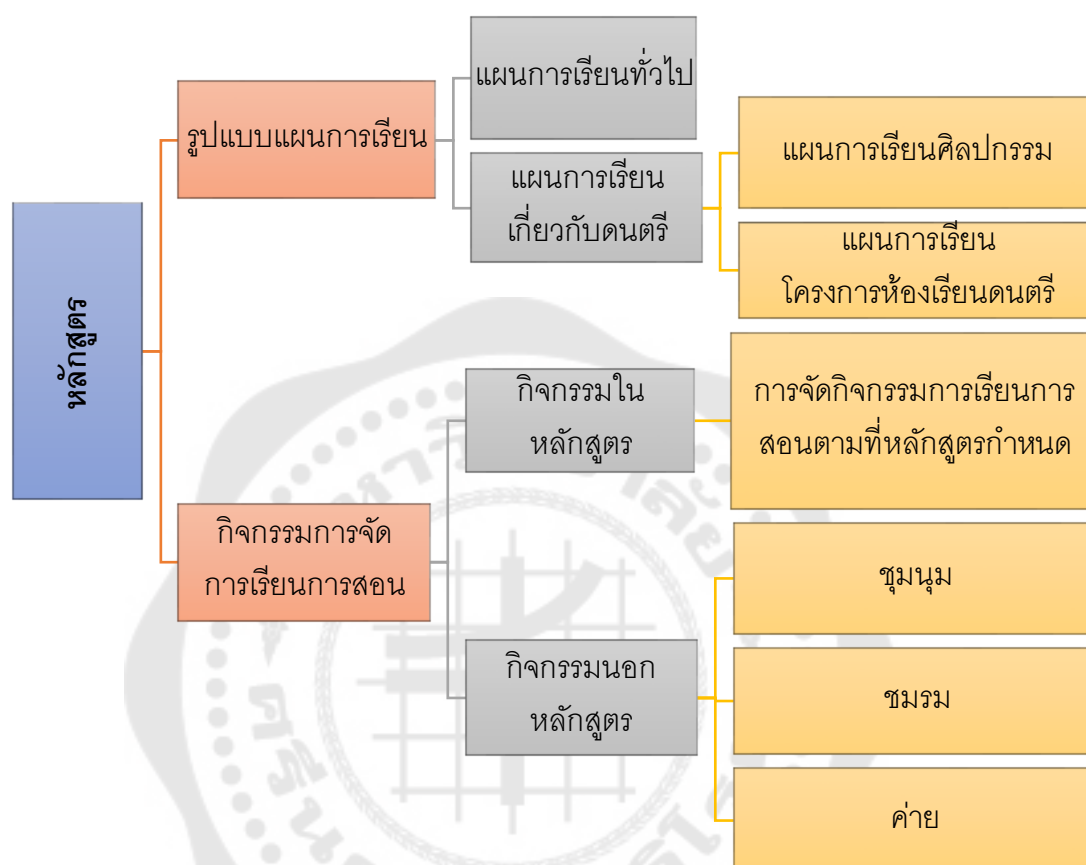
“...อาจจะประยุกต์สอนพวก Cup Song บ้างเท่าที่พอจะหาอุปกรณ์ได้ง่าย ๆ” (A01)

“...นอกรายวิชาพื้นฐานแล้วทางโรงเรียนก็เปิดรายวิชาเพิ่มเติมในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการจัดให้นักเรียนเรียนโดยอัตโนมัติสำหรับนักเรียน 3 ห้อง ทำในแต่ละปีการศึกษา เป็นวิชาปฏิบัติดนตรี เช่น รายวิชาปฏิบัติดนตรีไทย ก็จะเล่นดนตรีไทยเครื่องจริงเลย” (A02)

“...กิจกรรมนอกเหนือรายวิชา ก็คือ กิจกรรมชุมนุม” (A01)

สรุปได้ว่าสภาพการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านหลักสูตร สามารถแบ่งได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) รูปแบบแผนการเรียน ซึ่งจะประกอบไปด้วย แผนการเรียนทั่วไป ซึ่งจะยึดโยงกับหลักสูตรแกนกลาง ของกระทรวงศึกษาธิการ การจัดการเรียนการสอนรายวิชาดนตรีก็就会被จัดอยู่ในรายวิชาศิลปะ ซึ่งประกอบไปด้วย 3 สาระ คือ ทศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ และรายวิชาเพิ่มเติม ที่สามารถจัดการเรียนสอนตามอิสระขึ้นอยู่กับครูผู้สอนจะออกแบบรายวิชา และแผนการเรียนที่เกี่ยวกับดนตรี ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการนั้น มีอยู่ 2 แผนการเรียนได้แก่ แผนการเรียนศิลปกรรม และแผนการเรียนห้องเรียนดนตรี แผนการเรียนศิลปกรรม นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี นาฏศิลป์ ทศนศิลป์ จะถูกจัดอยู่ในห้องเดียวกัน เวลาเรียนวิชาเฉพาะแยกเรียนตามที่ตนเองมีความสามารถ ซึ่งต่างจากแผนการเรียนดนตรี ที่เป็นแผนการเรียนที่เน้นทั้งทฤษฎีและปฏิบัติดนตรีโดยเฉพาะ 2) กิจกรรมการจัดการเรียนการสอน มีอยู่ 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมในหลักสูตร จะเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่หลักสูตรกำหนด และกิจกรรมนอกหลักสูตร ก็จะจัดกิจกรรมในรูปแบบของชุมนุม ชมรม ค่าย เพื่อ

พัฒนาทักษะให้กับนักเรียนที่มีความสนใจ เพื่อการแข่งขัน แสดงในงานกิจกรรมต่าง ๆ และศึกษาต่อ ดังที่แสดงในภาพประกอบที่ 8 ดังนี้

ภาพประกอบ 8 แสดงแผนภูมิสรุปสภาพการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านหลักสูตร

1.1.6 ด้านงบประมาณ

ในส่วนของงบประมาณที่ใช้ในการจัดการศึกษาด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปและนำเสนอประเด็นสำคัญได้ดังนี้

- 1) เงินในสถานศึกษา ซึ่งแต่ละสถานศึกษาได้รับจัดสรรในโรงเรียน โดยมีผู้บริหารเป็นคนพิจารณาจัดสรรงบประมาณ
- 2) เงินจากองค์กรภายนอก ซึ่งเป็นเงินที่ได้จากการสนับสนุนจากองค์กรภายนอก ไม่ว่าจะเป็นการเขียนโครงการ หรือเป็นการขอสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บริษัท ห้างร้าน หน่วยงานราชการ เป็นต้น

ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ระบุไว้ว่า

“...เงินตามโครงการที่เราจะได้ในแต่ละปี จะพัฒนาเครื่องดนตรีพัฒนาอะไรได้ไม่มาก” (A01)

“...เงินในการจัดซื้อจัดจ้างเนียในแต่ละปีก็ได้ไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับผู้บริหารจะจัดสรรมาให้ ผู้บริหารบางคนก็ไม่เข้าใจ มักจะว่าทำไมแพงจัง ถูกกว่านี้ได้ไหม” (A02)

“...บางครั้งเงินก็ได้ตามที่พี่เขียนโครงการเลย แต่บางปีก็จัดมาให้หมดแค่นี้ แล้วมาบริหารจัดการเอา ขึ้นอยู่กับผู้บริหารด้วย” (A03)

“...มีในส่วนของงบประมาณ โรงเรียนของพี่ก็ได้จากเงินอุดหนุนของโรงเรียน และเงินที่มาจากกาเขียนโครงการกับ สสส. ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะได้ปีละประมาณสี่หมื่นกว่าบาทซึ่งเราก็นำมาบริหารจัดการในส่วนของการนำเด็กไปแข่ง เป็นค่าอาหารกลางวัน เบี้ยเลี้ยง จ้างวิทยากร ซึ่งเราก็บตรงนี้แหละมาช่วยบริหารจัดการ เพราะเงินอุดหนุนที่ได้ได้แค่ประมาณ 15,000 บาท ซึ่งแค่ซ่อมเครื่องก็หมดแล้ว” (A01)

สรุปได้ว่าสภาพการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านงบประมาณ สามารถแบ่งได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) เงินในสถานศึกษา เป็นเงินที่ได้รับจัดสรรจากผู้บริหารในการดำเนินกิจกรรมในแต่ละปีการศึกษา งบประมาณที่ได้รับขึ้นอยู่กับผู้บริหารโดยตรง ซึ่งมีอยู่ 2 รูปแบบ คือ ได้รับจัดสรรงบประมาณตามโครงการที่ขอ และได้รับจัดสรรในสัดส่วนของกลุ่มสาระที่ต้องจัดสรรเอง 2) เงินจากองค์กรภายนอก เป็นเงินที่ได้รับจากองค์กรภายนอก โดยการเขียนโครงการเพื่อรับการสนับสนุน บริจาค ออกงานสัมพันธุมชน ทั้งจากองค์กรปกครองท้องถิ่น บริษัท ห้างร้าน หน่วยงานราชการอื่น ๆ เป็นต้น ดังที่แสดงในภาพประกอบที่ 9 ดังนี้

ภาพประกอบ 9 แสดงแผนภูมิสรุปสภาพการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านงบประมาณ

1.2 ผลการศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

การนำเสนอผลการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่าด้วยเรื่องปัญหาการจัดการศึกษาด้านดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา สามารถสรุปและนำเสนอเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1.2.1 ด้านอาคารสถานที่

ในส่วนของปัญหาอาคารสถานที่ที่ใช้ในการจัดการศึกษาด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานั้น ผู้วิจัยสามารถสรุปและนำเสนอเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1) ห้องปฏิบัติการไม่เก็บเสียงตั้งอยู่ในตัวอาคารเรียน ส่งผลให้เวลาเรียนปฏิบัติเกิดเสียงรบกวนห้องเรียนอื่น ๆ

2) ห้องปฏิบัติการตั้งอยู่ในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม

3) ห้องปฏิบัติการไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน

4) ห้องปฏิบัติการไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ระบุว่า

“...เป็นปัญหามากหากเรียนปฏิบัติในช่วงเวลาเรียน เพราะห้องอื่น ๆ ก็จะได้รับผลกระทบเวลาเรียนด้วย” (A01)

“...ห้องวงโยช ฟี อยู่ชั้น 4 บนตัวอาคาร และเวลาจะเล่นหน้าเสาธงที่แบกเครื่องลงมาก็มีหอบบ้าง” (A03)

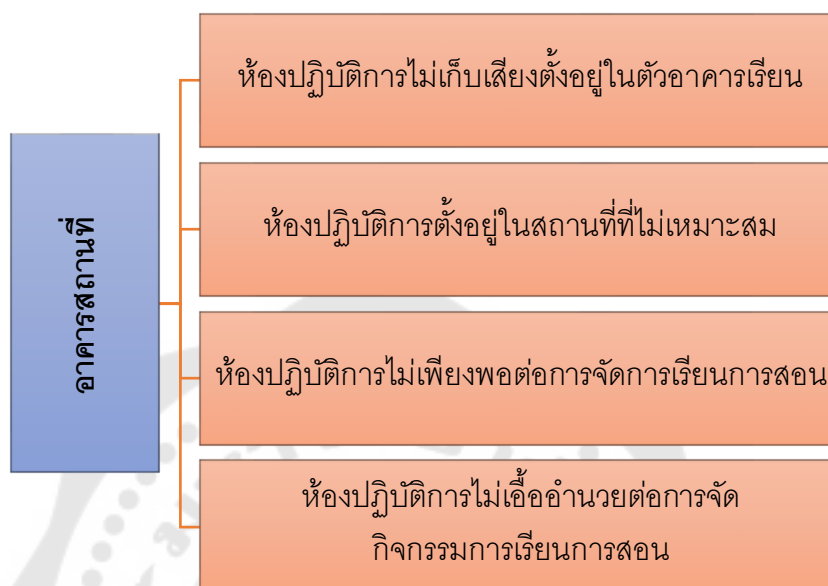
“...ห้องดนตรีไทยอยู่หลังโรงเรียน เวลาฝึกงานที่กว่าจะเดินมาถึง” (A02)

“...ห้องร้อนมาก ยิ่งเล่นดนตรี อย่างที่รู้คือใช้พลังกำลังมาก อากาศมีผลมากในการฝึกซ้อมดนตรี” (B02)

“...จะมีช่วงครูที่ย้ายมาใหม่ ไม่มีห้องปฏิบัติการสอน ก็ต้องเดินไปสอนที่ห้องนักเรียนเรียนเองเหมือนกัน” (A03)

สรุปได้ว่าปัญหาการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านอาคารสถานที่ สามารถแบ่งได้ 4 ประเด็น ดังนี้ 1) ห้องปฏิบัติการไม่เก็บเสียงตั้งอยู่ในตัวอาคารเรียน ส่งผลให้เวลาเรียนปฏิบัติเกิดเสียงรบกวนห้องเรียนอื่น ๆ 2) ห้องปฏิบัติการตั้งอยู่ในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม ไกลเกินไป หรือใกล้ห้องเรียนเกินไป 3) ห้องปฏิบัติการไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน ทำให้ครูผู้สอนต้องไปสอนตามห้องเรียนของนักเรียนซึ่งทำให้นักเรียนไม่ได้ปฏิบัติตามกิจกรรมตามที่ควร 4) ห้องปฏิบัติการ

ไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ห้องเรียนส่วนใหญ่เป็นห้องพัดลม ซึ่งมีอากาศร้อนทำให้นักเรียนขาดสมาธิส่งผลต่อการฝึกซ้อมและการจัดการเรียนการสอน ดังที่แสดงในภาพประกอบที่ 10 ดังนี้

ภาพประกอบ 10 แสดงแผนภูมิสรุปปัญหาการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านอาคารสถานที่

1.2.2 ด้านครุภัณฑ์

ในส่วนของปัญหาครุภัณฑ์ที่ใช้ในการจัดการศึกษาด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นั้น ผู้วิจัยสามารถสรุปและนำเสนอเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

- 1) เครื่องดนตรีไม่เพียงพอสำหรับการจัดการเรียนการสอน
- 2) เครื่องดนตรีมีราคาแพง

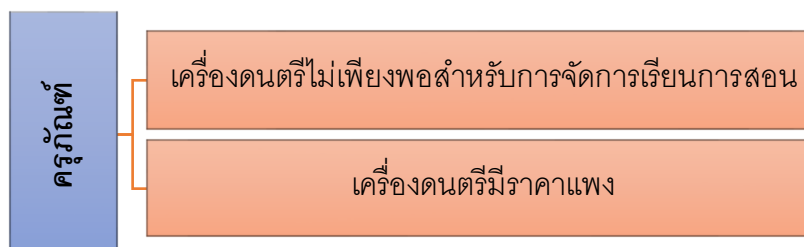
ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ระบุไว้ว่า

“...เครื่องดนตรีที่ก็ทยอยซื้อ ปีละชิ้น สองชิ้น สะสมเรื่อย ๆ” (A02)

“...อาจจะประยุกต์สอนพวก Cup Song บ้างเท่าที่พอจะหาอุปกรณ์ได้ง่าย ๆ” (A01)

สรุปได้ว่าปัญหาการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านครุภัณฑ์ สามารถแบ่งได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) เครื่องดนตรีไม่เพียงพอสำหรับการจัดการเรียนการสอน จึงทำให้การจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่ในสถานศึกษา มักออกแบบให้นักเรียนได้เรียนร้องเพลง และเป่าขลุ่ยที่สามารถ

จัดกิจกรรมได้ง่ายและขลุ่ยมีราคาไม่แพง 2) เครื่องดนตรีมีราคาแพง เครื่องดนตรีส่วนใหญ่มีราคาแพง จึงทำให้การจัดซื้อหรือแม้แต่ซ่อมบำรุง สถานศึกษาส่วนใหญ่มักจะทยอยซื้อ สะสมปีการศึกษาละชิ้น สองชิ้น เนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอ ดังที่แสดงในภาพประกอบที่ 11 ดังนี้

ภาพประกอบ 11 แสดงแผนภูมิสรุปปัญหาการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านครุภัณฑ์

1.2.3 ด้านครูผู้สอน

ในส่วนของปัญหาครูผู้สอนที่ใช้ในการจัดการศึกษาด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปและนำเสนอประเด็นสำคัญได้ดังนี้

- 1) การจัดตารางสอน
- 2) การจัดสัดส่วนอัตรากำลัง

ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ระบุไว้ว่า

“...ก็บางครั้งมันก็เป็นแบบปัญหายากที่จะต้องมาแบ่งครูให้ตรงเอกที่จะต้องสอนแบบให้ตรงรายวิชานั้น ๆ เลย” (A01)

“...บางคนอาจจะรับผิดชอบ ม. 1 สมมุติครูดนตรีรับผิดชอบ ม.1 ครูดนตรีก็อาจจะต้องเป็นครูดนตรีสากลหรือดนตรีไทยคนเดียวแต่ต้องสอนทั้งดนตรีไทยและดนตรีสากล” (A01)

“...บางทีคนสอนอาจจะไม่พอ บางทีครูย้ายเข้าย้ายออก ครูก็จะสอนไม่ต่อเนื่องหรือยกตัวอย่างของที่โรงเรียนนะจะมีครูดนตรีไทยคนเดียว ดนตรีไทยก็อาจจะได้เรียนไม่ครบทุกชั้นบางทีครูดนตรีสากลก็ต้องสอนดนตรีไทยด้วย” (A02)

“...แต่จะมีบางชั้นที่ครูดนตรีจะต้องเสียสละสอนทั้งดนตรีและนาฏศิลป์เนื่องจากครูนาฏศิลป์ไม่พอ” (A03)

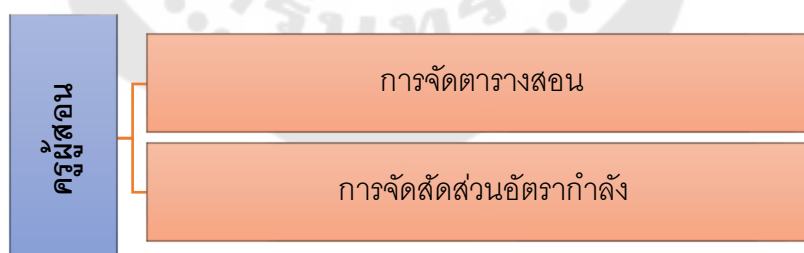
“...โรงเรียนมีครูดนตรีไทยคนเดียวคือครูเครื่องสาย” (A01)

“...เรามีความสามารถทางด้านระนาดเอก ก็ควรหาครูที่จบเอกระนาดเอกโดยตรงมาสอน ให้ประสบการณ์ให้กับเขา เพราะถ้าเรียนกับเราที่ไม่ใช่เอกระนาด เขาเองก็อาจจะไม่ได้พัฒนาความสามารถของเขาได้เต็มศักยภาพตามที่เขามี” (A01)

“...ปัญหาสำคัญที่สุดคือบุคคลากรขาดแล้วนำครูไปสอนแทน โดยไม่มีความรู้ทางด้านนี้ สงสารนักเรียนเหมือนกันบางคนชอบอยากจะได้ครูทางดนตรีที่สามารถถ่ายทอดถูกต้องตามวิธีก็ยากเพราะครูคนหนึ่งสอนหลายวิชานี้ปัญหาก็คือครูหนึ่งคนสอนสายวิชาเนี้ยแหละครับ” (B01)

“...ผลกระทบก็จะตกไปที่ตัวนักเรียนเองที่จะได้รับความรู้ประสบการณ์ไม่เท่ากับได้กับครูที่สอนวิชาเอกโดยตรง” (A03)

สรุปได้ว่าปัญหาการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านครูผู้สอน สามารถแบ่งได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) การจัดตารางสอน ในสถานศึกษาส่วนใหญ่สัดส่วนครูผู้สอนไม่สอดคล้องกับจำนวนรายวิชา จึงทำให้การจัดตารางสอนให้ตรงกับวิชาเอกนั้นเป็นไปได้ยาก และ 2) การจัดสัดส่วนอัตรากำลัง ให้ตรงกับรายวิชานั้น เป็นไปได้ยาก เนื่องจาก ครูผู้สอนรายวิชาดนตรีนั้น ในการเรียกบรรจุแต่งตั้งในบางครั้ง ไม่สามารถระบุได้ว่า เอกดนตรีที่ได้นั้น จบเอกดนตรีไทย หรือ ดนตรีสากล ซึ่งอาจไม่ตรงตามความต้องการของสถานศึกษา และบางครั้งครูย้ายหรือเกษียณอายุราชการระหว่างปี ก็เป็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอนให้ตรงตามสาระ ดังที่แสดงในภาพประกอบที่ 12 ดังนี้

ภาพประกอบ 12 แสดงแผนภูมิสรุปปัญหาการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านครูผู้สอน

1.2.4 ด้านผู้เรียน

ในส่วนของปัญหาผู้เรียนที่ใช้ในการจัดการศึกษาด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปและนำเสนอประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1) ผลสัมฤทธิ์ทางดนตรี

2) ความเหลื่อมล้ำ

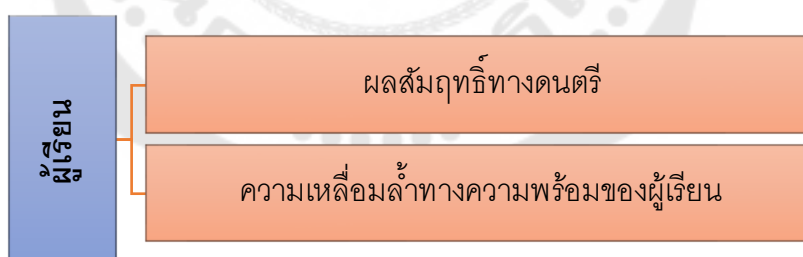
ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ระบุไว้ว่า

“...เด็กที่โรงเรียนมาโดยสมัครใจล้วน ๆ มาด้วยใจอย่างเดียว บางทีพรสวรรค์ก็ไม่มีชุดกันมาตั้งแต่ไม่เป็นอะไรเลยจนกว่าจะเป็น” (A01)

“...แต่ว่าคุณภาพเราจะไม่เท่าโรงเรียนใหญ่ ๆ ที่เขาจับเด็กที่เก่งมาแล้วเก่งมาจากนู่นเก่งมาจากนี่ เขาเอามาปรับนิดหน่อยเขาก็ไปแข่งได้แล้ว แต่สำหรับเรานี่ต้องมาเริ่มต้นใหม่ตั้งแต่ศูนย์ บางคนติดลบด้วยซ้ำ” (A01)

“...ซึ่งจะเห็นได้ว่าเวลาเราไปประกวด เราไม่ค่อยชนะหรอก เราเน้นเข้าร่วมไม่ได้เข้ารอบ” (A01)

สรุปได้ว่าปัญหาการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านผู้เรียน สามารถแบ่งได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางดนตรี สถานศึกษาขนาดใหญ่มักมีนักเรียนที่มีความสามารถทางดนตรีมากกว่า โดยที่มีพื้นฐานทางดนตรีแล้วจึงฝึกฝนต่อยอดได้ง่ายกว่านักเรียนที่ไม่มีความสามารถทางดนตรี ส่งผลให้สถานศึกษาที่มีความพร้อมด้านผู้เรียนมักได้รับรางวัลในการแข่งขันต่าง ๆ 2) ความเหลื่อมล้ำ โรงเรียนขนาดใหญ่มีนักเรียนที่มีความพร้อมมากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก ดังที่แสดงในภาพประกอบที่ 13 ดังนี้

ภาพประกอบ 13 แสดงแผนภูมิสรุปปัญหาการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านผู้เรียน

1.2.5 ด้านหลักสูตร

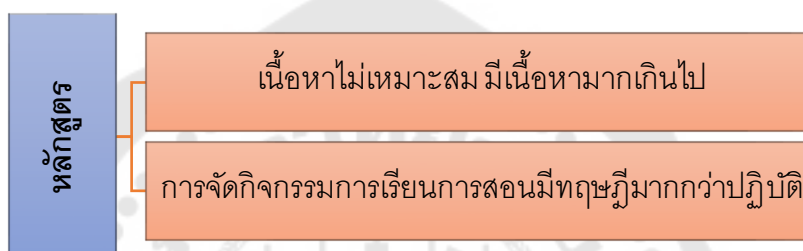
ในส่วนของปัญหาหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการศึกษาด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปและนำเสนอประเด็นสำคัญได้ดังนี้

- 1) เนื้อหาสาระไม่เหมาะสม
- 2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นทฤษฎีมากเกินไป

ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ระบุไว้ว่า

“...เนื้อรายวิชาศิลปะประกอบไปด้วย ทัศนศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์ มีเวลาเรียนแค่ 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ เนื้อหาเยอะเกินไป” (A03)

สรุปได้ว่าปัญหาการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านหลักสูตร สามารถแบ่งได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) เนื้อหาไม่เหมาะสม มีเนื้อหามากเกินไป ทั้งสาระทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ ซึ่งไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ครบถ้วนตามตัวชี้วัดได้ ซึ่งทำให้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติจริง ดังที่แสดงในภาพประกอบที่ 14 ดังนี้

ภาพประกอบ 14 แสดงแผนภูมิสรุปปัญหาการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านหลักสูตร

1.2.6 ด้านงบประมาณ

ในส่วนของปัญหางบประมาณที่ใช้ในการจัดการศึกษาด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปและนำเสนอประเด็นสำคัญได้ดังนี้

- 1) งบประมาณไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม
- 2) ความเหลื่อมล้ำด้านงบประมาณ

ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ระบุไว้ว่า

“...โรงเรียนอื่นเขามีโรงเรียนใหญ่ ๆ เขาก็จะมีเงินนอก เงินสมาคม ก็จะสามารถซื้อเครื่องดนตรีได้เยอะ ๆ แต่ว่าของเราแค่ซ่อมก็ลำบากแล้ว” (A01)

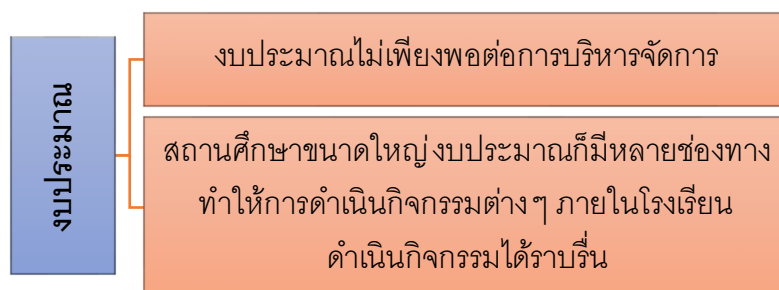
“...เงินก็จะเป็นปัญหาในด้านของการดูแลบำรุงรักษาเครื่องดนตรี” (A02)

“...เงินอุดหนุนที่ได้ ได้แค่ประมาณ 15,000 บาท ซึ่งแค่ซ่อมเครื่องก็หมดแล้ว” (A03)

“...แต่เครื่องมีคุณภาพก็จะมีราคาสูงตามไปด้วย” (A01)

สรุปได้ว่าปัญหาการจัดการศึกษาด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านงบประมาณ สามารถแบ่งได้

2 ประเด็น ดังนี้ 1) งบประมาณไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ เนื่องจากเครื่องดนตรีมีราคาสูง
2) สถานศึกษาขนาดใหญ่ งบประมาณก็มีหลายช่องทาง ทำให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนดำเนินกิจกรรมได้ราบรื่น รวมไปถึงด้านการจัดกิจกรรมด้านดนตรี ดังที่แสดงในภาพประกอบที่ 15 ดังนี้

ภาพประกอบ 15 แสดงแผนภูมิสรุปปัญหาการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านงบประมาณ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์และเสนอแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

การวิเคราะห์และเสนอแนวทางการจัดการศึกษาด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ สามารถสรุปและนำเสนอเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. ด้านอาคารสถานที่

ในส่วนของแนวทางส่งเสริมอาคารสถานที่ที่ใช้ในการจัดการศึกษาด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานั้น ผู้วิจัยสามารถสรุปและนำเสนอเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1) เป็นอาคารปฏิบัติดนตรี เป็นสถานที่ที่ใช้จัดการศึกษาด้านดนตรี ที่มีลักษณะเป็นตัวอาคารที่ใช้จัดการเรียนการสอนดนตรีโดยเฉพาะ โดยตัวอาคารแยกออกจากห้องเรียนปกติ มีพื้นที่กว้าง เหมาะสมกับการปฏิบัติดนตรี มักจะตั้งอยู่ไกลจากตัวอาคารเรียนปกติ เพื่อไม่ให้เป็นการรบกวนกับห้องเรียนอื่น ๆ

2) มีห้องเก็บเสียง เป็นห้องที่สร้างขึ้นเพื่อป้องกันไม่ให้มีเสียงรบกวนออกไปข้างนอกหรือเข้ามาในห้องซ้อมดนตรี

3) เป็นห้องปรับอากาศ เพิ่มแรงจูงใจในการฝึกซ้อมมากขึ้น

4) มีเครื่องอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนเรียนการสอน เช่น โทรทัศน์ เครื่องฉายอินเตอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

5) มีความปลอดภัย

ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ระบุไว้ว่า

“...ห้องซ้อมวงดนตรีควรมี 2 ห้อง เอาไว้ซ้อมวงโยๆ กับเอาไว้ซ้อมวงสตริง ห้องซ้อมวงสตริงก็ควรจะเป็นแบบเก็บเสียง” (B01)

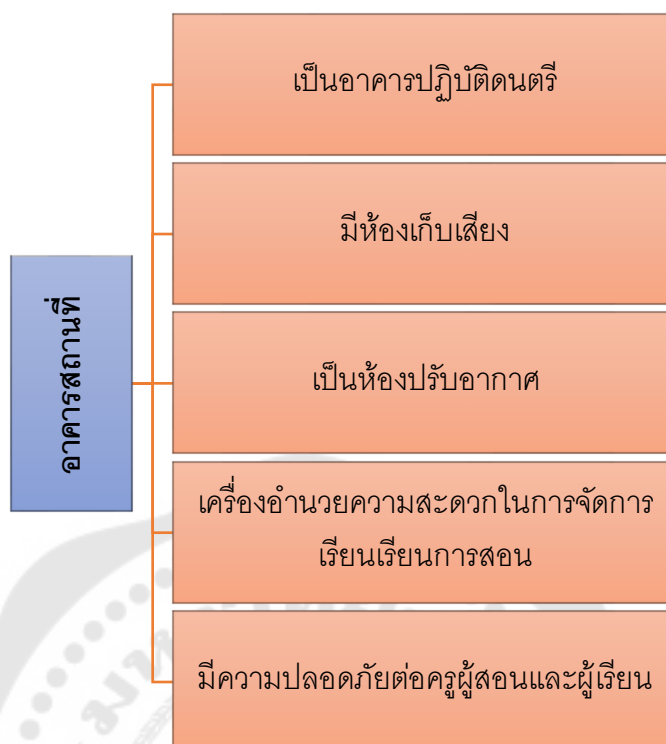
“...มีแหล่งค้นคว้าให้นักเรียน มีหนังสือผลงานศิลปินต่าง ๆ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับนักเรียนไว้ที่ห้อง” (B02)

“...เมื่อก่อนคนเล่นดนตรีน้อยมาก เพราะห้องร้อน จนกระทั่งผอ. ติดแอร์ให้นักเรียนเริ่มมาอยู่ห้องดนตรี สมาชิกก็เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ” (C02)

“...ห้องปฏิบัติการ เด็กมาที่ห้องก็ต้องมีอะไรให้เด็กดู อย่างเช่น เครื่องดนตรี มีโทรทัศน์เปิดตัวอย่างการแสดงให้เห็น ให้เด็กรู้สึกว่ามีห้องปฏิบัติการที่มันต้องแตกต่างจากห้องทั่วไป” (A02)

“...ห้องวงดนตรีสากลส่วนใหญ่แล้วเป็นอุปกรณ์ไฟฟ้า ดังนั้นสำคัญมากเรื่องความปลอดภัย ระบบไฟฟ้าต้องดี สายไฟฟ้าจัดเก็บถูกที่ถูกทาง เป็นระเบียบ ” (C01)

สรุปได้ว่าแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านอาคารสถานที่สามารถแบ่งได้ 5 ประเด็น ดังนี้ 1) เป็นอาคารปฏิบัติดนตรี เป็นสถานที่ที่ใช้จัดการศึกษาด้านดนตรี ที่มีลักษณะเป็นตึกอาคารที่ใช้จัดการเรียนการสอนดนตรีโดยเฉพาะ โดยตัวอาคารแยกออกจากห้องเรียนปกติ มีพื้นที่กว้าง เหมาะสมกับการปฏิบัติดนตรี มักจะตั้งอยู่ไกลจากตัวอาคารเรียนปกติ เพื่อไม่ให้เป็นการรบกวนกับห้องเรียนอื่นๆ 2) มีห้องเก็บเสียง เป็นห้องที่สร้างขึ้นเพื่อป้องกันไม่ให้มีเสียงรบกวนออกไปข้างนอกหรือเข้ามาในห้องซ้อมดนตรี 3) เป็นห้องปรับอากาศ เพิ่มแรงจูงใจในการฝึกซ้อมมากขึ้น 4) มีเครื่องอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนเรียนการสอน 5) มีความปลอดภัยต่อครูผู้สอนและผู้เรียน ดังที่แสดงในภาพประกอบที่ 16 ดังนี้

ภาพประกอบ 16 แสดงแผนภูมิสรุปแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี
ด้านอาคารสถานที่

1.1.2 ด้านครุภัณฑ์

ในส่วนของแนวทางส่งเสริมครุภัณฑ์ที่ใช้ในการจัดการศึกษาด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นั้น ผู้วิจัยสามารถสรุปและนำเสนอเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

- 1) เครื่องดนตรีไทยมีเพียงพอ และมีคุณภาพ
- 2) เครื่องดนตรีสากลมีเพียงพอ และมีคุณภาพ
- 3) หนังสือ ตำรา โน้ตเพลง จัดวางไว้ให้นักเรียนได้สืบค้น

ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ระบุไว้ว่า

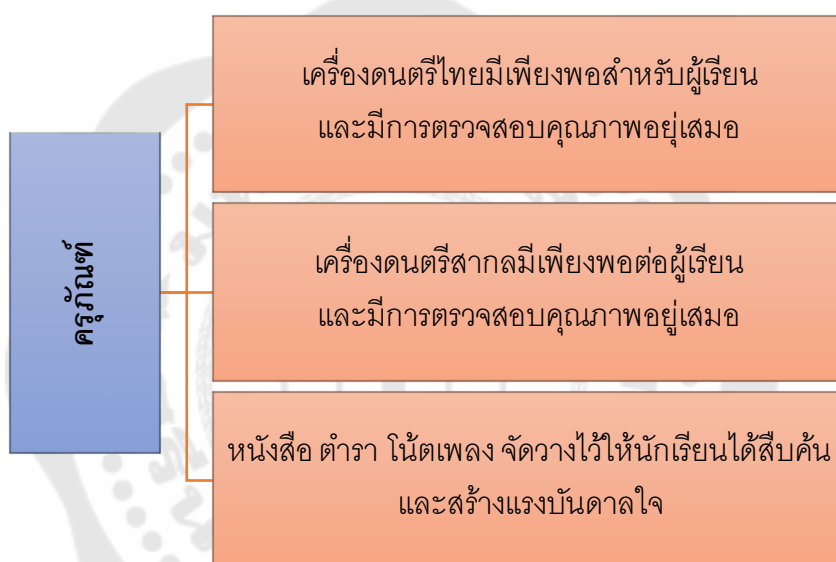
“...เครื่องดนตรีก็ควรมีคุณภาพและซ่อมบำรุงตลอด เพราะการบันทึกเพลงในการแข่งประกวด ไปออกงานต่าง ๆ ก็ควรมีเครื่องที่มีคุณภาพใช้” (C01)

“...บางทีพี่ก็หาเครื่องดนตรีแปลก ๆ ที่นักเรียนไม่เคยเห็นมาให้ให้นักเรียนดู เพื่อกระตุ้นความสนใจ” (B02)

“...หนังสือพี่ก็เอามาวางไว้ที่โรงเรียน พี่ไม่หวง อยากให้นักเรียนได้อ่าน ”

(B03)

สรุปได้ว่าแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านครุภัณฑ์ สามารถแบ่งได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) เครื่องดนตรีไทยมีเพียงพอสำหรับผู้เรียน และมีการตรวจสอบคุณภาพอยู่เสมอ 2) เครื่องดนตรีสากลมีเพียงพอต่อผู้เรียน และมีการตรวจสอบคุณภาพอยู่เสมอ 3) หนังสือ ตำรา โน้ตเพลง จัดวางไว้ให้นักเรียนได้สืบค้นและสร้างแรงบันดาลใจ ดังที่แสดงในภาพประกอบที่ 17 ดังนี้

ภาพประกอบ 17 แสดงแผนภูมิสรุปแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านครุภัณฑ์

1.1.3 ด้านครูผู้สอน

ในส่วน of ครูผู้สอนที่ใช้ในการจัดการศึกษาด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปและนำเสนอประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

1) ครูผู้สอนตรงตามเอก

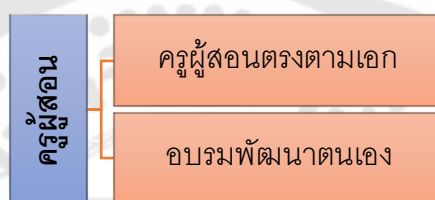
2) อบรมพัฒนาตนเอง

ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ระบุไว้ว่า

“...ครูผู้สอนก็ควรมีทั้งครูเป่าพาทย์และเครื่องสาย สากลก็ควรมีหลากหลายเพื่อครอบคลุมความรู้ตามเอก” (C01)

“...ควรได้รับอบรมพัฒนาตนเองในด้านดนตรี ไม่ว่าจะเป็นจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบัน ต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ” (A01, A02, A03, B01, B02 B03, C02)

สรุปได้ว่าแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านครูผู้สอน สามารถแบ่งได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) ครูผู้สอนตรงตามเอก เนื่องจาก ครูผู้สอนรายวิชาดนตรีนั้น มีเครื่องมือหลายชนิด ซึ่งในมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนในปัจจุบันเปิดแยกตามเอก ซึ่งทำให้ครูผู้สอนแต่ละคนมีความถนัดและชำนาญแตกต่างกัน 2) อบรมพัฒนาตนเอง ครูควรเข้าอบรมพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาทักษะการสอนดนตรีให้กับผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ดังที่แสดงในภาพประกอบที่ 18 ดังนี้

ภาพประกอบ 18 แสดงแผนภูมิสรุปแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านครูผู้สอน

1.1.4 ด้านผู้เรียน

ในส่วนของแนวทางส่งเสริมผู้เรียนที่ใช้ในการจัดการศึกษาด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปและนำเสนอประเด็นสำคัญได้ดังนี้

- 1) การแสดงผลงาน
- 2) ส่งเสริมในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ระบุไว้ว่า

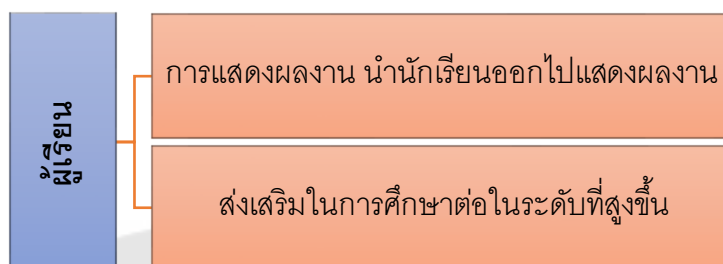
“...ถ้าเด็กมีความสามารถด้านดนตรีแล้ว ก็ควรส่งเสริมให้เขาไปให้สุด” (A01)

“...พื้กีฬาเด็กไปออกงาน ไปเล่นตามวัด ตามตลาด ประเพณี ให้พ่อแม่ผู้ปกครองเขาเห็นลูกหลาน เขาก็อยากจะสนับสนุนลูกหลานเขา” (B01, C02)

“...พานักเรียนเข้าร่วมแข่งขันต่าง ๆ เพื่อเป็นใบเบิกทางในการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา” (B02)

สรุปได้ว่าสภาพการจัดการศึกษาด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านผู้เรียน สามารถแบ่งได้ 2

ประเด็น ดังนี้ 1) การแสดงผลงาน นำนักเรียนออกไปแสดงผลงาน เมื่อนักเรียนมีเวลาที่ได้แสดงความสามารถ นักเรียนก็จะเกิดความภูมิใจในตนเอง และพ่อแม่ผู้ปกครองก็อยากสนับสนุนลูกหลานตนเอง 2) ส่งเสริมในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยการพานักเรียนเข้าร่วมแข่งขันเวทีต่าง ๆ เพื่อเก็บประสบการณ์ เพื่อยื่นแฟ้มสะสมงานเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ดังที่แสดงในภาพประกอบที่ 19 ดังนี้

ภาพประกอบ 19 แสดงแผนภูมิสรุปแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านผู้เรียน

1.1.5 ด้านหลักสูตร

ในส่วนของส่งเสริมหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการศึกษาด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปและนำเสนอประเด็นสำคัญได้ดังนี้

- 1) ควรแยกสาระดนตรีออกจากทัศนศิลป์ และนาฏศิลป์
- 2) ออกแบบการจัดกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติ

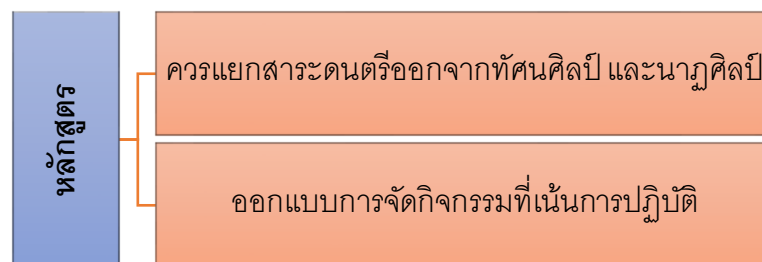
ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ระบุว่า

“...หลักสูตรควรแยกวิชาดนตรีออกจากนาฏศิลป์ เพราะ เมื่อในรายวิชาต้องสอนดนตรีและนาฏศิลป์ แต่ครูผู้สอนสอนคนเดียว ซึ่งอาจจะป็นครูดนตรีหรือนาฏศิลป์ก็จะมี ความเชี่ยวชาญเฉพาะวิชาใดวิชาหนึ่งเท่านั้น” (B01)

“...การเรียนดนตรีก็ควรเน้นการปฏิบัติเป็นหลัก เพื่อได้พัฒนาสมองทั้งสองซีก ไม่ว่าจะเป็นการเรียนดนตรีอะไรก็ตาม อยากให้เน้นการปฏิบัติดนตรี อาจจะเป็นร้องเพลง หรือเริ่มจากท่วงโน้ตก็ได้” (B02)

สรุปได้ว่าแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านหลักสูตร สามารถแบ่งได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) ควรแยกสาระดนตรีออกจากทัศนศิลป์ และนาฏศิลป์ เนื่องจากธรรมชาติวิชาแล้วผู้สอนคนละคน รายละเอียดการจัดกิจกรรมต่างกัน เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม

ไม่เพียงพอ 2) ออกแบบการจัดกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติ เพื่อพัฒนาสมองทั้งสองซีก ดังที่แสดงในภาพประกอบที่ 20 ดังนี้

ภาพประกอบ 20 แสดงแผนภูมิสรุปแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านหลักสูตร

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง แนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการมีความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ 2) เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยผู้วิจัยดำเนินการนำข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาเอกสารและข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ของการสัมภาษณ์เชิงลึก การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์และนำเสนอเชิงพรรณนา โดยสรุปผล และอภิปรายผลตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้
4. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “แนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์โดยผลการศึกษาในตอนที่ 1 แบ่งออกเป็น 2 ส่วนได้ดังนี้

- 1.1 สภาพการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

การนำเสนอผลการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่าด้วยเรื่องสภาพการจัดการศึกษาด้านดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา สามารถสรุปและนำเสนอเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1.1.1 ด้านอาคารสถานที่

สรุปได้ว่าสภาพการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านอาคารสถานที่ สามารถแบ่งได้ 3 ประเด็น ดังนี้ 1) ลักษณะของที่ตั้งของสถานที่ที่ใช้จัดการศึกษาดนตรี แบ่งได้เป็น 4 ลักษณะ คือ อาคารปฏิบัติการ ห้องดนตรี ห้องเรียนปกติ ลาน/สนาม/พื้นที่โล่ง 2) ลักษณะของห้องดนตรี แบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ ห้องทั่วไปและห้องเก็บเสียง 3) การจัดบรรยากาศของห้องดนตรี แบ่งได้ 2 ประเภท คือ ประเภทห้อง ได้แก่ ห้องงัดพัดลมและห้องปรับอากาศ และเครื่องอำนวยความสะดวก ได้แก่ โทรศัพท์ ระบบอินเทอร์เน็ต และเครื่องเสียงพร้อมไมโครโฟน

1.1.2 ด้านครุภัณฑ์

สรุปได้ว่าสภาพการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านครุภัณฑ์ สามารถแบ่งได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) เครื่องดนตรีไทย 2) เครื่องดนตรีสากล ซึ่งทั้ง 2 ประเภท มักมีราคาแพงจึงไม่สามารถจัดซื้อได้ในครั้งละหลาย ๆ ชิ้น โรงเรียนในหลายโรงเรียนไม่มีงบประมาณเพียงพอจึงสามารถซื้อได้เพียงปีการศึกษาละชิ้นสองชิ้นเท่านั้น และเครื่องดนตรีบางประเภทไม่ควรใช้ร่วมกัน

1.1.3 ด้านครูผู้สอน

สรุปได้ว่าสภาพการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านครูผู้สอน สามารถแบ่งได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) จำนวนบุคลากร ในสถานศึกษาส่วนใหญ่สัดส่วนไม่สอดคล้องกับจำนวนรายวิชา เนื่องจาก ครูผู้สอนรายวิชาดนตรีนั้น ในการเรียกบรรจุแต่งตั้งในบางครั้ง ไม่สามารถระบุได้ว่า เอกดนตรีที่ได้นั้น จบเอกดนตรีไทย หรือดนตรีสากล ซึ่งอาจไม่ตรงตามความต้องการของสถานศึกษา และบางครั้งครูย้ายหรือเกษียณอายุราชการระหว่างปี ก็เป็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอนให้ตรงตามสาระ 2) การเชิญวิทยากร เนื่องจาก ในสาระดนตรีนั้น มีเครื่องดนตรีหลายชนิด ซึ่งครูผู้สอนบางครั้งไม่สามารถสอนได้ครบทุกเครื่อง เช่น ครูที่จบเครื่องสาย หากต้องไปสอนเครื่องปี่พาทย์ ก็ไม่สามารถสอนได้เต็มความสามารถ จึงจำเป็นต้องเชิญวิทยากรจากภายนอกมาสอนให้กับนักเรียน

1.1.4 ด้านผู้เรียน

สรุปได้ว่าสภาพการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านผู้เรียน สามารถแบ่งได้ 2

ประเด็น ดังนี้ 1) การรับเข้า แบ่งได้ 3 ประเภท คือ โควตาความสามารถพิเศษ ในแผนการเรียนปกติ สอบเข้าในแผนการเรียนที่เกี่ยวข้องกับดนตรีโดยตรง และเข้าชุมนุมหรือชมรมของโรงเรียน 2) ผลสัมฤทธิ์และความคาดหวัง แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ นักเรียนที่เรียนแผนการเรียนดนตรีโดยตรง ครูผู้สอนมักคาดหวังที่จะให้นักเรียนเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา และเป็นนักดนตรีมืออาชีพ ส่วนนักเรียนที่เข้าชุมนุมหรือชมรม ครูผู้สอนมักจะหวังเพียงว่านักเรียนจะสามารถร้องเพลงได้ เล่นดนตรีได้ก็เพียงพอ

1.1.5 ด้านหลักสูตร

สรุปได้ว่าสภาพการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านหลักสูตร สามารถแบ่งได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) รูปแบบแผนการเรียน ซึ่งจะประกอบไปด้วย แผนการเรียนทั่วไป ซึ่งจะยึดโยงกับหลักสูตรแกนกลาง ของกระทรวงศึกษาธิการ การจัดการเรียนการสอนรายวิชาดนตรีก็就会被จัดอยู่ในรายวิชาศิลปะ ซึ่งประกอบไปด้วย 3 สาระ คือ ทักษะศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ และรายวิชาเพิ่มเติม ที่สามารถจัดการเรียนสอนตามอิสระขึ้นอยู่กับครูผู้สอนจะออกแบบรายวิชา และแผนการเรียนที่เกี่ยวข้องกับดนตรี ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการนั้น มีอยู่ 2 แผนการเรียนได้แก่ แผนการเรียนศิลปกรรม และแผนการเรียนห้องเรียนดนตรี แผนการเรียนศิลปกรรม นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี นาฏศิลป์ ทักษะศิลป์ จะถูกจัดอยู่ในห้องเดียวกัน เวลาเรียนวิชาเฉพาะแยกเรียนตามที่ตนเองมีความสามารถ ซึ่งต่างจากแผนการเรียนดนตรี ที่เป็นแผนการเรียนที่เน้นทั้งทฤษฎีและปฏิบัติดนตรีโดยเฉพาะ 2) กิจกรรมการจัดการเรียนการสอน มีอยู่ 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมในหลักสูตร จะเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่หลักสูตรกำหนด และกิจกรรมนอกหลักสูตร ก็จะจัดกิจกรรมในรูปแบบของชุมนุม ชมรม ค่าย เพื่อพัฒนาทักษะให้กับนักเรียนที่มีความสนใจ เพื่อการแข่งขัน แสดงในงานกิจกรรมต่าง ๆ และศึกษาต่อ

1.1.6 ด้านงบประมาณ

สรุปได้ว่าสภาพการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านงบประมาณ สามารถแบ่งได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) เงินในสถานศึกษา เป็นเงินที่ได้รับจัดสรรจากผู้บริหารในการดำเนินกิจกรรมในแต่ละปีการศึกษา งบประมาณที่ได้รับขึ้นอยู่กับผู้บริหารโดยตรง ซึ่งมีอยู่ 2 รูปแบบ คือ ได้รับจัดสรรงบประมาณตามโครงการที่ขอ และได้รับจัดสรรในสัดส่วนของกลุ่มสาระที่ต้องจัดสรรเอง 2) เงินองค์กรภายนอก เป็นเงินที่ได้รับจากองค์กรภายนอก โดยการเขียนโครงการเพื่อรับการสนับสนุน

รับบริจาค ออกงานสัมพันธชุมชน ทั้งจากองค์กรปกครองท้องถิ่น บริษัท ห้างร้าน หน่วยงานราชการ
อื่น ๆ เป็นต้น

1.2 ปัญหาการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

การนำเสนอผลการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่าด้วยเรื่องปัญหาการจัดการ
ศึกษาด้านดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา สามารถสรุปและนำเสนอเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1.2.1 ด้านอาคารสถานที่

สรุปได้ว่าปัญหาการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านอาคารสถานที่ สามารถแบ่งได้
4 ประเด็น ดังนี้ 1) ห้องปฏิบัติการไม่เก็บเสียงตั้งอยู่ในตัวอาคารเรียน ส่งผลให้เวลาเรียนปฏิบัติ
เกิดเสียงรบกวนห้องเรียนอื่น ๆ 2) ห้องปฏิบัติการตั้งอยู่ในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม ไกลเกินไป หรือ
ใกล้ห้องเรียนเกินไป 3) ห้องปฏิบัติการไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน ทำให้ครูผู้สอนต้องไป
สอนตามห้องเรียนของนักเรียนซึ่งทำให้นักเรียนไม่ได้ปฏิบัติตามกิจกรรมตามที่ควร 4) ห้องปฏิบัติการ
ไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ห้องเรียนส่วนใหญ่เป็นห้องพัดลม ซึ่งมีอากาศ
ร้อนทำให้นักเรียนขาดสมาธิส่งผลต่อการฝึกซ้อมและการจัดการเรียนการสอน

1.2.2 ด้านครุภัณฑ์

สรุปได้ว่าปัญหาการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านครุภัณฑ์ สามารถแบ่งได้ 2
ประเด็น ดังนี้ 1) เครื่องดนตรีไม่เพียงพอสำหรับการจัดการเรียนการสอน จึงทำให้การจัดการเรียน
การสอนส่วนใหญ่ในสถานศึกษา มักออกแบบให้นักเรียนได้เรียนร้องเพลง และเป่าขลุ่ยที่สามารถ
จัดกิจกรรมได้ง่ายและขลุ่ยมีราคาไม่แพง 2) เครื่องดนตรีมีราคาแพง เครื่องดนตรีส่วนใหญ่มีราคา
แพง จึงทำให้การจัดซื้อหรือแม้แต่ซ่อมบำรุง สถานศึกษาส่วนใหญ่มักจะทยอยซื้อ สะสมปี
การศึกษาละชิ้น สองชิ้น เนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอ

1.2.3 ด้านครูผู้สอน

สรุปได้ว่าปัญหาการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านครูผู้สอน สามารถแบ่งได้ 2
ประเด็น ดังนี้ 1) การจัดตารางสอน ในสถานศึกษาส่วนใหญ่สัดส่วนครูผู้สอนไม่สอดคล้องกับ
จำนวนรายวิชา จึงทำให้การจัดตารางสอนให้ตรงกับวิชาเอกนั้นเป็นไปได้ยาก และ 2) การจัด
สัดส่วนอัตรากำลัง ให้ตรงกับรายวิชานั้น เป็นไปได้ยาก เนื่องจาก ครูผู้สอนรายวิชาดนตรีนั้น ใน
การเรียกบรรจุแต่งตั้งในบางครั้ง ไม่สามารถระบุได้ว่า เอกดนตรีที่ได้นั้น จบเอกดนตรีไทย หรือ

ดนตรีสากล ซึ่งอาจไม่ตรงตามความต้องการของสถานศึกษา และบางครั้งครูย้ายหรือเกษียณอายุราชการระหว่างปี ก็เป็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอนให้ตรงตามสาระ

1.2.4 ด้านผู้เรียน

สรุปได้ว่าปัญหาการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านผู้เรียน สามารถแบ่งได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางดนตรี สถานศึกษาขนาดใหญ่มักมีนักเรียนที่มีความสามารถทางดนตรีมากกว่า โดยที่มีพื้นฐานทางดนตรีแล้วจึงฝึกฝนต่อยอดได้ง่ายกว่านักเรียนที่ไม่มีความสามารถทางดนตรี ส่งผลให้สถานศึกษาที่มีความพร้อมด้านผู้เรียนมักได้รับรางวัลในการแข่งขันต่าง ๆ 2) ความเหลื่อมล้ำ โรงเรียนขนาดใหญ่มีนักเรียนที่มีความพร้อมมากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก

1.2.5 ด้านหลักสูตร

สรุปได้ว่าปัญหาการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านหลักสูตร สามารถแบ่งได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) เนื้อหาไม่เหมาะสม มีเนื้อหามากเกินไป ทั้งสาระทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ ซึ่งไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ครบถ้วนตามตัวชี้วัดได้ ซึ่งทำให้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติจริง

1.2.6 ด้านงบประมาณ

สรุปได้ว่าปัญหาการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านงบประมาณ สามารถแบ่งได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) งบประมาณไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ เนื่องจากเครื่องดนตรีมีราคาสูง 2) สถานศึกษาขนาดใหญ่ งบประมาณก็มีหลายช่องทาง ทำให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนดำเนินกิจกรรมได้ราบรื่น รวมไปถึงด้านการจัดกิจกรรมด้านดนตรี

ตอนที่ 2 เสนอแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

แนวทางการจัดการศึกษาด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ สามารถสรุปและนำเสนอเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. แนวทางด้านอาคารสถานที่

สรุปได้ว่าแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านอาคารสถานที่สามารถแบ่งได้ 5 ประเด็น ดังนี้ 1) เป็นอาคารปฏิบัติดนตรี เป็นสถานที่ที่ใช้จัดการศึกษาด้านดนตรี ที่มีลักษณะเป็นตึกอาคารที่ใช้จัดการเรียนการสอนดนตรีโดยเฉพาะ โดยตัวอาคารแยกออกจากห้องเรียนปกติ มีพื้นที่กว้าง เหมาะสมกับการปฏิบัติดนตรี มักจะตั้งอยู่ไกลจากตัวอาคารเรียนปกติ เพื่อไม่ให้เป็นกรรบกวนกับห้องเรียนอื่นๆ 2) มีห้องเก็บเสียง เป็นห้องที่สร้างขึ้นเพื่อป้องกันไม่ให้มีเสียงรบกวนออกไปข้างนอกหรือเข้ามาในห้องซ้อมดนตรี 3) เป็นห้องปรับอากาศ เพิ่มแรงจูงใจในการฝึกซ้อมมากขึ้น 4) มีเครื่องอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน 5) มีความปลอดภัยต่อครูผู้สอนและผู้เรียน

2. แนวทางด้านครุภัณฑ์

แนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านครุภัณฑ์ สามารถแบ่งได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) เครื่องดนตรีไทยมีเพียงพอสำหรับผู้เรียน และมีการตรวจสอบคุณภาพอยู่เสมอ 2) เครื่องดนตรีสากลมีเพียงพอต่อผู้เรียน และมีการตรวจสอบคุณภาพอยู่เสมอ 3) หนังสือ ตำรา นิตยสาร จัดวางไว้ให้นักเรียนได้สืบค้นและสร้างแรงบันดาลใจ

3. แนวทางด้านครูผู้สอน

แนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านครูผู้สอน สามารถแบ่งได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) ครูผู้สอนตรงตามเอก เนื่องจาก ครูผู้สอนรายวิชาดนตรินั้น มีเครื่องมือหลายชนิด ซึ่งในมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนในปัจจุบันเปิดแยกตามเอก ซึ่งทำให้ครูผู้สอนแต่ละคนมีความถนัดและชำนาญแตกต่างกัน 2) อบรมพัฒนาตนเอง ครูควรเข้าอบรมพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาทักษะการสอนดนตรีให้กับผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น

4. แนวทางด้านผู้เรียน

สรุปได้ว่าแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านผู้เรียน สามารถแบ่งได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) การแสดงผลงาน นำนักเรียนออกไปแสดงผลงาน เมื่อนักเรียนมีเวลาที่ได้แสดงความสามารถ นักเรียนก็จะเกิดความภูมิใจในตนเอง และพ่อแม่ผู้ปกครองก็อยากสนับสนุนลูกหลานตนเอง 2) ส่งเสริมในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยการพานักเรียนเข้าร่วมแข่งขันเวทีต่าง ๆ เพื่อเก็บประสบการณ์ เพื่อยื่นแฟ้มสะสมงานเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

5. แนวทางด้านหลักสูตร

สรุปได้ว่าแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาทางด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านหลักสูตร สามารถแบ่งได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) ควรแยกสาระดนตรีออกจากทัศนศิลป์ และนาฏศิลป์ เนื่องจากธรรมชาติวิชาแล้วผู้สอนคนละคน รายละเอียดการจัดกิจกรรมต่างกัน เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมไม่เพียงพอ 2) ออกแบบการจัดกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติ เพื่อพัฒนาสมองทั้งสองซีก

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบประเด็นที่มีความน่าสนใจและมีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายในการวิจัย ซึ่งสามารถอภิปรายโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า **สภาพการจัดการศึกษาด้านดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ** ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านอาคารสถานที่ 2) ด้านครุภัณฑ์ 3) ด้านครูผู้สอน 4) ด้านผู้เรียน 5) ด้านหลักสูตร 6) ด้านงบประมาณ พบว่า สภาพการจัดการศึกษาด้านดนตรีด้านดังกล่าวนี้ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญยาภรณ์ โพธิกาวิณ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรี สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม มีพบว่า ในการสภาพการเรียนการสอนวิชาดนตรีทั้งดนตรีไทยและดนตรีสากล ในโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ในปัจจัยทางการบริหารประกอบด้วย 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านวัสดุครุภัณฑ์ 4) ด้านการจัดการและปัจจัยด้านการเรียนการสอน ประกอบด้วย 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการเรียนการสอนดนตรี 3) ด้านการวัดและประเมินผล 4) ด้านกิจกรรมทางดนตรีควรมีการพัฒนาในทุกด้าน เพื่อให้การเรียนการสอนดนตรีเกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพต่อผู้เรียนมากที่สุด

ปัญหาการจัดการศึกษาด้านดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ นั้นประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านอาคารสถานที่ 2) ด้านครุภัณฑ์ 3) ด้านครูผู้สอน 4) ด้านผู้เรียน 5) ด้านหลักสูตร 6) ด้านงบประมาณ ด้านที่มีปัญหามากที่สุดก็คือ ด้านของบุคลากรกล่าวคือ ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาศิลปะ นั้น ประกอบไปด้วย 3 สาระวิชา ได้แก่ ทัศนศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์ แต่ในการจัดการเรียนการสอนนั้น เป็นรายวิชาเดียวกัน นั่นก็คือ รายวิชา ศิลปะ ซึ่งใน 3 สาระนั้นต้องอาศัยความชำนาญเชี่ยวชาญของแต่ละศาสตร์ และด้วยเนื้อหาตามหลักสูตรมีค่อนข้างเยอะ จึงเป็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ทั้งในเรื่องของขาดบุคลากร การจัดสอนไม่ตรงเอก ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนนั้นได้รับ

ความรู้ประสบการณ์ได้ไม่เต็มตามศักยภาพของตน อีกทั้งด้านงบประมาณที่ส่งผลต่อการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เช่น จัดซื้อเครื่องดนตรี ซ่อมบำรุง จัดจ้างบุคลากรต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธนา จัปปวรรณรัตน์ (2561) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางในการจัดการทรัพยากรดนตรีศึกษาในสถานศึกษาของประเทศไทย : มิติการกำหนดและขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการเรียนดนตรีในประเทศไทยมี 7 ประเด็น ได้แก่ 1) การขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญ 2) ปัญหาทางหลักสูตรดนตรี 3) ขาดแคลนอุปกรณ์เครื่องดนตรี สภาพของห้องเรียนไม่เหมาะสม 4) ระบบการบริหาร 5) ขาดแคลนงบประมาณ 6) ขาดแคลนกิจกรรมทางด้านดนตรี 7) หัวหน้า สถานศึกษา และครูผู้สอนมีแนวคิดต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิรากร ธนะกิตติภูมิ และ พงษ์พิทยา สัพโส (2559, น. 187-192) ได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรีระดับมัธยม โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัย ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจุดประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพปัญหาในการเรียนการสอนดนตรี และศึกษาแนวทางการพัฒนา การเรียนการสอนดนตรีระดับมัธยม โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัย ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือวิธีการศึกษาในครั้งนี้เป็นการใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาการเรียนการสอนดนตรี โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับ มีปัญหาค่อนข้างน้อย สรุปได้ดังนี้ 1) ปัญหาในด้านหลักสูตร ผู้สอนขาดความรู้และความเข้าใจในการเขียนแผนการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตร ซึ่งอาจส่งผลให้นักเรียนไม่ได้รับการเรียนรู้ที่มีคุณภาพเพียงพอในด้านดนตรี 2) ปัญหาในด้านเนื้อหา มีปัญหาในการทำให้นักเรียนเข้าใจดนตรีพื้นเมืองอย่างเพียงพอ อาจเป็นผลมาจากขาดความรู้หรือเครื่องมือที่ไม่เพียงพอในการสอน 3) ปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติดนตรีอย่างเพียงพอ ส่งผลให้การเรียนรู้ขาดความเป็นมาตรฐานและไม่น่าสนใจ 4) ปัญหาในด้านสื่อการสอน มีปัญหาเกี่ยวกับวัสดุและอุปกรณ์ที่ไม่เพียงพอในการสนับสนุนการเรียนการสอนดนตรี อาจส่งผลให้การสอนไม่มีคุณภาพเพียงพอ 5) ปัญหาในด้านการวัดและประเมินผล มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการวัดและประเมินผลที่ไม่เหมาะสม อาจทำให้ไม่สามารถวัดผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างแม่นยำ แนวทางการพัฒนา สามารถสรุปได้ดังนี้ 1) ปรับปรุงหลักสูตร ปรับหลักสูตรใหม่ให้ครอบคลุมเนื้อหาดนตรีที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและคุณภาพการเรียนรู้ 2) จัดเชิญวิทยากร ชวนผู้เชี่ยวชาญท้องถิ่นหรือผู้ที่มีความรู้ด้านดนตรีพื้นเมืองให้มาสอนเนื้อหาและปฏิบัติดนตรีในโรงเรียน เพื่อเพิ่มคุณภาพของการสอน 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติดนตรีและการเลือกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความสนใจของพวกเขา 4) สนับสนุนการจัดงบประมาณ งบประมาณการศึกษาดนตรีให้เพียงพอสำหรับการซื้อวัสดุอุปกรณ์

2. ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า แนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

ด้านอาคารสถานที่ สามารถแบ่งได้ 5 ประเด็น ดังนี้ 1) เป็นอาคารปฏิบัติดนตรี เป็นสถานที่ที่ใช้จัดการศึกษาด้านดนตรี ที่มีลักษณะเป็นตึกอาคารที่ใช้จัดการเรียนการสอนดนตรี โดยเฉพาะ โดยตัวอาคารแยกออกจากห้องเรียนปกติ มีพื้นที่กว้าง เหมาะสมกับการปฏิบัติดนตรี มักจะตั้งอยู่ไกลจากตัวอาคารเรียนปกติ เพื่อไม่ให้เป็นการรบกวนกับห้องเรียนอื่น ๆ 2) มีห้องเก็บเสียง เป็นห้องที่สร้างขึ้นเพื่อป้องกันไม่ให้มีเสียงรบกวนออกไปข้างนอกหรือเข้ามาในห้องซ้อมดนตรี 3) เป็นห้องปรับอากาศ เพิ่มแรงจูงใจในการฝึกซ้อมมากขึ้น 4) มีเครื่องอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน 5) มีความปลอดภัยต่อครูผู้สอนและผู้เรียน มีความสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) และกระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.) ในการดำเนินการตามโครงการห้องเรียน ด้านอาคารสถานที่ ที่กล่าวว่า อาคารสถานที่ ต้องมีห้องซ้อมรวมวง โดยใช้แบบรูปRAYการตามมาตรฐาน หรือตามแบบรูปRAYการที่ได้รับอนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการติดตั้งเครื่องเสียงพร้อมไมโครโฟน มีการติดตั้งกล่องวงจรปิด มีการติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร มีการติดตั้งกระดานไวท์บอร์ด มีการติดตั้งจอ LCD มีอุปกรณ์เชื่อมต่อสัญญาณภาพและเสียง มีเปียโนไฟฟ้า 1 ตัว มีตู้หรือชั้นวางสำหรับเก็บอุปกรณ์และเครื่องดนตรีการจัดบรรยากาศห้องซ้อมรวมวง มีแสงสว่างเพียงพอ มีการตกแต่งที่สวยงามและมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น พัดลม เครื่องปรับอากาศ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ มีป้ายเตือนเรื่องความปลอดภัย มีอุปกรณ์รักษาความปลอดภัย มีการใช้และการดูแลรักษาห้อง มีแผน ตารางและระเบียบการใช้ห้อง มีการมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบเป็นลายลักษณ์อักษร มีการใช้ห้องตามแผน และตารางที่กำหนด มีการดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดี มีการจัดงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง มีการเก็บรวบรวมผลงานเพื่อการประชาสัมพันธ์ มีห้องซ้อมย่อย มีอากาศถ่ายเทสะดวก ไม่แออัด มีการใช้ห้องตามแผน และตารางที่กำหนด มีการดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของหัสดี นันทวรรณ (2557, น. 46-68) ที่ได้ศึกษาความต้องการอาคารสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนดนตรีของครูโครงการโรงเรียนหลักสูตรการดนตรีกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ 1) ด้านห้อง ห้องสำหรับการสอนดนตรีปฏิบัติรายบุคคลและกลุ่ม ห้องฝึกซ้อมดนตรีปฏิบัติเดี่ยว วงดนตรีกลุ่มย่อย และวงใหญ่ ห้องปฏิบัติการสำหรับการฟังดนตรีและชมวีดิทัศน์ ห้องบรรยายวิชาดนตรีและสโตนัทกะ ห้องเดี่ยวครูห้องเก็บเครื่องดนตรี อุปกรณ์ โน้ตและสื่อการเรียน ห้องสมุดดนตรี ห้องประชุม

สำนักงาน ห้องบันทึกเสียง หอแสดงดนตรี และส่วนประกอบต่าง ๆ ภายในหอแสดงดนตรี 2) ด้านลักษณะทางกายภาพ อาคารเรียนดนตรีมีทัศนียภาพที่ดีและสวยงาม ในส่วนของห้องสำหรับการสอนดนตรีปฏิบัติและห้องฝึกซ้อมดนตรีเป็นห้องเก็บเสียงได้ มีระบบปรับอากาศ ประตูห้องมีช่องกระจกใสขนาดเล็ก มีการวางระบบและติดตั้งอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ ขนาดพื้นที่ห้องมีความเหมาะสมสามารถรองรับจำนวนผู้เรียนและอุปกรณ์ ต่าง ๆ ห้องสมุดมีการแบ่งพื้นที่การใช้งานเป็นสัดส่วน หอแสดงดนตรีจุฬารัฐมีจำนวน 300 - 500 ที่นั่ง มีการจัดแบ่งพื้นที่ส่วนต่าง ๆ ภายในหอแสดงดนตรีอย่างเหมาะสม 3) สิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติมคือมีพื้นที่สำหรับนักเรียนนั่งพักผ่อน ลานกีฬา สวนหย่อม ลานแสดงดนตรีกลางแจ้ง ตู้ล็อกเกอร์ ลิฟต์ ห้องเอนกประสงค์ ห้องทานอาหาร ห้องรับแขกและห้องพักรู

ด้านครุภัณฑ์ สามารถแบ่งได้ 3 ประเด็น ดังนี้ 1) เครื่องดนตรีไทยมีเพียงพอสำหรับผู้เรียน และมีการตรวจสอบคุณภาพอยู่เสมอ 2) เครื่องดนตรีสากลมีเพียงพอต่อผู้เรียน และมีการตรวจสอบคุณภาพอยู่เสมอ 3) หนังสือ ตำรา โน้ตเพลง จัดวางไว้ให้นักเรียนได้สืบค้นและสร้างแรงบันดาลใจ มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) และกระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.) กล่าวว่า เพื่อให้ให้นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีของโรงเรียนในโครงการห้องเรียนดนตรีได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน จึงกำหนดให้โรงเรียนในโครงการห้องเรียนดนตรีใช้เครื่องดนตรีตามคุณลักษณะเฉพาะครุภัณฑ์พิเศษ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือคุณลักษณะเฉพาะครุภัณฑ์ของโครงการห้องเรียนดนตรี โดยควรมีจำนวนเครื่องดนตรีทั้งที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีของนักเรียนในขั้นต้นให้เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอภินันท์ พุกษะศรี (2563, น. 16-30) ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการบริหารจัดการวงดนตรีไทยเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ คือ คือ 1) การเตรียม คือ การจัดหาและจัดสรรงบประมาณ การจัดตั้งคณะทำงาน และการจัดสร้างห้องปฏิบัติการดนตรี 2) การสร้างสรรค์ คือ การอำนวยการสั่งการการจัดหาเครื่องดนตรีและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและการค้นหาผู้เรียนผู้สอน 3) การทบทวน คือ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร ความมีคุณภาพและความเพียงพอของเครื่องดนตรี ผลงานเป็นที่ยอมรับ และความสนใจความเอาใจใส่ของผู้เรียนผู้สอน 4) การปรับปรุง คือ การจัดการการเรียนการสอน การฝึกซ้อม การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ชุมชน และความยอมรับในความรู้ความสามารถของนักเรียน

ด้านครูผู้สอน สามารถแบ่งได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) ครูผู้สอนตรงตามเอก เนื่องจาก ครูผู้สอนรายวิชาดนตรีนั้น มีเครื่องมือหลายชนิด ซึ่งในมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนในปัจจุบัน เปิดแยกตามเอก ซึ่งทำให้ครูผู้สอนแต่ละคนมีความถนัดและชำนาญแตกต่างกัน 2) อบรมพัฒนาตนเอง ครูควรเข้าอบรมพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาทักษะการสอนดนตรีให้กับผู้เรียน ให้ดียิ่งขึ้น มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) และกระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.) กล่าวว่า มีการวางแผนอัตรากำลัง มีการจัดทำแบบรายงาน การจัดวางแผนอัตรากำลัง บุคลากรมีคุณวุฒิทางการศึกษาตรงตามสาขาที่สอน เงินค่าจ้างกับความสอดคล้องของจำนวนบุคลากร มีครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านดนตรีที่เพียงพอกับรายวิชาที่เปิดสอนตามหลักสูตรห้องเรียนดนตรี ครูดนตรีไทย (เป่าพาทย์ เครื่องสายและขับร้อง) ไม่น้อยกว่า 3 คน ครูดนตรีสากล (Woodwind Brass และ Percussion) ไม่น้อยกว่า 3 คน มีวิทยากรครูผู้สอนเฉพาะทาง บุคลากรมีคุณวุฒิทางการศึกษาตรงตามสาขาที่สอน จบระดับปริญญาตรี ในสาขาดนตรีตรงตามรายวิชาที่โครงการห้องเรียนดนตรีเปิดสอน มีผลงานทางด้านดนตรีเป็นที่ประจักษ์และมีความสามารถด้านดนตรีเป็นที่ยอมรับ มีผลงานน่านักเรียน หรือวงดนตรีเข้าร่วมประกวด/แข่งขัน มีการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูดนตรีได้เข้าร่วมการอบรม/ประชุม/สัมมนา พัฒนาตนเองด้านดนตรีอย่างน้อย 2 ครั้งต่อปีการศึกษา การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร มีการประสานกับมหาวิทยาลัยที่อยู่ในพื้นที่ครูภูมิปัญญา วิทยากรท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับดนตรีทั้งภาครัฐและเอกชน (มีการจัดทำ MOU) การส่งครูผู้สอนไปอบรมสัมมนา/ศึกษาเพิ่มเติม/ศึกษาดูงาน ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูดนตรีได้เข้าร่วมการอบรมพัฒนาตนเองด้านดนตรีอย่างน้อย 2 ครั้งต่อปีการศึกษา กรณีการรับย้าย ครูอัตราจ้างและครูภูมิปัญญาให้พิจารณาคูณสมบัติ ดังนี้ 1) จบระดับปริญญาตรี ในสาขาดนตรีตรงตามรายวิชาที่โครงการห้องเรียนดนตรีเปิดสอน 2) มีผลงานทางด้านดนตรีเป็นที่ประจักษ์มีความสามารถด้านดนตรีเป็นที่ยอมรับ 3) มีผลงานน่านักเรียน หรือวงดนตรีเข้าร่วมประกวด/แข่งขัน ในรายการต่าง ๆ ไม่น้อยกว่าระดับภาค 4) มีรางวัลยืนยันความสามารถด้านดนตรี/คำรับรองจากผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอดิศร ศรีอรัญ (2558) ที่ได้ทำการศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านดนตรีของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาขอนแก่น พบว่า การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ควรส่งบุคลากรเข้าร่วมอบรมเพื่อพัฒนาการเรียน การสอนดนตรี และสอดคล้องกับอาทิตย์ โพธิ์ศรีทอง (2559, น. 112-114) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครู เพื่อการส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรี ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ครูดนตรีมีความสนใจเข้าร่วมการฝึกอบรมเพื่อ

ส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางดนตรีโดยเห็นสมควรให้การฝึกอบรมมีระยะเวลาประมาณ 3-4 วัน และควรจัดในช่วงเวลาราชการ (จันทร์-ศุกร์) เพื่อประสิทธิภาพ

ด้านผู้เรียน สามารถแบ่งได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) การแสดงผลงาน นำนักเรียนออกไปแสดงผลงาน เมื่อนักเรียนได้แสดงความสามารถ นักเรียนก็จะเกิดความภูมิใจในตนเอง และพ่อแม่ผู้ปกครองอยากสนับสนุนลูกหลานตนเอง 2) ส่งเสริมในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยการพานักเรียนเข้าร่วมแข่งขันเวทีต่าง ๆ เพื่อเก็บประสบการณ์ เพื่อยื่นแฟ้มสะสมงานเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) และกระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.) กล่าวว่า 1) การรับสมัครนักเรียน นักเรียนต้องมีความรัก และสนใจเรียนดนตรี และมีแฟ้มสะสมผลงานรายบุคคล นักเรียนสามารถขับร้องหรือปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย หรือสากล ได้ตามประกาศการรับนักเรียนของแต่ละโรงเรียน นักเรียนมีทักษะในการปฏิบัติการเข้าจังหวะบทเพลงอย่างง่าย ความรู้ทางดนตรีระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 1) สามารถอ่าน - เขียน โน้ตไทย โน้ตสากลได้ สามารถแสดงดนตรีต่อสาธารณชนได้อย่างน้อย 3 ครั้งต่อปี และเข้าร่วมการประกวดแข่งขันดนตรีในระดับเขตพื้นที่ระดับภาคระดับชาติ หรือระดับนานาชาติ สามารถเข้าศึกษาต่อระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือระดับการศึกษาที่สูงขึ้นในสถาบันการศึกษาทางดนตรี

ด้านหลักสูตร สามารถแบ่งได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) ควรแยกสาระดนตรีออกจากทัศนศิลป์ และนาฏศิลป์ เนื่องจากธรรมชาติวิชาแล้วผู้สอนคนละคน รายละเอียดการจัดกิจกรรมต่างกัน เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมไม่เพียงพอ 2) ออกแบบการจัดกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติ เพื่อพัฒนาสมองทั้งสองซีก มีความสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) และกระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.) กล่าวว่า คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำขึ้นให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน โดยนักเรียนจะได้เรียนรายวิชาดนตรีที่มีความเข้มข้นทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธินันต์เศก ย่านเดิม (2560, น. 3-10) ได้ศึกษาแนวทางการสนับสนุนการเรียนดนตรี พบว่า การสนับสนุนการเรียนดนตรีที่มีประสิทธิภาพโดยมีการร่วมมือกันระหว่างครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง มีแนวทาง 7 ข้อดังนี้ 1) ครูมีเป้าหมายในการสอนร่วมกับผู้เรียนครูต้องมีจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนร่วมกับนักเรียน และครูควรเสริมสร้างความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ดนตรีของนักเรียน 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนกับครู และการสร้างความร่วมมือระหว่างครูและผู้ปกครองสามารถช่วยเสริมสร้างการสนับสนุนที่มี

ประสิทธิภาพในการเรียนดนตรี 3) มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม ครูควรใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมเพื่อช่วยในการพัฒนาทักษะดนตรีของนักเรียน และการเลือกสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมจะช่วยให้การเรียนรู้ดนตรีมีคุณภาพ 4) การใช้บทเพลงนอกบทเรียน ครูควรใช้บทเพลงนอกบทเรียนที่สอดคล้องกับบทเรียนเพื่อเสริมสร้างความสนใจในการเรียนดนตรี และการผสมผสานเพลงและการเรียนรู้ดนตรีที่ประสิทธิภาพสามารถกระตุ้นความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ 5) การสอนให้นักเรียนฝึกซ้อมดนตรีอย่างมีประสิทธิภาพ ครูควรสอนวิธีการฝึกซ้อมดนตรีอย่างเป็นขั้นตอน และการมีการแนะนำและการสอนทฤษฎีและเทคนิคการซ้อมดนตรีให้ถูกต้องช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ 6) เป็นครูที่ส่งเสริมนักเรียน ครูควรมีลักษณะที่พึงประสงค์ต่อความเจริญก้าวหน้าของนักเรียน และการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่มีสมรรถนะและความรับผิดชอบสามารถช่วยให้นักเรียนเติบโตทั้งด้านดนตรีและบุคลิกภาพ 7) มีกิจกรรมเสริมจากครูและผู้ปกครอง ครูและผู้ปกครองควรจัดกิจกรรมดนตรีนอกห้องเรียนที่ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วม และกิจกรรมเสริมดนตรีนอกห้องเรียนสามารถสร้างโอกาสให้นักเรียนซ้อมและแสดงทักษะดนตรีของพวกเขาในสภาพแวดล้อมที่เป็นกันเองและสนุกสนาน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอนุชาติ อยู่สุข (2565) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนดนตรีในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดศรีสะเกษ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านสื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล พบว่า

- 1) หลักสูตรการเรียนการสอนดนตรี ควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพบริบทสังคมและวัฒนธรรมในท้องถิ่น สร้างความสัมพันธ์และความเชื่อมั่นในวัฒนธรรมดนตรีท้องถิ่น มีการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนเฉพาะสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษในดนตรี โดยเน้นความเป็นเลิศทางดนตรี และต้องมีความสอดคล้องกับวัยของผู้เรียน และมีความต่อเนื่องจากง่ายไปยาก
- 2) การจัดการเรียนการสอน ควรส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมดนตรีในท้องถิ่นและเป็นที่เจ้าของโครงสร้างดนตรีท้องถิ่นโดยใช้เสียงเป็นสื่อในการเรียนรู้ดนตรี มีการเน้นการสร้างสุนทรียภาพด้านดนตรีและเพิ่มความสุขในการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนใช้หลักทฤษฎีเพื่อประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างความรู้ทักษะ เจตคติ และสุนทรียภาพให้เกิดกับผู้เรียน ใช้กระบวนการกลุ่มเรียนรู้และส่งเสริมการลงมือปฏิบัติก่อนจากการสอนหลักการทฤษฎี
- 3) การจัดสภาพแวดล้อมจัดห้องเรียนดนตรีให้เหมาะสมและเป็นเอกเทศ มีอากาศถ่ายเทสะดวก และสามารถเก็บเสียงได้ดีโดยไม่รบกวนผู้อื่น ติดตั้งเครื่องปรับอากาศให้เหมาะสมในห้องเรียนดนตรี มีความพร้อมในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ และแยกพื้นที่

ภายในห้องเรียนให้ชัดเจน โดยแยกห้องเก็บวัสดุอุปกรณ์และห้องปฏิบัติการดนตรี จัดหางบประมาณในการบำรุงดูแลห้องเรียนและซ่อมแซมให้พร้อมในการจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. แนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านอาคารสถานที่นั้น ควรตั้งอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมกับธรรมชาติของรายวิชาที่ต้องมีการปฏิบัติดนตรี ถ้าหากตั้งอยู่ในใกล้กับห้องเรียนปกติอาจส่งเสียงรบกวนการจัดการเรียนการสอนของห้องเรียนอื่น ๆ และควรมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม อากาศถ่ายเทและเป็นห้องอากาศเพื่อสร้างบรรยากาศในการพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีให้ผู้เรียนให้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ซึ่งผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการวางแผนห้องเรียน วางแผนการดำเนินการก่อสร้างห้องเรียน เพื่อให้เป็นไปตามธรรมชาติรายวิชาดนตรี

2. แนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านครุภัณฑ์นั้น เนื่องจากเครื่องดนตรีทั้งไทยและสากลมีราคาแพง ครูผู้สอนต้องทำความเข้าใจกับผู้บริหารถึงความสำคัญจำเป็น และชี้แจงเหตุและผลของราคาเครื่องดนตรีที่มีราคาแพง และผู้บริหารต้องทำความเข้าใจและให้การสนับสนุนงบประมาณ หรือหาทางระดมทรัพยากรเพื่อให้ได้มาซึ่งครุภัณฑ์ เครื่องดนตรีไทยและเครื่องดนตรีสากล เพื่อให้นักเรียนได้ปฏิบัติเครื่องดนตรีจริงทุกคน

3. แนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านครูผู้สอนนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนเข้ารับการอบรมทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติเพื่อทบทวนความรู้และพัฒนาทักษะนำไปถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียน และควรจัดสรรอัตรากำลังให้สอดคล้องกับรายวิชาที่สถานศึกษาเปิดทำการเรียนการสอน เพื่อให้ครูผู้สอนได้สอนตรงตามวิชาเอกที่จบการศึกษา เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับความรู้ตามสาระวิชาซึ่งได้แก่ ดนตรีไทย ดนตรีสากล นาฏศิลป์ และทัศนศิลป์ อีกทั้งควรเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางมาถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียน

4. แนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านผู้เรียนนั้น สถานศึกษาควรเปิดรับสมัครนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรีเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 หรือมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้กับนักเรียนได้รับการศึกษาต่อและเป็นการค้นหานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเพื่อพัฒนาทักษะให้กับนักเรียน อีกทั้งควรสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรีที่ช่วยเหลือกิจกรรมกับทางโรงเรียนและออกแสดงผลงานสร้างชื่อเสียงให้กับทางโรงเรียน เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการฝึกปฏิบัติดนตรีต่อไป

5. แนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานระดับนโยบายควรปรับเนื้อหาดนตรีและโครงสร้างหลักสูตรในหลักสูตรแกนกลางให้มี

ความเหมาะสมสอดคล้องกับเวลาที่สอนจริง ควรแยกสาระดนตรีออกจากรายวิชาศิลปะ เนื่องจากธรรมชาติรายวิชานักเรียนควรได้เรียนปฏิบัติดนตรีเป็นหลักแต่ด้วยเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่ต้องสอนทั้งสาระดนตรีไทย ดนตรีสากล นาฏศิลป์และทัศนศิลป์ ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพได้

6. กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาควรสนับสนุนงบประมาณสนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี เนื่องจากงบประมาณมีความสำคัญจำเป็นในการขับเคลื่อนและดำเนินการต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะทางด้านดนตรีได้เต็มตามศักยภาพของตน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการขยายขอบเขตประชากรในการวิจัยในครั้งต่อไป เพื่อศึกษาประชากรในกลุ่มที่กว้างขึ้น หรือเปลี่ยนกลุ่มประชากร เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน อุดมศึกษา หรือ อาชีวะ
2. ควรทำประเมินโครงการห้องเรียนดนตรีเพื่อศึกษาถึงผลสำเร็จของโครงการห้องเรียนดนตรี
3. ควรทำการเก็บข้อมูลโดยการวิจัยเชิงปริมาณ

บรรณานุกรม

- Abramo, J. M., & Natale-Abramo, M. (2020). Reexamining "Gifted and Talented" in Music Education. *Music Educators Journal*, 106(3), 38-46.
<https://doi.org/10.1177/0027432119895304>
- Breeze, T., Beauchamp, G., Bolton, N., & McInch, A. (2023). Secondary music teachers: a case study at a time of education reform in Wales [Article]. *Music Education Research*, 25(1), 49-59. <https://doi.org/10.1080/14613808.2022.2128320>
- Gong, L., & Wang, J. (2023). Interactive Learning Environment for Effective Music Learning in Chinese Primary and Secondary Schools [Article]. *Sustainability (Switzerland)*, 15(3), Article 2143. <https://doi.org/10.3390/su15032143>
- Gordon, E. (1971). *The Psychology of Music Teaching*. Englewood Cliffs.
- Hodges, D. A. (2005). Why study music? [Article]. *International Journal of Music Education*, 23(2), 111-115. <https://doi.org/10.1177/0255761405052403>
- International Federation of the Phonographic Industry. (2023). *Global Music Report 2023*. Retrieved from https://www.ifpi.org/wp-content/uploads/2020/03/Global_Music_Report_2023_State_of_the_Industry.pdf
- Leming, J. S. (1987). Rock Music and the Socialization of Moral Values in Early Adolescence. *Youth & Society*, 18(4), 363-383.
<https://doi.org/10.1177/0044118x87018004004>
- Liu, S. (2023). Talent training model for music education majors based on the ADDIE model [Article]. *Applied Mathematics and Nonlinear Sciences*.
<https://doi.org/10.2478/amns.2023.1.00266>
- Parker, E. C. (2023). An Intrinsic Case Study of Six Public School Music Educators' Classroom Management Development. *Contributions to music education*, 48, 79-97. Retrieved from http://search.swu.ac.th/permalink/f/1ek83bn/TN_cdi_proquest_journals_2822508850
- Yu, S. Y. (2021). Current Status and Actual Conditions of Elementary School Music Rooms

- and Music Teachers in Gunsan City [Article]. *Korean Journal of Research in Music Education*, 50(2), 89-116. <https://doi.org/10.30775/KMES.50.2.89>
- กระทรวงวัฒนธรรม. (2559). สภาพปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อดนตรีไทย. <https://www.nationtv.tv/main/content/378514874>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ, ส. (ม.ป.ป.). คู่มือการจัดการเรียนการสอนโครงการห้องเรียนดนตรี. ม.ป.พ.
- ชนัท ธาตุทอง. (2552). การจัดชั้นเรียนห้องเรียนแห่งความสุข. เพชรเกษมการพิมพ์.
- ชนัท ธาตุทอง. (2559). หลักการจัดการเรียนรู้. เพชรเกษมการพิมพ์.
- เจษฎา สุขสนิท (2561). การประเมินความต้องการจำเป็นแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาดนตรีตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนนอกระบบ กรณีศึกษาโรงเรียนดนตรีพาเพลิน (สถาบันดนตรีเคพีเอ็น สาขาเซ็นทรัลศาลายา). *Journal of Education Studies*. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDUCU/article/view/113628/88312>
- ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์. (2555). ดนตรีศึกษา : หลักการและสาระสำคัญ (พิมพ์ครั้งที่ 9 ฉบับปรับปรุงแก้ไข). กรุงเทพฯ.
- ณัฐพงษ์ เกรียงไกรวงษ์. (2563). แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเลย ตามแนวความคิดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมศักยภาพเฉพาะบุคคล [สารนิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. กรุงเทพฯ. สืบค้นจาก <https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/82014>
- ณิรดา เวชญาติลักษณ์. (2562). หลักการบริหารจัดการชั้นเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 2.). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ตติยา แก้วจันทร์. (2564, 17 กรกฎาคม 2564). เส้นทางสู่อาชีพ "นักดนตรี" ในยุคดิจิทัล กระแสอินดี้ใคร ๆ ก็เป็นศิลปินได้. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/lifestyle/life/2138075>
- ถาวร วัฒนบุญญา. (2562). การบริหารจัดการโรงเรียนดนตรีแบบการศึกษานอกระบบ ตามมาตรา 15 (2) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542: กรณีศึกษากิจการบริหารจัดการโรงเรียนดนตรีระยอง จังหวัดระยอง. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 13(1), 53-75. สืบค้นจาก <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/jhusocbru/article/view/1634>

- ธัญยาภรณ์ โพธิ์กาวิณ. (2563). แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรี
สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. วารสารวิชาการ สถาบันวิทยาการ
จัดการแห่งแปซิฟิก, 6(1). สืบค้นจาก [https://so05.tci-](https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pacific/article/view/240382/164857)
[thaijo.org/index.php/pacific/article/view/240382/164857](https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pacific/article/view/240382/164857)
- ธิดารัตน์ ศักดิ์วีระกุล. (2556). เอกสารประกอบการสอน วิชา ED 332 ภาคเรียนที่ 1/2556 "ผู้มี
ความสามารถพิเศษ". ม.ป.พ. สืบค้นจาก
https://drive.google.com/file/d/1mKyU6tkVWIL5b6vfwHNEzqkcqVXf_H-m/view
- นฤพ ชันทับไทย. (2559). กลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนส่งเสริมความเป็นเลิศทางดนตรี
[ปริญญาณิพนธ์ปริญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. กรุงเทพฯ.
สืบค้นจาก http://thesis.swu.ac.th/swudis/Ed_Adm/Naruephop_K.pdf
- ประไพพิมพ์ สุธีวสินนท์ และประสพชัย พสุนนท์ (2559). กลยุทธ์การเลือกตัวอย่างสำหรับการวิจัย
คุณภาพ. วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 29(2), 31-48. สืบค้นจาก
<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/parichartjournal/article/view/69461>
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2545). บทที่ 1 หลักการจัดการศึกษา. สืบค้นจาก
<http://suthep.crru.ac.th/book6/1.pdf>
- พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. (2554). ส่งเสริม. สืบค้นจาก
<https://dictionary.orst.go.th/>
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542). ราชกิจจานุเบกษา (เล่ม 116 ตอนที่ 27ก น.
4-8).
- พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้อื่น พ.ศ. 2566. (2566). ราชกิจจานุเบกษา. สืบค้นจาก
<https://ratchakitcha.soc.go.th/documents/140A020N0000000006000.pdf>
- พริยพงศ์ ธีมมาพิชยา. (2565). การบริหารหลักสูตรโครงการห้องเรียนดนตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [ปริญญาณิพนธ์ปริญา
การศึกษามหาบัณฑิต, สืบค้นจาก
[https://tdc.thailis.or.th/tdc/dccheck.php?Int_code=191&ReclId=1983&obj_id=1608](https://tdc.thailis.or.th/tdc/dccheck.php?Int_code=191&ReclId=1983&obj_id=16086&showmenu=no)
[6&showmenu=no](https://tdc.thailis.or.th/tdc/dccheck.php?Int_code=191&ReclId=1983&obj_id=16086&showmenu=no).
- เพ็ญอุษิ ฌภัทร. (2561). ความต้องการของนักเรียนและครูต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาดนตรี
กลุ่มสาระศิลปะ ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรุงเทพมหานครเขตภาษีเจริญ.
วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 22(2), 25-39. สืบค้นจาก

<https://ejournals.swu.ac.th/index.php/jfofa/article/view/11579>

ยุทธนา จัฟพวรรณรัตน์. (2561). การศึกษาสภาพและแนวทางในการจัดการทรัพยากรดนตรีศึกษาในสถานศึกษาของประเทศไทย : มิติการกำหนดและขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงวัฒนธรรม.

สืบค้นจาก <http://research.culture.go.th/index.php/interest/sp/item/1074-sp117.html>

ยุทธศาสตร์ (พ.ศ. 2561-2580). (2561). ราชกิจจานุเบกษา (เล่ม 135 ตอนที่ 82ก, น. 36-39).

สืบค้นจาก https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/082/T_0001.PDF

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560). ราชกิจจานุเบกษา (เล่ม 134 ตอนที่ 40ก, น. 14).

สืบค้นจาก

https://www.parliament.go.th/ewtcommittee/ewt/draftconstitution2/more_news.php?cid=87

โรเบิร์ต ดี. อัลสตัน. (2556). การบริหารโครงการ (คมสัน ขวชัยพัพพัญญู, Trans.; พิมพ์ครั้งที่ 6.) [ผู้แปล]. เอ็กซ์เปอร์เนท.

วรรณะ ศาลางาม. (2563). สมรรถนะและความต้องการพัฒนาตนเองของครูดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์]. บุรีรัมย์. สืบค้นจาก

<https://dspace.bru.ac.th/xmlui/bitstream/handle/123456789/7917/Wanna%20%20Salangam.pdf?sequence=1>

วิภากร ธนะกิตติภูมิ, และ พงษ์พิทยา สัพโส. (2559). สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรี ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 10(3), 187-193. สืบค้นจาก [https://so02.tci-](https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDGKKUJ/article/view/88053)

[thaijo.org/index.php/EDGKKUJ/article/view/88053](https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDGKKUJ/article/view/88053)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ. (2565). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566 - 2570 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ.

<https://www.sesaosp.go.th/website/wp-content/uploads/2023/01/%E0%B9%81%E0%B8%9C%E0%B8%99%E0%B8%9E%E0%B8%B1%E0%B8%92%E0%B8%AF-66-70.pdf>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562, 23 เมษายน 2562). ประชุมปฏิบัติการ

แนวทางบริหารจัดการโครงการห้องเรียนดนตรี. <https://www.obec.go.th/archives/88004>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. สืบค้นจาก

<https://www.obec.go.th/about/%e0%b8%99%e0%b9%82%e0%b8%a2%e0%b8%9a%e0%b8%b2%e0%b8%a2%e0%b8%aa%e0%b8%9e%e0%b8%90-%e0%b8%9b%e0%b8%b5%e0%b8%87%e0%b8%9a%e0%b8%9b%e0%b8%a3%e0%b8%b0%e0%b8%a1%e0%b8%b2%e0%b8%93-%e0%b8%9e-%e0%b8%a8-2566>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560. สืบค้นจาก

<https://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1540-file.pdf>

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2555). หลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับกลุ่มเป้าหมายพิเศษ. โรงพิมพ์อักษรไทย (น.ส.พ. ฟ้าเมืองไทย).

สิทธินันต์เศก ย่านเดิม. (2560). แนวทางการสนับสนุนการเรียนรู้ดนตรี GUIDELINE FOR SUPPORTING MUSIC LEARNING. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ (*Fine Arts Journal*), 21(1), 2. สืบค้นจาก

<https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=sso&db=ir02034a&AN=swuj.article.8811&site=eds-live&custid=ns016262>

หัสดี นันทวรรณ. (2557). ความต้องการอาคารสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนดนตรีของครูดนตรีโครงการโรงเรียน หลักสูตรการดนตรีกรุงเทพมหานคร. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 6(1), 46-68. สืบค้นจาก

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/fakku/article/view/26941>

อดิสร ศรีอรัญ (2558). บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านดนตรีของกลุ่มโรงเรียนไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. สืบค้นจาก

http://www.praewa.ksu.ac.th/file/20151001_8152952352.pdf

อนุชาติ อยู่สุข. (2565). แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนดนตรีของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดศรีสะเกษ. วารสารดนตรีและวัฒนธรรม, 1(1), 59-69.

สืบค้นจาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/MAC-Journal/article/view/258692/177086>

อภินันท์ พุกกะศรี (2563). กระบวนการการบริหารจัดการวงดนตรีไทยเพื่อความเป็นเลิศของ
โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสาร
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 20(2), 16-30. สืบค้นจาก [https://so02.tci-
thaijo.org/index.php/eduthu/article/view/241282](https://so02.tci-thaijo.org/index.php/eduthu/article/view/241282)

อาทิตย์ โพธิ์ศรีทอง. (2559). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้
ทางด้านดนตรีในศตวรรษที่ 21 [ปริญญานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครี
นทรวิโรฒ]. สืบค้นจาก http://thesis.swu.ac.th/swudis/Edu_SLM/Arethit_P.pdf

ภาคผนวก ก
หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัย

AF19-05-03.1
August, 2023

หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

ชื่อโครงการวิจัย : แนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีคีตมโหรีโครงการห้องเรียนดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย : นายเจษฎา บุญญาวิชาธิกาล

หน่วยงานต้นสังกัด : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หมายเลขรับรองโครงการวิจัย : SWUEC-672090

รายการเอกสารที่รับรอง :

1. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณา	ฉบับที่ 4 ลงวันที่ 27 พฤษภาคม 2567
2. โครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์	ฉบับที่ 1 ลงวันที่ 22 มกราคม 2567
3. เอกสารข้อมูลและขอความยินยอมสำหรับอาสาสมัคร	ฉบับที่ 2 ลงวันที่ 13 มีนาคม 2567
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	ฉบับที่ 2 ลงวันที่ 13 มีนาคม 2567
5. ประมวลจริยธรรม	

ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยยึดหลักเกณฑ์ตาม Declaration of Helsinki, Belmont Report, International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice (ICH-GCP), International Guidelines for Human Research ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามโครงการวิจัยนี้ได้

วันที่รับรอง : 3 มิถุนายน 2567

วันที่หมดอายุ : 2 มิถุนายน 2568

(ลงชื่อ).....

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

ชุดสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ (ชุดที่ 2)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน่วยจริยธรรมและมาตรฐานการวิจัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาคารนวัตกรรม ศ.ดร.สาโรช บัวศรี ชั้น 17

โทร. (02) 6495000 ต่อ 17503, 17506 โทรสาร (02) 2042590

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

ชื่อโครงการวิจัย : แนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

GUIDELINES FOR PROMOTING MUSIC EDUCATION FOR SECONDARY SCHOOL
UNDER THE OFFICE OF SAMUT PRAKAN SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) สร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการนำไปใช้ในการสอบถามความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาด้านดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ และเพื่อวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ
2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ใช้เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ จากผู้เข้าร่วมโครงการเป็นผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาด้านดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ และเพื่อวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

ตอนที่ 1

1. สภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาด้านดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการเป็นอย่างไร จำนวน 1 คำถาม
2. ปัญหาในการจัดการศึกษาด้านดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการเป็นอย่างไร จำนวน 1 คำถาม
3. แนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีตามโครงการห้องเรียนดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการควรเป็นอย่างไร จำนวน 1 คำถาม
5 ข้อคำถามย่อย
 - 3.1 การส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านอาคารสถานที่
 - 3.2 การส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านครุภัณฑ์
 - 3.3 การส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านครูผู้สอน
 - 3.4 การส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านผู้เรียน
 - 3.5 การส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านหลักสูตร

ตอนที่ 2

- ข้อเสนอนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม จำนวน 1 ข้อ

ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านตอบความคิดเห็นของท่านที่มีต่อแบบสัมภาษณ์แต่ละข้อตามความจริง ข้อมูลที่ท่านตอบจะเป็นความลับ และไม่มีผลกระทบใดต่อตัวท่าน หรือต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใด การได้มาซึ่งข้อมูลนี้ถูกต้องครบถ้วนตามสภาพความเป็นจริงจากท่านมากที่สุดจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะส่งผลให้งานวิจัยมีคุณภาพ มีความน่าเชื่อถือ สามารถนำไปใช้อย่างยิ่งและเกิดประโยชน์ในการนำไปใช้บริหารจัดการสถานศึกษาในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาด้านดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อผู้เรียนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

นายเจษฎา บุญญะภิชิตกาล
นิสิตระดับปริญญาโทบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย แนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ GUIDELINES FOR PROMOTING MUSIC EDUCATION FOR SECONDARY SCHOOL UNDER THE OFFICE OF SAMUT PRAKAN SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA	
ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านตอบรับวันนัดหมายสัมภาษณ์ (ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง) โดยจะมีการดำเนินการใน 2 รูปแบบ ตามสถานการณ์จะเลือกอันใดและ/หรือตามความสะดวกของท่าน กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ☐ แบบที่ 1 การสัมภาษณ์เผชิญหน้ากัน (Face-to-Face) วันที่.....เดือน.....2567 ระหว่างเวลา.....น. สถานที่..... ☐ แบบที่ 2 การสัมภาษณ์ออนไลน์ (Online platform) กรุณาเลือก ✓ รูปแบบใน ☐ ☐ ชุม ☐ ไลน์ วันที่.....เดือน.....2567 ระหว่างเวลา.....น.	
ชื่อ-สกุล ผู้สัมภาษณ์ นายเชษฐา บุญญาวิชาติกาล ☐ แบบที่ 1 การสัมภาษณ์เผชิญหน้ากัน (Face-to-Face) ☐ แบบที่ 2 การสัมภาษณ์ออนไลน์ (Online platform)	
รหัสผู้ให้สัมภาษณ์..... ระดับการศึกษา..... ตำแหน่งปัจจุบัน.....อายุการปฏิบัติงาน.....ปี สถานที่ปฏิบัติงาน..... ขนาดของสถานศึกษา ☐ ขนาดเล็ก ☐ ขนาดกลาง ☐ ขนาดใหญ่ ☐ ขนาดใหญ่พิเศษ ☐ อื่น ๆ ระบุ.....	
ตอนที่ 1 ในการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยใช้แอปพลิเคชันซูม (Zoom Apps) ไลน์วิดีโอคอล วิดีโอบันทึกภาพ เครื่องบันทึกเสียง เป็นต้น	
1. สภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาด้านดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นอย่างไร 	
2. ปัญหาในการจัดการศึกษาด้านดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นอย่างไร 	
3. แนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการควรเป็นอย่างไร 3.1 การส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านอาคารสถานที่ 3.2 การส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรี ด้านครุภัณฑ์ 	

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย แนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ GUIDELINES FOR PROMOTING MUSIC EDUCATION FOR SECONDARY SCHOOL UNDER THE OFFICE OF SAMUT PRAKAN SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA
3.3 การส่งเสริมการจัดการศึกษาดนตรี ด้านครูผู้สอน 3.4 การส่งเสริมการจัดการศึกษาดนตรี ด้านผู้เรียน 3.5 การส่งเสริมการจัดการศึกษาดนตรี ด้านหลักสูตร
ตอนที่ 2 นอกเหนือจากประเด็นที่กล่าวมาข้างต้น ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอย่างไรเกี่ยวกับการจัดการศึกษาด้านดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในฐานะที่ท่านมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ประวัติผู้เขียน

